

**ПРОПОЗИЦІЇ ФАКУЛЬТЕТУ УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА
ЖУРНАЛІСТИКИ
ЩОДО ПЕРЕЛІКУ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН ВІЛЬНОГО ВИБОРУ
СТУДЕНТІВ НА 2020-2021 НАВЧАЛЬНИЙ РІК
ДЕННА ФОРМА НАВЧАННЯ**

СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ «БАКАЛАВР»						
014 СЕРЕДНЯ ОСВІТА (УКРАЇНСЬКА МОВА І ЛІТЕРАТУРА)						
2 курс						
Навчальні дисципліни ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ						
СТУДЕНТ ОБИРАЄ 1 ДИСЦИПЛІНУ						
014 Середня освіта (Українська мова і література)	2	3	Українське слово у вимірах сьогодення	Екзамен	08	Кафедра української мови
014 Середня освіта (Українська мова і література)	2	3	Український художньо-документальний дискурс	Екзамен	08	Кафедра української мови
СТУДЕНТ ОБИРАЄ 1 ДИСЦИПЛІНУ						
014 Середня освіта (Українська мова і література)	2	4	Еволюція авантюрно-пригодницького жанру: компаративний аналіз	Залік	06	Кафедра історії української літератури та компаративістики
014 Середня освіта (Українська мова і література)	2	4	Етнографія України	Залік	06	Кафедра історії української літератури та компаративістики
014 Середня освіта (Українська мова і література)	2	4	Етикет і культура спілкування	Залік	05	Кафедра філософських дисциплін
014 Середня освіта (Українська мова і література) Спеціалізація «Видавнича справа та редагування»	2	4	Поглиблений курс іноземної мови (англійська, німецька, французька)	Залік	14	Кафедра іноземних мов
ВИБІР ЗА БЛОКАМИ (СТУДЕНТ ВИБИРАЄ ОДИН З БЛОКІВ: СПЕЦІАЛІЗАЦІЮ АБО ДОДАТКОВУ СПЕЦІАЛЬНІСТЬ						
БЛОК ДИСЦИПЛІН ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ "ВИДАВНИЧА СПРАВА ТА РЕДАГУВАННЯ"						
014 Середня освіта (Українська мова і література)	2	3	Ділова українська мова та типологія помилок	Екзамен	08	Кафедра української мови
014 Середня освіта (Українська мова і література)	2	3	Історія видавничої справи	Екзамен	06	Кафедра історії української літератури та компаративістики
014 Середня освіта (Українська мова і література)	2	4	Теорія і практика функціонування редакторської термінології	Залік	08	Кафедра української мови
014 Середня освіта (Українська мова і література)	2	4	Дитяча література	Залік	06	Кафедра історії української літератури та компаративістики
014 Середня освіта (Українська мова і література)	2	4	Методи редакторського аналізу художнього тексту	Залік	08	Кафедра української мови
014 Середня освіта (Українська мова і література)	2	3 4	Іноземна мова	Залік Екзамен	14	Кафедра іноземних мов

БЛОК ДИСЦИПЛІН ДОДАТКОВОЇ СПЕЦІАЛЬНОСТІ "СЕРЕДНЯ ОСВІТА (МОВА І ЛІТЕРАТУРА (АНГЛІЙСЬКА))"						
014 Середня освіта (Українська мова і література)	2	3	Лексикологія англійської мови	Екзамен	10	Кафедра англійської мови
014 Середня освіта (Українська мова і література)	2	3	Лінгвокраїнознавство	Залік	10	Кафедра англійської мови
014 Середня освіта (Українська мова і література)	2	3 4	Практика усного та писемного англійського мовлення	Залік Екзамен	10	Кафедра англійської мови
014 Середня освіта (Українська мова і література)	2	4	Стилістика англійської мови	Залік	10	Кафедра англійської мови
014 СЕРЕДНЯ ОСВІТА (УКРАЇНСЬКА МОВА І ЛІТЕРАТУРА)						
3 курс						
Навчальні дисципліни ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ						
ПЕРЕЛІК №1 (СТУДЕНТ ОБИРАЄ 1 ДИСЦИПЛІНУ)						
014 Середня освіта (Українська мова і література)	3	5	Етнолінгвістика	Екзамен	08	Кафедра української мови
014 Середня освіта (Українська мова і література)	3	5	Мова і світобачення українського народу	Екзамен	08	Кафедра української мови
ПЕРЕЛІК №2 (СТУДЕНТ ОБИРАЄ 1 ДИСЦИПЛІНУ)						
014 Середня освіта (Українська мова і література)	3	6	Огієнкознавчі студії	Залік	06	Кафедра історії української літератури та компаративістики
014 Середня освіта (Українська мова і література)	3	7	Шевченкознавчі студії	Залік	06	Кафедра історії української літератури та компаративістики
014 СЕРЕДНЯ ОСВІТА (УКРАЇНСЬКА МОВА І ЛІТЕРАТУРА)						
4 курс						
ДИСЦИПЛІНИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ						
ПЕРЕЛІК №1 (СТУДЕНТ ОБИРАЄ 1 ДИСЦИПЛІНУ)						
014 Середня освіта (Українська мова і література)	4	7	Кодифікація мовної норми в історичному культуромовному дискурсі	Залік	08	Кафедра української мови
014 Середня освіта (Українська мова і література)	4	7	Мовна норма : історичний та прикладний аспекти	Залік	08	Кафедра української мови
014 Середня освіта (Українська мова і література)	4	7	Етика та естетика	Залік	05	Кафедра філософських дисциплін
ПЕРЕЛІК №2 (СТУДЕНТ ОБИРАЄ 1 ДИСЦИПЛІНУ)						
014 Середня освіта (Українська мова і література)	4	8	Метатекст і контекст художнього твору	Екзамен	06	Кафедра історії української літератури та компаративістики
014 Середня освіта (Українська мова і література)	4	8	Інтерпретація художнього тексту	Екзамен	06	Кафедра історії української літератури та компаративістики

СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ «МАГІСТР»**014 СЕРЕДНЯ ОСВІТА (УКРАЇНЬСЬКА МОВА І ЛІТЕРАТУРА)****Навчальні дисципліни професійної підготовки**

Вибір з переліку

Перелік №1 (студент обирає одну дисципліну)

014 Середня освіта (Українська мова і література)	2	3	Гендерна лінгвістика	Залік	08	Кафедра української мови
014 Середня освіта (Українська мова і література)	2	3	Літературознавча імагологія	Залік	06	Кафедра історії української літератури та компаративістики
Перелік №2 (студент обирає одну дисципліну)						
014 Середня освіта (Українська мова і література)	2	3	Українська література в європейському контексті	Екзамен	06	Кафедра історії української літератури та компаративістики
014 Середня освіта (Українська мова і література)	2	3	Контрастивна граматики української та слов'янської (білоруської та польської) мов	Екзамен	08	Кафедра української мови

ЗАОЧНА ФОРМА НАВЧАННЯ**СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ «БАКАЛАВР»****(НА ОСНОВІ ОСВІТНЬО-КВАЛІФІКАЦІЙНОГО РІВНЯ «МОЛОДШИЙ СПЕЦІАЛІСТ»)****014 СЕРЕДНЯ ОСВІТА (УКРАЇНЬСЬКА МОВА І ЛІТЕРАТУРА)**

2 курс

Навчальні дисципліни професійної підготовки

ПЕРЕЛІК № 1 (студент обирає одну дисципліну)

01 Освіта / Педагогіка 014 Середня освіта (Українська мова і література)	2	3	Ділова українська мова	Екзамен	08	Кафедра української мови
01 Освіта / Педагогіка 014 Середня освіта (Українська мова і література)	2	3	Українська когнітивна лінгвістика	Екзамен	08	Кафедра української мови

ПЕРЕЛІК № 2 (студент обирає одну дисципліну)

01 Освіта / Педагогіка 014 Середня освіта (Українська мова і література)	2	3,4	Огієнкознавчі студії	Залік	06	Кафедра історії української літератури та компаративістики
01 Освіта / Педагогіка 014 Середня освіта (Українська мова і література)	2	3,4	Шевченкознавчі студії	Залік	06	Кафедра історії української літератури та компаративістики

ВИБІР ЗА БЛОКАМИ (СТУДЕНТ ВИБИРАЄ ОДИН З БЛОКІВ)**БЛОК 1**

01 Освіта / Педагогіка 014 Середня освіта (Українська мова і література)	2	3,4	Історія української літературної мови	Екзамен	08	Кафедра української мови
01 Освіта / Педагогіка 014 Середня освіта (Українська мова і література)	2	3,4	Історія української літературної критики	Екзамен	06	Кафедра історії української літератури та компаративістики

01 Освіта / Педагогіка 014 Середня освіта (Українська мова і література)	2	3,4	Стилістика української мови	Екзамен	08	Кафедра української мови
01 Освіта / Педагогіка 014 Середня освіта (Українська мова і література)	2	3,4	Дитяча література	Залік	06	Кафедра історії української літератури та компаративістики
01 Освіта / Педагогіка 014 Середня освіта (Українська мова і література)	2	3,4	Культура української мови	Залік	08	Кафедра української мови
БЛОК 2						
01 Освіта / Педагогіка 014 Середня освіта (Українська мова і література)	2	3,4	Лінгвокультурологія	Екзамен	08	Кафедра української мови
01 Освіта / Педагогіка 014 Середня освіта (Українська мова і література)	2	3,4	Література Сходу	Екзамен	06	Кафедра історії української літератури та компаративістики
01 Освіта / Педагогіка 014 Середня освіта (Українська мова і література)	2	3,4	Етнолінгвістика	Екзамен	08	Кафедра української мови
01 Освіта / Педагогіка 014 Середня освіта (Українська мова і література)	2	3,4	Літературознавча імагологія	Залік	06	Кафедра історії української літератури та компаративістики
01 Освіта / Педагогіка 014 Середня освіта (Українська мова і література)	2	3,4	Лінгвістичний аналіз художнього тексту	Залік	08	Кафедра української мови

СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ «МАГІСТР»						
014 СЕРЕДНЯ ОСВІТА (УКРАЇНСЬКА МОВА І ЛІТЕРАТУРА)						
НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ						
ВИБІР З ПЕРЕЛІКУ						
ПЕРЕЛІК №1 (СТУДЕНТ ОБИРАЄ ОДНУ ДИСЦИПЛІНУ)						
014 Середня освіта (Українська мова і література)	2	3	Констрастивна граматики української та слов'янської (білоруської та польської) мов	Залік	08	Кафедра української мови
014 Середня освіта (Українська мова і література)	2	3	Українська література в європейському контексті	Залік	06	Кафедра історії української літератури та компаративістики
Перелік №2 (студент обирає одну дисципліну)						
014 Середня освіта (Українська мова і література)	2	3	Гендерна лінгвістика	Екзамен	08	Кафедра української мови
014 Середня освіта (Українська мова і література)	2	3	Сучасні інтерпретаційні методології	Екзамен	06	Кафедра історії української літератури та компаративістики

мова і література)					літератури та компаративістики
-----------------------	--	--	--	--	-----------------------------------

Голова робочої групи

Б.О.Коваленко

**АНОТАЦІЇ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН
ВІЛЬНОГО ВИБОРУ СТУДЕНТА
СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ «БАКАЛАВР»
014 СЕРЕДНЯ ОСВІТА (УКРАЇНСЬКА МОВА І ЛІТЕРАТУРА)
2 КУРС
УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО У ВИМІРАХ СЬОГОДЕННЯ**

Мета курсу: вивчення феномена українського слова, формування вмінь і навичок правильно розуміти й аналізувати лексеми, використовувати набуті знання у вивченні суміжних дисциплін та філологічних дослідженнях рідної мови. Основні завдання дисципліни - висвітлення основних положень правильного вживання, відмінювання, написання та правопису, а також вивчення слова з погляду його використання для впливу на співрозмовника.

Міждисциплінарні зв'язки: сучасна українська літературна мова, культура української мови, психолінгвістика. Практикум з української мови.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні знати термінологічний апарат з проблеми; основні положення; основні принципи, правила правопису, вживання та написання українських лексем, їх відмінювання, наголошення; повинні орієнтуватися у проблемі виявлення чергувань голосних у слові, пунктуаційних особливостей; визначати правильні граматичні форми слів; здійснювати аналіз лексем; давати власну оцінку сучасним мовним явищам та процесам.

Змістовий модуль 1.

1. Українське слово у вимірах сьогодення як навчальна дисципліна та об'єкт дослідження.

3. Правопис українських слів.

4. Відмінювання.

5. Вживання українського слова сьогодні.

6. Сучасне словотворення.

7. Граматичні форми слів.

8. Наголошення слів.

9. Чергування голосних у слові.

10. Пунктуація.

Кількість кредитів: 4 кредити ECTS: всього 120 год., з них: денна форма навчання – 40 год. аудиторних: 20 год. лекційних, 20 год. практичних занять, 80 год. самостійної роботи.

Форма семестрового контролю – екзамен.

Викладацький склад: кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови Беркешук І.С.

Перелік основної літератури:

1. Городенська К.Г. українське слово у вимірах сьогодення. К., 2014.

2. Авраменко О. 100 експрес-уроків українською. К., 2016.

3. Єрмоленко С.Я. Мовно-естетичні знаки української культури. К., 2009.

4. Єрмоленко С.Я. Мова і українознавчий світогляд. К., 2007.

УКРАЇНСЬКИЙ ХУДОЖНЬО-ДОКУМЕНТАЛЬНИЙ ДИСКУРС

Опис (анотація): Український художньо-документальний дискурс – дисципліна, яка досліджує проблеми сутності, структури, функціонування і типології дискурсу, що є одним з основних напрямків світової лінгвістики, закладає основи самовдосконалення майбутнього філолога з урахуванням знань явищ мовної системи, взаємопов'язаних із когнітивними структурами й процесами.

Тип: дисципліна професійної підготовки. Вибіркова навчальна дисципліна підготовки бакалавра з галузі знань **03 Гуманітарні науки** спеціальності **035. Гуманітарні науки** за освітньо-професійною програмою **Українська мова і література**.

Термін вивчення: 2 курс (3 семестр).

Кількість кредитів: всього 120 год., з них денна форма навчання – 40 год. аудиторних: 20 год. лекційних, 20 год. практичних занять.

Викладацький склад: кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри української мови Монастирська Р. І.

Мета навчальної дисципліни: ознайомлення студентів з основними поняттями дискурсу, теоріями та припущеннями щодо проблем спілкування, породження та сприймання мовлення та мовленнєвої діяльності.

Основні завдання навчальної дисципліни: розмежовувати поняття дискурсу та художньо-документального дискурсу, ознайомити з чинниками, що діють у художньому (несемантичні конвенції, мовна гра, уживання слів не відповідно до їхніх усталених значень) та документальному дискурсі (документальна форма, її соціальна функція, її здатність точно відобразити реальність).

Результати навчання: студент повинен **знати:** багатоаспектність змісту та форм дискурсу, що зумовлює різноманітність теоретичних визначень і підходів до його дослідження, вирізняти художньо-документальний дискурс в різних напрямках лінгвістики (лінгвістиці тексту, системній лінгвістиці, психолінгвістиці). Студент повинен **уміти:** здійснювати аналіз дискурсу, що зосереджується на структурі природної усної мови, яка виявляється у таких дискурсах як бесіда, інтерв'ю, коментар, мова, і, з іншого боку, – аналіз тексту, що вивчає структуру писемної мови, яку можна виявити в таких текстах, як нариси, примітки тощо.

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Перелік основної літератури:

1. Арутюнова, Н.Д. (1990). Дискурс. [В:] Лінгвістический энциклопедический словарь. Москва, 1990. 137 с.
2. Beaugrande, R. (1996). The story of Discourse Analysis // Introduction to Discourse Analysis / in Teun van Dijk (ed.). London, P. 35-62 – // <http://www.beaugrande.bizland.com/StoryDiscAnal.htm>
3. Галич, О.А. (2013) Олесь Гончар і Петро Ребро: Документальний дискурс. [В:] Вісник Запорізького національного університету. Філологічні науки. №2. с. 5-8.
4. Еко, У. (2004). Дискурсивні структури. [В:] Роль читача. Дослідження з семіотики текстів. Львів, с. 41–49.
5. Єрмоленко, С.Я. (2001). Українська мова. Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів. Київ, с. 47–48.
6. Cook, G. (1989). Discourse. Oxford, 1989. P. 1-19.
7. Crystal D. Text and discourse // The Cambridge Encyclopedia of Language. Second edition. – Cambridge: Cambridge university press, 1997. – P. 116-117.
8. Лінгвістические и кратологические трактовки дискурса, (2008). [В:] Без теми. №2 (2). [Цит. 2008р., 24 травня]. – Доступний із: [http://beztemy.usu.ru/?base=mag/0002\(02_2006\)&xsl=showArticle.xslt&id=a06&doc=./content.jsp](http://beztemy.usu.ru/?base=mag/0002(02_2006)&xsl=showArticle.xslt&id=a06&doc=./content.jsp).
9. Серль, Д. (2008). Логічний статус художнього дискурсу. [Цит 2008 р., 10 травня]. Доступний із: http://www.ruthenia.ru/logos/number/1999_03/1999_3_04.htm.
10. Скрипник, А.В.(2005). Французький поетичний дискурс епохи середньовіччя. Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук. Київ, 2005. 23с.
11. Старовойт, І.М. (2001). Український постмодернізм у критичному та художньому дискурсах кінця ХХ ст. Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук. Львів, 20 с.
12. Фуко, М. (1996). Порядок дискурса. [В:] Воля к истине. Москва, 1996.

ЕВОЛЮЦІЯ Авантюрно-пригодницького жанру: компаративний аналіз

Мета навчальної дисципліни: засвоїти відомості про авантюрно-пригодницьку літературу як художню систему, її особливості, ключову проблематику, жанри; осмислити основні періоди розвитку жанру пригодницького роману та ідейно-художню своєрідність творчості найвизначніших представників української та зарубіжної авантюрно-пригодницької прози.

Дисципліна «Еволюція авантюрно-пригодницького жанру: компаративний аналіз» тематично пов'язана з такими дисциплінами: «Історія української літератури», «Історія світової літератури», «Компаративістика», «Теорія літератури», «Історія», «Міфологія», «Географія», «Психологія», «Мистецтвознавство».

Компетентності, якими повинні оволодіти здобувачі вищої освіти:

інтегральні компетентності: критичне осмислення проблем у навчанні та/або професійній діяльності на межі предметних галузей; здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері професійної діяльності;

загальні компетентності: здатність до пошуку та аналізу інформації про зв'язок світогляду і культурних цінностей окремої нації із світовими культурними надбаннями і традиціями; зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, а також знань та пояснень, що їх обґрунтовують, до фахівців і нефахівців; вправність у синтезуванні нових ідей у міждисциплінарних сферах розроблення та

реалізації комплексних проєктів; уміння сприймати і поцінювати національне та поважати загальнолюдське;

спеціальні (фахові, предметні) компетентності: здатність використовувати нові концептуальні та методологічні знання про специфіку пригодницької літератури у професійній освітній діяльності (в певній та суміжних галузях науково-дослідної та/або професійної діяльності).

Формування вищезазначених компетентностей сприятиме ефективному функціонуванню майбутніх фахівців у науковому, навчальному та професійному середовищах, а також – зростанню їх ерудиції, розширенню кругозору та зміцненню високо моральних життєвих позицій та загальнолюдських ідеалів.

Зміст навчальної дисципліни:

Заліковий кредит 1.

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Генеза і розвиток авантюрно-пригодницького епосу.

Тема 2. Жанр лицарського роману в літературі.

Тема 3. Жанрова природа готичного роману.

Тема 4. Роман «мандрів» та його жанрові різновиди.

Тема 5. «Робінзонада» як жанр пригодницької літератури.

Тема 6. Жанр «піратського» роману.

Тема 6. Індіанський роман в літературі.

Тема 7. Фантастичний та науково-фантастичний роман.

Тема 8. Специфіка детективної прози.

Тема 9. Жанр авантюрно-історичного роману.

Тема 10. Особливості «воєнного» роману.

Обсяг вивчення навчальної дисципліни: 4 кредити ЄКТС, 120 годин, у тому числі 40 аудиторних годин (20 лекційних, 20 практичних годин), 80 годин самостійної та індивідуальної роботи.

Форма підсумкового контролю: залік.

Інформація про науково-педагогічних працівників, які забезпечуватимуть викладання цієї навчальної дисципліни: Починок Л.І. – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри історії української літератури і компаративістики.

Перелік основної літератури:

1. Бернадська Н. Роман: проблеми великої епічної форми: навчальний посібник. Київ: Логос, 2007. 116 с.

2. Бернадська Н. Український роман: теоретичні проблеми і жанрова еволюція: монографія. Київ: Академвидав, 2004. 368 с.

3. Бовсунівська Т. Теорія літературних жанрів: жанрова парадигма сучасного зарубіжного роману: підручник. Київ: Київський університет, 2009. 520 с.

4. Табунщик Т.О. Пригодницька література: генеза, специфіка та особливості становлення // Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського. Сер. : Філологічні науки. 2013. Вип. 4. С. 268–272.

5. Семенова Д. С. Жанрова природа пригодницької прози як елементу популярної літератури: пролегомени до дослідження ідеологічних та дидактичних аспектів у творах жанру // Магістеріум. Випуск 61. Літературознавчі студії. 2016. С.114–120.

6. Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р.Т. Гром'яка, Ю.І. Коваліва, В.І. Теремка. Київ: ВЦ «Академія», 2007. 752 с.

ЕТНОГРАФІЯ УКРАЇНИ

Мета курсу: виявлення і вивчення властивостей, завдяки яким один етнос вирізняється серед інших етносів, особливостей матеріальної та духовної культури, які виділяють український народ з-поміж інших етносів, послідовне ознайомлення студентів з етнічною історією України, звичаями, традиціями, обрядами українського народу, розвиток історичного мислення, формування творчої особистості вчителя.

Основні завдання дисципліни:

- ознайомлення із звичаями, традиціями, надбаннями матеріальної та духовної культури українського народу;
- засвоєння основного масиву навчального матеріалу з етнографії;
- вивчення етнічного складу населення України.
- дослідження та вивчення етнічної історії;

- реконструкція давніх форм культури і суспільного життя;
- аналіз стану традицій (побутових і культурних);
- оцінка ролі традицій у житті людини, суспільства;
- дослідження мови, ареалу розселення, особливостей господарської діяльності та розвитку культури.

- **Результати навчання:** студенти мають знати:

- основні етнографічні терміни та поняття;
- етнографічні школи і напрями;
- етапи становлення української етнографії;
- джерела та методи етнографічних досліджень;
- найбільш визначні персоналії української етнографії;
- традиційний побут українського народу та його трансформацію.

- **Студенти мають уміти:**

- проводити польові дослідження та систематизувати й аналізувати зібрані етнографічні матеріали;
- писати реферати та доповідати їх перед аудиторією;
- орієнтуватися в етнічній історії українського народу, в сучасних етнічних процесах;
- вести діалог, полеміку, аналізувати сучасні проблеми етнографії.

- **Термін вивчення:** 2 курс (4 семестр).

Кількість кредитів: 4 кредити ECTS: всього 120 год., з них: денна форма навчання – 40 год. аудиторних: 20 год. лекційних, 20 год. практичних занять.

- **Форма семестрового контролю:** залік.

Викладацький склад: кандидат філологічних наук, старший викладач Щегельський В.В.

- **Перелік основної літератури:**

1. Борисенко В.К. Традиції і життєдіяльність етносу: на матеріалах святково-обрядової культури українців. Київ : Унісерв, 2000. 191 с.
2. Етнографія України: навч. посібн. / За ред. проф. С.А. Макарчука. Вид. 2-ге, перероб. і доп. Львів : Світ, 2004. 520 с.
3. Етнографія України: навч. посібн. / Підзаг. ред. С.А. Макарчука. Львів: Світ, 2004. 517 с.
4. Кожолянко Г.К. Етнографія Буковини. В 3-х т. Чернівці, 1998-2006.
5. Кононенко П.П. Українознавство : підруч. для студ. вищ. навч. закл. Київ : Заповіт, 2005. 679 с.
6. Культура і побут населення України: навч. посібник / В.І. Наулко, Л.Ф. Артюх, В.Ф. Горленко та ін. – 2-ге вид., доп. та перероб. Київ : Либідь, 1993. 288 с.
7. Лозко Г. Українське народознавство. Київ : Артєк, 2004. 472 с.
8. Пономарьов А.П. Етнічність та етнічна історія України: Курс лекцій. Київ: Либідь, 1996. 271 с.
9. Пономарьов А.П. Українська етнографія: Курс лекцій. Київ: Либідь, 1994. 320 с.
10. Савчук Б. Українська етнологія. Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2004. 559 с.
11. Тиводар М. Етнологія: навч. посібн. Львів: Світ, 2004. 624 с.
12. Українська етнологія: навч. посібн. / За ред. В. Борисенко. Київ: Либідь, 2007. 400 с.
13. Українське народознавство: навч. посібн. / За ред. С.П. Павлюка. – 3-тє вид., виправлене. Київ: Знання, 2006. 568 с.

ЕТИКЕТ І КУЛЬТУРА СПІЛКУВАННЯ

Етикет і культура спілкування — частина культури — сукупність форм її щоденної поведінки (у побуті, у спілкуванні з іншими людьми), у яких знаходять зовнішнє вираження моральні та естетичні норми такої поведінки. Культура поведінки не буває поза культурою спілкування, і навпаки. Мовленнєвий етикет — важливий компонент національної культури. У мові, мовленнєвій поведінці, усталених формулах (стереотипах) сформувався багатий народний досвід, неповторність звичаїв.

Мета вивчення дисципліни «Етикет і культура спілкування»: набуття глибоких теоретичних знань і практичних навичок спілкування за етичними нормами сучасного суспільства, а також — формування у майбутніх фахівців уяви етичного мислення у сфері їхньої майбутньої діяльності.

Предмет вивчення «Етикету і культури спілкування» — сукупність норм, традицій та звичних норм спілкування, особливості сучасної моралі та моральності, їх зовнішнього виявлення в побутовій та професійній сфері.

Завдання вивчення дисципліни «Етикету і культури спілкування» – теоретична і практична підготовка майбутніх спеціалістів з наступних питань: сутність та поняття етики та етикету побутового та ділового спілкування; зовнішній вигляд та імідж молодого людини у сфері її професійної діяльності; індивідуальне діалогове спілкування; етика ділового спілкування по телефону.

Дисципліна «Етикет і культура спілкування» пов'язана з такими дисциплінами, як філософія, етика, естетика, логіка, політологія, соціологія, основи психології та педагогіки, основи права.

Зміст навчальної дисципліни за модулями і темами.

Змістовий модуль 1. Спілкування як вид соціальної взаємодії

1.1. Виникнення та сутність етикету.

1.2. Вербальне спілкування. Невербальне спілкування.

1.3. Етикет сімейних взаємовідносин.

Змістовий модуль 2. Етикетна поведінка учасників акту спілкування

2.1 Культура одягу та етикет гостинності.

2.2 Етикет мовного спілкування.

2.3 Спілкування у стандартних етикетних ситуаціях.

2.4 Правила поведінки у громадських місцях. Етикет службових відносин.

Обсяг вивчення навчальної дисципліни.

Кількість кредитів ECTS – 4. Загальний обсяг годин – 120 (аудиторних – 40, з них: лекційних – 20, семінарських – 20, позааудиторних – 80).

Форма підсумкового контролю – залік.

Викладацький склад: Сулятицька Т.В. – кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри філософських дисциплін.

Перелік основної літератури.

1. Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування. – Львів: Видавництво «Сполом», 2001. – 223с.

2. Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування: Навчальний посібник. – 2-ге видання, перероблене і доповнене. – К.: «Знання», 2006. – 291с.

3. Ковальов С.В. Психологія сімейних стосунків. – К.: «Наука», 2001.

4. Лисенко В.А. Подружні конфлікти. – М.: «Думка», 1989.

5. Жоголь Л.Є. Наш дім (Влаштування сучасної квартири). – К.: «Техніка», 1979.

6. Дипломатичний протокол та етикет: Навчальний посібник / Сагайдак О.П. – К.: «Знання», 2006. – 380с.

7. Етика: Навчальний посібник / Мовчан В.С. – К.: «Знання», 2007. – 483с.

8. Етика ділового спілкування: Навчальний посібник / Гриценко Т.Б. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 344с.

9. Етикет і культура спілкування: Методичні рекомендації для організації самостійної роботи студентів денної та заочної форми навчання / Т.В.Сулятицька – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2013. – 16с.

10. Етика соціальної роботи: Курс лекцій / Іщук С.В. – Тернопіль, ТДПУ, 2008.- 59с.

11. Етика та естетика: Навчальний посібник / Петрушенко В.Л. та ін. – Львів: Видавництво нац. ін-ту «Львівська політехніка», 2008. – 180с.

ПОГЛИБЛЕНИЙ КУРС ІНОЗЕМНОЇ МОВИ (АНГЛІЙСЬКОЇ)

Мета: удосконалення комунікативних мовленнєвих компетентностей, передбачених вимогами Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти та підготовка до складання міжнародних іспитів з англійської мови. Дисципліна «Поглиблений курс іноземної мови (англійської)» пов'язана з такими дисциплінами: «Іноземна мова (англійська)», «Іноземна мова в науково-професійному спілкуванні (англійська)».

Компетентності, якими повинні оволодіти здобувачі вищої освіти:

інтегральна компетентність: здатність розв'язувати комплексні проблеми у процесі підготовки здобувачів вищої освіти до складання міжнародних іспитів з англійської мови;

загальні компетентності: гнучкість, адаптивність, комунікабельність; володіння культурою усного й писемного мовлення; навички міжособистісної взаємодії;

спеціальні (фахові, предметні) компетентності: володіння основами усної та письмової комунікації іноземною мовою на рівні B2; здатність використовувати фонові знання та національно-культурний компонент іноземної мови для належної адаптації у полікультурному середовищі.

Формування вищезазначених компетентостей сприятиме ефективному функціонуванню майбутніх фахівців у міжкультурному розмаїтті навчального та професійного середовища, мобільності і конкурентоспроможності на ринку праці.

Зміст навчальної дисципліни:

Заліковий кредит 1.

Змістовий модуль 1.

Лекції

Тема 1. Focus on IELTS: main structures, test-taking strategies. Typical contexts for the passive.

Тема 2. Reading Strategies. Skimming / scanning for specific information and detail. Making requests.

Тема 3. Reading for IELTS. Target Reading Skills. Summarizing. Understanding argument. Identifying opinion / attitude and making inferences. The Future: predicting and proposing.

Тема 4. Listening Strategies. Listening for specific information. The Past: reporting.

Тема 5. Listening for IELTS: signpost words, stress, rhythm and intonation. Speculating: Alternative Conditionals.

Практичні

Тема 1. Parts of IELTS Test. The Passive and the Causative.

Тема 2. Focus on Reading: Striving to Achieve. Language of requests.

Тема 3. Focus on Reading: Tackling Issues. Building a mental map of the text. Conditionals: wishes and regrets.

Тема 4. Focus on Listening: Getting Higher Qualification. Features of Spoken English. Reporting Verbs.

Тема 5. Focus on Listening: IT Society. Speculating about the past.

Змістовий модуль 2.

Лекції

Тема 6. Writing Strategies: facts, pie charts, figures and trends. Developing an argument. Review of the Infinitive and the ing-form.

Тема 7. Writing and structuring an essay. Style in essays. Paragraphing.

Тема 8. Speaking. Strategies for IELTS. Speech acts and clause types.

Тема 9. Extended speaking. Punctuation.

Тема 10. Presentations: main strategies.

Практичні

Тема 6. Focus on Writing: Types of Essays. The Infinitive and the ing-form.

Тема 7. Writing an essay. Paragraph Structure.

Тема 8. Focus on Speaking: Social Interaction. Clause Types. Linking markers.

Тема 9. Introduction and interview. Two-way discussion. Exploring the theme and Common Errors in Grammar.

Тема 10. Making presentations.

Обсяг вивчення навчальної дисципліни: 4 кредити ЄКТС, 120 годин, у тому числі 40 аудиторних годин (20 лекційних, 20 практичних годин), 80 годин самостійної та індивідуальної роботи.

Форма підсумкового контролю: залік.

Інформація про науково-педагогічних працівників, які забезпечуватимуть викладання цієї навчальної дисципліни: Уманець А. В. – кандидат філологічних наук, доцент; Трофименко А. О. – кандидат педагогічних наук, доцент; Крук А. А. – кандидат філологічних наук.

Перелік основної літератури:

1. Коул С. Граматика англійської мови. Level B. Чернівці : КММЕДІА, 2016. 240 с.
2. Уманець А. В., Крук А. А., Попадинець О. О. Test Your Grammar. Part II : навч. посіб. Кам'янець-Подільський : ПП Мошак М. І., 2017. 112 с.
3. Уманець А. В., Крук А. А., Попадинець О. О. Training Tests for IELTS Exams : навч. посіб. Кам'янець-Подільський : ТОВ "Друкарня "Рута", 2016. 110 с.
4. Юсухно С. І. Англійська мова. English Grammar Tests. Чернівці : ЧНТУ, 2014. 70 с.
5. Cambridge IELTS 11 Academic . Cambridge : Cambridge University Press and UCLES, 2016. 144 p.
6. Cambridge IELTS 11 General Training. – Cambridge : Cambridge University Press, 2016. 144p.
7. Capel A., Sharp W. Objective Proficiency. Cambridge : Cambridge University Press, 2013. 278p.

8. Cullen P., French A. The Official Cambridge Guide to IELTS for Academic and General Training. Cambridge : Cambridge University Press, 2014. 400 p.
9. Cullen P. Vocabulary for IELTS Advanced. Cambridge : Cambridge University Press, 2013. 174p.
10. Evans V., Milton J., Dooley J. FCE Practice Exam Papers Revised. B2 (upper-intermediate). England, Harlow : Express Publishing, 2015. 177 p.
11. Geyte E. Reading for IELTS. London : Harper Collins Publishers, 2013. 145 p.
12. Norris C. B. Academic Writing in English. Finland, Helsinki : University of Helsinki, 2016. 85 p.
13. Paterson K., Wedge R. Oxford Grammar for EAP : English Grammar and Practice for Academic Purposes. Oxford : Oxford University Press, 2013. 224 p.
14. Practice Tests for the SAT 2015-2016. New York : Kaplan Publishing, 2015. 1096 p.
15. Skipper M. Advanced Grammar and Vocabulary. Advanced-Proficiency (C1–C2). UK, Berkshire : Express Publishing, 2014. 177 p.
16. Sunderland P., Whettem E. Objective Proficiency : [Workbook with Answers with Audio CD]. Cambridge : Cambridge University Press, 2013. 120 p.
17. Test Your Grammar. Part I : навч. посіб. / Уманець А. В., Крук А. А., Попадинець О. О., Трофименко А. О. Кам'янець-Подільський : ФОП Гуменюк С. О., 2016. 180 с.

«ПОГЛИБЛЕНИЙ КУРС ІНОЗЕМНОЇ МОВИ (НІМЕЦЬКОЇ)»

Мета: удосконалення комунікативних мовленнєвих компетентностей, передбачених вимогами Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти та підготовка до складання міжнародних іспитів з німецької мови. Дисципліна «Поглиблений курс іноземної мови (німецької)» пов'язана з такими дисциплінами: «Іноземна мова (німецька)», «Іноземна мова в науково-професійному спілкуванні (німецька)».

Компетентності, якими повинні оволодіти здобувачі вищої освіти:

інтегральна компетентність: здатність розв'язувати комплексні проблеми у процесі підготовки здобувачів вищої освіти до складання міжнародних іспитів з німецької мови;

загальні компетентності: гнучкість, адаптивність, комунікабельність; володіння культурою усного й писемного мовлення; навички міжособистісної взаємодії;

спеціальні (фахові, предметні) компетентності: володіння основами усної та письмової комунікації іноземною мовою на рівні B2; здатність використовувати фонові знання та національно-культурний компонент іноземної мови для належної адаптації у полікультурному середовищі.

Формування вищезазначених компетентностей сприятиме ефективному функціонуванню майбутніх фахівців у міжкультурному розмаїтті навчального та професійного середовища, мобільності і конкурентоспроможності на ринку праці.

Зміст навчальної дисципліни:

Заліковий кредит 1.

Змістовий модуль 1.

Лекції

Тема 1. GeR: Kompetenzniveaus. Internationale Deutschprüfungen. Passiv und Passiversatzformen.

Тема 2. Leseverstehen. Globales, selektives, detailliertes Lesen. Kontextgebrauch des Konjunktivs II.

Тема 3. Die Prüfung Lesen und ihre Bestandteile. Irreale Wünsche, Bedingungen, Vergleiche.

Тема 4. Fremdsprachliches Hörverstehen: Grundlagen und Lernziele. Kontextgebrauch des Konjunktivs I.

Тема 5. Kompetenzbereich Hörverstehen: Hörstile. Kontextgebrauch der Partizipien I, II.

Практичні

Тема 1. Testformat DZ: Bestandteile. Passiversatzformen.

Тема 2. Selektive Informationsentnahme, Entnahme von Hauptaussage und Einzelheiten: Deutschen – Weltmeister im Reisen. Höfliche Bitte und Fragen.

Тема 3. Erkennen von Meinungen, korrekte Textergänzung: Handy – Vorteile und Nachteile. Konjunktiv II.

Тема 4. Hörverstehen: Ansagetexte, Vortrag. Die indirekte Rede im Satzgefüge.

Тема 5. Hörverstehen: Gespräch, Diskussion im Radio. Partizipien als Adjektive.

Змістовий модуль 2.

Лекції

Тема 6. Schriftlicher Ausdruck: Textaufbau, Inhalt, Sprache. Einfache Satz: Wortstellung im Mittelfeld.

Тема 7. Essay schreiben - verschiedene Arten von Essays, Aufbau eines Essays. Einfache Satz: Wortstellung im Nachfeld.

Тема 8. Мündlicher Ausdruck: Qualitative Aspekte des mündlichen Sprachgebrauchs. Temporale Beziehungen im Satz.

Тема 9. Мündlicher Ausdruck: Produktion und Interaktion. Relativ- und Attributsätze. Erweiterte Partizipialattribute.

Тема 10. Aufbau und Gliederung einer Präsentation.

Практичні

Тема 6. Schriftlicher Ausdruck: eine E-Mail, einen Diskussionsbeitrag, einen Leserbrief schreiben. Wortstellung im Mittelfeld einfaches Satzes: Kasusergänzungen, Angaben.

Тема 7. Essay schreiben. Satzglieder im Nachfeldeinfaches Satzes: Vergleiche, Ausklammerung.

Тема 8. Monologisches Sprechen zu einem Thema: menschliche Beziehungen. Temporale Beziehungen im Satz.

Тема 9. Interaktion: Gespräch, Diskussion, Interview. Relativ- und Attributsätze. Erweiterte Partizipialattribute.

Тема 10. Präsentation erstellen und präsentieren.

Обсяг вивчення навчальної дисципліни: 4 кредити ЄКТС, 120 годин, у тому числі 40 аудиторних годин (20 лекційних, 20 практичних годин), 80 годин самостійної та індивідуальної роботи.

Форма підсумкового контролю: залік.

Інформація про науково-педагогічних працівників, які забезпечуватимуть викладання цієї навчальної дисципліни: Городиська Оксана Миколаївна – кандидат педагогічних наук.

Перелік основної літератури:

1. Beste Freunde. Deutsch für Jugendliche. Arbeitsbuch / Georgiakaki M., Bovermann M., Seuthe C., Schümann A. München : Hueber Verlag, 2013. 96 S.

2. Beste Freunde. Deutsch für Jugendliche. Kursbuch / Georgiakaki M., Bovermann M., Graf-Riemann E., Seuthe C. München : Hueber Verlag, 2013. 76 S.

3. Buscha A, Szita S. Übungsgrammatik. Deutsch als Fremdsprache. Sprachniveau B1-B2. Leipzig : SCHUBERT-Verlag, 2011. 268 S.

4. Gerbes J., F. van der Werff. Fit fürs Zertifikat B 1. Deutschprüfung für Erwachsene. München : Hueber Verlag, 2014. 168 S.

5. Goethe-Zertifikat B1. Deutschprüfung für Jugendliche und Erwachsene. Wortliste. Berlin : Goethe-Institut und OSD, 2016. 104 S.

6. Jin F., Voß U. Grammatik aktiv. A 1- B 1. Berlin : Cornelsen Verlag, 2013. 256 S.

7. Killiman A. Zertifikat B1. Deutschprüfung für Jugendliche und Erwachsene : Material zur Prüfungsvorbereitung. Modelltest. München : Klett-Langenscheidt GmbH, 2014. 36 S.

8. Krenn W., Puchta H. Motive: Kompaktkurs DaF : Arbeitsbuch, Lektion 1-30. Deutsch als Fremdsprache. München : Hueber Verlag, 2016. 246 S.

9. Krenn W., Puchta H. Motive : Kompaktkurs DaF : Kursbuch, Lektion 1-30. Deutsch als Fremdsprache. München : Hueber Verlag, 2016. – 250 S.

10. Maenner D. Prüfungstraining DaF B1 Zertifikat Deutsch (telc Deutsch B1) : Übungsbuch mit CD und CD-ROM. Berlin : Cornelsen Verlag, 2014. 192 S.

11. Rodi M. Übungstest Goethe-Zertifikat B2. München : Klett-Langenscheidt GmbH, 2013. 42 S.

12. Zertifikat B1 neu : 15 Übungsprüfungen / Vosswinkel A., Ernestine A., Balsler O., Papadopoulou M., Glotz-Kastanis J., Paradi-Stai D. München : Hueber Verlag, 2014. 246 S.

ПОГЛИБЛЕНИЙ КУРС ІНОЗЕМНОЇ МОВИ (ФРАНЦУЗЬКОЇ)

Мета: удосконалення комунікативних мовленнєвих компетентностей, передбачених вимогами Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти та підготовка до складання міжнародних іспитів з французької мови. Дисципліна «Поглиблений курс іноземної мови (французької)» пов'язана з такими дисциплінами: «Іноземна мова (французька)», «Іноземна мова в науково-професійному спілкуванні (французька)».

Компетентності, якими повинні оволодіти здобувачі вищої освіти:

інтегральна компетентність: здатність розв'язувати комплексні проблеми у процесі підготовки здобувачів вищої освіти до складання міжнародних іспитів з французької мови;

загальні компетентності: гнучкість, адаптивність, комунікабельність; володіння культурою усного й писемного мовлення; навички міжособистісної взаємодії;

спеціальні (фахові, предметні) компетентності: володіння основами усної та письмової комунікації іноземною мовою на рівні B2; здатність використовувати фонові знання та національно-культурний компонент іноземної мови для належної адаптації у полікультурному середовищі.

Формування вищезазначених компетентностей сприятиме ефективному функціонуванню майбутніх фахівців у міжкультурному розмаїтті навчального та професійного середовища, мобільності і конкурентоспроможності на ринку праці.

Зміст навчальної дисципліни:

Заліковий кредит 1.

Змістовий модуль 1.

Лекції

Тема 1. Point sur DELF: présentation des épreuves dans la perspective actionnelle du Cadre européen commun de référence pour les langues.

Тема 2. Les strategies de lecture. L'écramage pour saisir le sens global. Description dans le passé.

Тема 3. Compréhension des écrits : pictogrammes, explications des panneaux etc. Les tournures impersonnelles (il est interdit de ..., etc)

Тема 4. Les strategies d'écoute. Observation et dégage de l'information spécifiques. Le Futur – prévision.

Тема 5. Compréhension orale. Le décodage phonologique, lexical, repérage des mots (unités de sens), des intonations, des accents. Le présent progressif. L'événement proche dans le temps.

Практичні

Тема 1. Nature des épreuves DELF. Le conditionnel present (le souhait, le désir, le conseil, l'hypothèse), conditionnel passé (le regret, le reproche)

Тема 2. Compréhension des écrits. Réponses à des questionnaires de compréhension portant sur trois ou quatre courts documents écrits ayant trait à des situations de la vie quotidienne. Discours rapporté.

Тема 3. Compréhension des écrits. Réponses à des questionnaires de compréhension portant sur deux documents écrits : dégager des informations utiles par rapport à une tâche donnée, analyser le contenu d'un document d'intérêt général. Subjonctif (la possibilité, l'obligation, verbes de sentiments, d'opinion, la conjonction «pour que»+ Subjonctif.

Тема 4. Compréhension de l'oral. Réponses à des questionnaires de compréhension portant sur trois ou quatre courts documents enregistrés ayant trait à des situations de la vie quotidienne. Le passif : la description d'une action.

Тема 5. Compréhension de l'oral. Réponses à des questionnaires de compréhension portant sur deux documents enregistrés. Le gérondif : la manière, la condition, la simultanéité.

Змістовий модуль 2.

Лекції

Тема 6. Préparation DELF. Production écrite. Les stratégies d'écritures : le plan, la rédaction. L'expression de l'hypothèse : si+Présent/Futur, si +Imparfait/Conditionnel.

Тема 7. Ecrire un essai. Stratégie de composition. La localisation temporelle (expression de la durée, du moment, etc).

Тема 8. Stratégies pour la production orale. La localisation spatiale (les prépositions et les adverbes de lieu).

Тема 9. Stratégies pour l'interaction orale. Acte de parole.

Тема 10. Stratégies et conseils méthodologiques pour réussir les épreuves.

Практичні

Тема 6. Production écrite. Rédaction de deux brèves productions écrites (lettre amicale ou messages) : décrire un événement ou des expériences personnelles, écrire pour informer, demander, remercier, s'excuser. L'hypothèse : si+Présent/Futur, si +Imparfait/Conditionnel

Тема 7. Production écrite. Expression d'une attitude personnelle sur un thème général (essai, courrier, article). Les articulateurs logiques : Cause (donc, puisque), Consequence (comme, alors), Opposition (pourtant, alors que)

Тема 8. Production orale. Entretien dirigé, exercice en interaction. Les articulateurs chronologiques du discours.

Тема 9. Production orale. Expression d'un point de vue à partir d'un document déclencheur. Le goût de la conversation (convivialité, aspect informel, fonction pratique du langage et oralité, gestuelle)

Тема 10. Présentation et défense d'un point de vue.

Обсяг вивчення навчальної дисципліни: 4 кредити ЄКТС, 120 годин, у тому числі 40 аудиторних годин (20 лекційних, 20 практичних годин), 80 годин самостійної та індивідуальної роботи.

Форма підсумкового контролю: залік.

Інформація про науково-педагогічних працівників, які забезпечуватимуть викладання цієї навчальної дисципліни: Кульбанська Руслана Василівна – старший викладач.

Перелік основної літератури:

1. Гладка В.А. Prononcez bien. Mais comment ? : cahier d'activités / Вимовляти правильно. Але як? : навч.-метод. посіб. Чернівці : Видавничий дім «Родовід», 2014. 80 с.

2. Литвиненко В.Ю. Le français : навч. посіб. з франц. мови для студ. вищ. навч. закл.]. Умань : Видавничо-поліграфічний центр «ОМІДА», 2015. 107 с.

3. Матвеева О.О. Французька мова: навч. посіб. для студ. 3-4 курсів, що вивч. франц. мову як третю інозем. Чернівці, 2015. 206 с.

4. Girardet J., Pécheur J. Campus 1. Méthode de français. Paris : Clé International, 2012. 205 p.

5. Mérieux R., Loiseau Y. Connexions. Méthode de français. Paris : Didier, 2012. 194 p.

ВИБІР ЗА БЛОКАМИ **БЛОК ДИСЦИПЛІН ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ** **"ВИДАВНИЧА СПРАВА ТА РЕДАГУВАННЯ"**

ДІЛОВА УКРАЇНСЬКА МОВА ТА ТИПОЛОГІЯ ПОМИЛОК

Мета вивчення навчальної дисципліни: сформувати уявлення про природу, причини і типи помилок у мовленнєвій діяльності; теоретично і практично підготувати студентів до умілого застосування знань та умінь у написанні та оформленні ділової документації відповідно до норм офіційно-ділового стилю української мови; оволодіти етикетом ділового спілкування.

Курс пов'язаний з такими дисциплінами, як: сучасна українська літературна мова, культура української мови, стилістика.

Перелік компетентностей:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теорій та методів освітніх наук і характеризується комплексністю й невизначеністю педагогічних умов організації навчально-виховного процесу в основній (базовій) середній школі.

Загальні компетентності:

Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Здатність працювати в команді.

Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях.

Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

Здатність до організації ділової документації.

Здатність дотримуватися норм літературної мови, володіти професійною мовою, висловлюватися правильно й виразно, використовуючи вміло і за призначенням різні стилістичні засоби української мови.

Здатність робити висновки й узагальнення про закономірності розвитку та функціонування офіційно-ділового стилю української літературної мови на сучасному етапі – особливості лексичного складу, ступінь розвитку з погляду унормованості, стильових і жанрових можливостей, а також про функціонування в різних сферах суспільного життя та перспективи подальшого розвитку.

Здатність вільно володіти українською мовою, адекватно використовувати мовні ресурси, демонструвати сформовану мовну й мовленнєву компетенції в процесі фахової і міжособистісної комунікації, володіти різними засобами мовної поведінки в різних комунікативних контекстах.

Здатність вести ділову бесіду з нефахівцями своєї галузі (з експертами з інших галузей – істориками, культурологами, політиками), мотивувати їх та рухатися до спільної мети: розбудови української України.

Зміст навчальної дисципліни за модулями і темами:

1. Державна мова — мова професійного спілкування.
2. Типологія мовно-комунікативних девіацій.
3. Ділові папери як засіб писемної професійної комунікації.
4. Структура та мовно-стилістична специфіка ділових текстів. Мовні анормативи.
5. Документація з кадрово-контрактних питань.
6. Довідково-інформаційні документи.
7. Етикет службового листування. Немовні (логічні, фактичні, естетичні) анормативи.
8. Майстерність публічного виступу. Психолінгвістичний аспект помилкової діяльності.
9. Індивідуальні форми усного фахового спілкування. Мовленнєві анормативи.
10. Форми колективного обговорення професійних проблем. Комунікативні девіації, спричинені учасниками комунікативного акту

Обсяг вивчення навчальної дисципліни: 4 кредити ECTS, 120 год., з них денна форма навчання – 40 год. аудиторних: 20 год. лекційних, 20 год. практичних; 80 год - самостійна робота.

Форма семестрового контролю: екзамен.

Інформація про науково-педагогічних працівників, які забезпечуватимуть викладання дисципліни: Шеремета Наталія Петрівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови.

Перелік основної літератури:

1. Гавриш, М. М. Мовні девіації. Дистанційний курс. Хмельницький, 2018. URL: http://dn.khnu.km.ua/dn/k_default.aspx?M=k0916&T=intro&st=0&L=1.
2. Глушик, С.В. та ін. Сучасні ділові папери. Київ: А.С.К., 2006. 400 с.
3. Ділова українська мова. URL: https://pidruchniki.com/1973042038349/dokumentoznavstvo/dilova_ukrayinska_mova.
4. Зубков, М. Г. Сучасна українська ділова мова : підручник. 9-те вид., випр. і доп. Харків : Весна, 2010. 400 с.
5. Максименко, В.Ф. Сучасна ділова українська мова. Харків: TOP-CYING ПЛЮС, 2006. 448 с.
6. Плотницька, І.М. Ділова українська мова. Навчальний посібник. Київ: Ліра-К, 2017. 250 с.
7. Український правопис. URL: https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni_programi/ukrayinskij-pravopis-2019.
8. Чмут, Т.К., Чайка, Г.Л. Етика ділового спілкування: Навч. посіб. 6-те вид., випр. і доп. Київ : Знання, 2007. 230 с.
9. Чорненький, Я.Я. Українська мова (за професійним спрямуванням). Ділова українська мова / Теорія. Практика. Самостійна робота: Навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2004. 304 с.
10. Шевчук, С.В., Клименко, І.В. Українська мова за професійним спрямуванням: Підручник. 4-те вид., виправ. і доповнен. Київ: Алерта, 2014. 696 с.

ІСТОРІЯ ВИДАВНИЧОЇ СПРАВИ

Мета курсу: пояснити закономірності виникнення, становлення і розвитку видавничої справи, підсумувати досвід минулого, використовуючи його в системі всебічної підготовки фахівців у галузі національної видавничої справи.

Завдання вивчення дисципліни:

- простежити суспільно-політичні передумови та історичні витоки попередників сучасних видань в світі та Україні;
- висвітлити основні етапи становлення та розвитку друкарства в світі та Україні;
- дослідити не лише саму друкарську справу та інші видавничі процеси, а й суспільно-політичні обставини, в яких вони розвивалися;
- увиразнити роль друкарства як чинника кардинальних змін в організації редакційно-видавничої справи;
- з'ясувати драматичні життєві колізії тих особистостей, хто це нелегке й відповідальне ремесло обирав сенсом свого існування;
- висвітлити обставини побутування випущених у різні історичні епохи знакових за змістом і оформленням видань, їх вплив не лише на окремих особистостей, й на суспільні процеси, що відбувалися під впливом такого побутування;

- надати студентові можливість опрацювати та освоїти такий масив джерельних і документальних текстів, у якому історія видавничої справи базувалася б не на застарілих ідеологічних концепціях і догмах, а з врахуванням нового, переважно архівного матеріалу, досі невідомому загалу.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- основні історичні етапи та провідні осередки розвитку рукописного книготворення в світі і Україні;

- основні історичні етапи та провідні осередки розвитку друкарства в світі та Україні;

- визначні пам'ятки світової і української видавничої справи – рукописні та друковані книги, що найбільше вплинули на суспільну свідомість та цивілізаційний поступ людства;

- основні віхи та особливості діяльності визначних редакторів, друкарів, видавців;

- проблемно-тематичний репертуар книговидання, що найбільше був витребуваним серед читачів у різні історичні епохи;

- особливості матеріальної конструкції та змістової частини видань у ретроспективі;

- фундаментальні дослідження з історії видавничої справи зарубіжних та українських дослідників;

уміти:

- оперувати поняттями та термінами з історії видавничої справи у майбутній професійній діяльності;

- втілювати нереалізовані творчі напрацювання попередників у своїх реальних видавничих програмах;

- узагальнювати й оприлюднювати в своїй професійній діяльності найцікавіші пізнавальні й повчальні факти з історії видавничої справи;

- самостійно й результативно проводити бібліографічний пошук необхідних видань в бібліотечній та електронній базах даних.

Тип: цикл професійної підготовки (вибіркова).

Термін вивчення: 2 курс (3 семестр).

Кількість кредитів: 4 кредити ECTS: всього 120 год., з них: денна форма навчання – 40 год. аудиторних: 20 год. лекційних, 20 год. практичних занять.

Викладацький склад: кандидат філологічних наук, старший викладач Щегельський В.В.

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Перелік основної літератури:

1. Животко А. Історія української преси / Упорядк., передм. і примітки М. Тимошика. Київ : Наша культура і наука, 2000. 368 с.

2. Законодавчі та нормативні документи України у сфері інформаційної, видавничої та бібліотечної справи. Тематична добірка. У 2-х ч. Ч. II. Правове регулювання у сфері видавничої та бібліотечної справи. Київ, 2000. 234 с.

3. Запаско Я. Ошатність української рукописної книги. Львів : Фенікс, 1998. 136 с.

4. Запаско Я., Мацюк О., Стасенко В. Початки українського друкарства. Львів: Центр Європи, 2000. 222 с.

5. Зелінська Н. Наукове книговидання в Україні: історія та сучасний стан. Львів : Світ, 2002. 268 с.

6. Немировский Е. Изобретение Йоганна Гутенберга. Из истории книгопечатания. Технические аспекты. Москва : Наука, 2000. 659 с.

7. Низовий М. Українська статистика друку: основні етапи становлення та розвитку. Київ, 2002. 240 с.

8. Огієнко І. Історія українського друкарства / Упорядк., передм. і примітки М. Тимошика. Київ : Либідь, 1994. 448 с.

9. Тимошик М. Книга для автора, редактора, видавця : Практичний посібник. – 2-ге вид., стереотипне. Київ : Наша культура і наука, 2006. 560 с.

10. Тимошик М. Її величність – книга. Історія видавничої справи Київського університету (1834-1999). / Передм. В. Скопенка. Київ: Наша культура і наука, 1999. 308 с.

11. Якимович Б. Книга, просвіта, нація. Львів, 1996. 306 с.

Мова викладання: українська.

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ФУНКЦІОНУВАННЯ РЕДАКТОРСЬКОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

Мета вивчення навчальної дисципліни «Теорія і практика функціонування редакторської термінології» – розкрити ґрунтовні засади української редакторської термінології та сформувати навички самостійних редакторських дій, зокрема саморедагування в процесі журналістської творчості, що вирізняє цей курс, додає йому специфічних рис порівняно з іншими поліграфічними дисциплінами.

Перелік компетентностей, здобуття яких гарантуватиме вивчення навчальної дисципліни:

- здатність використовувати поняттєво-термінний апарат теорії редагування в процесі професійної діяльності;
- здатність володіти навичками аналізу редакторської термінології для розв'язання практичних завдань у галузі професійної діяльності, зокрема журналістиці;
- володіти знаннями вітчизняного досвіду в терміносистемі редагування;
- здатність професійно виконувати операції редагування термінів;
- знати чинні термінологічні стандарти, розпорядження, накази та інші нормативні документи органів вищого рівня, що регламентують діяльність видавництва та видавничих організацій;
- орієнтуватися у передовому вітчизняному та світовому досвіді формування інформаційної продукції;
- орієнтуватися в семантиці терміноодиниць на позначення понять управління видавництвом, залежно від його спеціалізації та профілю;
- виробити навички редакторського аналізу й редагування журналістських творів та творів інших видів літератури;
- закласти основи самовдосконалення майбутнього філолога з урахуванням знань внутрішньої природи редакторської термінології та сприяти формуванню загальної лінгвістичної ерудиції.

Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

1. Предмет і завдання термінології редагування
2. Українська редакторська термінологія в її розвитку та перспективі
3. Структурно-генетична та граматична характеристика термінології
4. Лексико-семантична характеристика термінології

Змістовий модуль 2.

1. Ономазіологічні проблеми редакторської термінології
2. Семасіологічні проблеми редакторської термінології
3. Організація редакторської терміносистеми на рівні парадигматики.
4. Функційний підхід до вивчення редакторської термінології. Термінологічні словники
5. Лінгвістичні основи впорядкування редакторської термінології. Уніфікація термінів.

Обсяг вивчення навчальної дисципліни

Кількість кредитів: 4. Всього 120 год., з них денна форма навчання – 120 год. Аудиторних: – 40 год., практичних занять – 40 год. Самостійна та індивідуальна робота – 80 год.

Форма семестрового контролю - залік

Викладацький склад: кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри української мови Монастирська Р.І.

Перелік основної літератури:

1. Даниленко, В. П. (1980). Теоретичні та практичні аспекти нормалізації наукової термінології. [В:] Мовознавство, № 6. Київ, с. 16 – 21.
2. Д'яков, А. С. (2000). Основи термінотворення. Семантичні та соціолінгвістичні аспекти. Київ, 216 с.
3. ДСТУ 3017 — 95. Видання. Основні види. Терміни та визначення. Київ, 46с.
4. ДСТУ 3018 — 95. Видання. Поліграфічне виконання. Терміни та визначення. Київ, 44 с.
5. Д'яков, А. С. (2000). Основи термінотворення. Київ, 208 с.
6. Зарицький, М. С. (2004). Актуальні проблеми українського термінознавства: Підручник для студ. вищих навч. закл. Київ, 124 с.
7. Мацюк, З. О. (2006). Українська мова професійного спілкування : [Навч. посібник]. Київ, 352 с.
8. Наконечна, Г. (1999). Українська науково-технічна термінологія: історія і сьогодення. Львів, 230 с.
9. Панько, Т. І. (1994). Українське термінознавство: Навчальний посібник. Львів, 170 с.

10. Поберезська, Г. (2015). Особливості редакторського опрацювання текстів для медичних видань [В:] Обрії друкарства, № 1 (4). Київ, с. 123– 132.

ДИТЯЧА ЛІТЕРАТУРА

Опис (анотація): Дитяча література – це структурна ланка літературознавчої науки, спрямована на вивчення найвидатніших зразків української та світової літератури від давніх часів до початку ХХІ ст., що входять до кола дитячого читання і розглядаються у хронологічній послідовності та жанрово-стильовому контексті.

Тип: дисципліни професійної підготовки (вибіркова).

Термін вивчення: 2 курс (4 семестр).

Кількість кредитів: 4 кредити ECTS: всього 120 год., з них: денна форма навчання – 40 год. аудиторних: 24 год. лекційних, 16 год. практичних занять.

Викладацький склад: кандидат філологічних наук, доцент кафедри історії української літератури та компаративістики Починок Л.І.

Мета курсу - ознайомлення студентів з історією розвитку дитячої літератури від усних народних дитячих жанрів до сучасного літературного стану як невід'ємної частини загальноукраїнського та світового літературного процесу.

Основні завдання дисципліни:

- засвоїти відомості про дитячу літературу як художню систему, її особливості, ключову проблематику, жанри;
- осмислити основні періоди розвитку дитячої української літератури та ідейно-художню своєрідність творчості найвизначніших представників української та зарубіжної дитячої літератури.

Результати навчання:

За підсумками вивчення дисципліни студент повинен **знати:**

- особливості історико-культурного розвитку дитячої літератури;
- особливості дитячої літератури як виду мистецтва;
- про дискусійність питання щодо суті дитячої літератури;
- основні функції дитячої літератури (естетична, пізнавальна, виховна тощо);
- основні тенденції розвитку дитячої літератури;
- роль і місце дитячої літератури у загальному літературному процесі;
- основні літературознавчі праці з питань дитячої літератури;
- естетичне, загальнолюдське і конкретно-історичне значення творів дитячої літератури;
- гуманістичну спрямованість художніх творів дитячої літератури (проблеми духовності, національної культури тощо);
- взаємозв'язок дитячої літератури із народнопоетичною традицією;
- головні художні здобутки письменників дитячої літератури;
- тексти, рекомендовані програмою для вивчення;
- жанрові особливості творів, сюжет, особливості композиції, систему образів;
- своєрідність художнього стилю творів дитячої літератури.

За підсумками вивчення дисципліни студент повинен **вміти:**

- здійснювати ідейно-художній аналіз творів (на рівні сюжету, композиції, образів, проблематики, стилістичних особливостей);
- осмислювати головні проблеми твору у контексті естетичних і філософських поглядів письменника та світоглядних систем епохи;
- розгорнуто пояснювати й обговорювати внутрішній світ героя у єдності його світоглядних та ціннісних чинників; порівнювати героїв твору (або різних творів);
- з'ясувати взаємозв'язок між подіями певної епохи, світоглядом і творчістю письменника;
- зіставляти літературні факти, проводити аналогії, робити узагальнення;
- порівнювати твори, що належать до різних національно-культурних традицій (на рівнях окремих образів, сюжетів, тем, проблематики, поезики, літературно-естетичних систем);
- ефективно застосовувати теоретичні професійні знання у практичній діяльності.
- висловлювати власні обґрунтовані літературознавчі спостереження;

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

1. Кизилова В.В., Пушко В.Ф. Дитяча українська література : підручник / В.В.Кизилова. –

Луганськ : Знання, 2006. – 296 с.

2. Качак Т.Б., Круль Л.М. Зарубіжна література для дітей : підручник / Т.Б.Качак. – К. : Академвидав, 2014. – 416 с.

3. Кіліченко Л. Українська дитяча література: Навчальний посібник. – К.: Вища школа, 1988. – 264 с.

4. Українська література для дітей : хрестоматія / [упоряд. О.О.Гарачковської]. – К. : ВЦ «Академія», 2011. – 800 с.

5. Рідне слово. Українська дитяча література: Хрестоматія: У 2 кн. / [упоряд. З.Д.Варавкіної]. – К.: Либідь, 1999. – Кн. 1. – 400 с.; Кн. 2. – 552 с.

МЕТОДИ РЕДАКТОРСЬКОГО АНАЛІЗУ ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ

Мета курсу: ознайомити студентів із методами редакторського аналізу художнього тексту, дати уявлення про основні поняття редакторського аналізу тексту, з'ясувати особливості роботи редактора над мовою художнього тексту (фонетично-стилістичний, лексично-стилістичний, фразеологічно-стилістичний, словотвірно-стилістичний, морфологічно-стилістичний, синтаксично-стилістичний рівні).

Перелік компетентностей:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теорій та методів освітніх наук і характеризується комплексністю й невизначеністю педагогічних умов організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти.

ЗК 01 Знання та розуміння предметної області та усвідомлення специфіки професійної діяльності.

ЗК 02 Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК 03 Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 04 Здатність працювати в команді.

ЗК 05 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 06 Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях.

ЗК 07 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 09 Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ФК 1. Здатність формувати предметні компетентності.

ФК 2. Здатність застосовувати у власній практичній діяльності сучасні підходи (особистісно-орієнтований, діяльнісний, компетентнісний) до викладання української мови, літератури та англійської мови та літератури на підставі передового українського й міжнародного досвіду, ефективні методи й освітні технології навчання; методи редагування освітніх видань.

ФК 3. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів із української мови, літератури, англійської мови та літератури, аналізувати особливості сприйняття та засвоєння учнями навчальної інформації з метою корекції й оптимізації освітнього процесу, а також редагувати літературу різних жанрів.

ФК 4. Здатність використовувати досягнення сучасної науки в галузі теорії та історії української мови, літератури та англійської мови та літератури в закладах загальної середньої освіти, практиці навчання української мови й літератури та в літературному редагуванні.

ФК 5. Здатність вільно володіти українською мовою, англійською мовою, редакторською термінологією, адекватно використовувати мовні ресурси, демонструвати сформовану мовну й мовленнєву компетентності в процесі фахової і міжособистісної комунікації, володіти різними засобами мовної поведінки в різних комунікативних контекстах.

ФК 6. Здатність використовувати когнітивно-дискурсивні вміння, спрямовані на сприйняття й породження зв'язних монологічних і діалогічних текстів в усній і письмовій формах, володіти методикою розвитку зв'язного мовлення ЗО у процесі говоріння й підготовки творчих робіт.

ФК 7. Здатність орієнтуватися в українському та англійському літературному процесі на тлі світового (від давнини до сучасності), уміння використовувати здобутки українського письменства для формування національної свідомості, культурного світогляду ЗО, їхньої моралі, ціннісних орієнтацій у сучасному суспільстві.

ФК 8. Здатність критично осмислювати нові художні тенденції, використовувати фахові знання з літератури, уміння й навички в галузі порівняльного літературознавства для аналізу літературного процесу та для редагування літератури різних жанрів.

ФК 9. Здатність інтерпретувати й зіставляти мовні та літературні явища, використовувати різні

методи й методики аналізу тексту.

ФК 10. Здатність власною державницькою позицією, особистою мовною культурою, ерудицією, повагою й любов'ю до української мови, літератури, історії виховувати національно свідомих громадян України.

ФК 12. Здатність виконувати власне дослідження (проект), узагальнювати й оприлюднювати результати діяльності з розроблення актуальної проблеми (у фахових виданнях, виступах тощо); застосовувати елементи теоретичного й експериментального дослідження в професійній діяльності.

ФК 14. Здатність створювати рівноправний і психологічно позитивний клімат для навчання, організувати ефективну комунікацію між учасниками освітнього процесу (учнями, учителями, батьками та ін.), дотримуватися етичних норм у професійній діяльності та впроваджувати їх в освітній простір і суспільство.

ФК 15. Здатність взаємодіяти зі спільнотами (на місцевому, регіональному, національному, європейському й глобальному рівнях) для розвитку професійних знань і фахових компетентностей, використання перспективного практичного досвіду й мовно-літературного контексту для реалізації освітніх цілей.

ФК 16. Здатність розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

ФК 17. Здатність використовувати досягнення сучасної науки в галузі теорії та історії видавничої справи; в закладах загальної середньої освіти, практиці навчання мов та редагування.

ФК 18. Здатність дотримуватися сучасних норм мови, вільно володіти мовою, використовувати різні форми й види комунікації в освітній діяльності, обирати мовні засоби відповідно до стилю й типу тексту.

Після вивчення дисципліни студенти **повинні:**

- знати основні методи редакторського аналізу художнього тексту, психологічні й логічні основи редакторського аналізу, лінгвістичні й психолінгвістичні норми редагування художнього тексту;
- характеризувати особливості художнього тексту як об'єкта редакторського аналізу;
- розуміти особливості роботи редактора над мовою художнього тексту.
- редагувати художні тексти різних типів і жанрів на фонетично-стилістичному, лексично-стилістичному, фразеологічно-стилістичному, словотвірному-стилістичному, морфологічно-стилістичному та синтаксично-стилістичному рівнях;
- здійснювати фахову підготовку художнього тексту до друку.

Зміст навчальної дисципліни:

Предмет і завдання дисципліни. Художній текст як об'єкт редакторського аналізу. Способи викладу й види художніх текстів. Стильові особливості художнього тексту. Методи редакторського аналізу художнього тексту. Психологічні й логічні основи редакторського аналізу. Лінгвістичні й психолінгвістичні норми редагування художнього тексту. Особливості роботи редактора над мовою художнього тексту. Редагування художнього тексту на фонетично-стилістичному рівні. Редагування художнього тексту на лексично-стилістичному й фразеологічно-стилістичному рівнях. Редагування художнього тексту на словотвірному-стилістичному рівні. Редагування художнього тексту на морфологічно-стилістичному рівні. Редагування художнього тексту на синтаксично-стилістичному рівні.

Обсяг навчальної дисципліни: 4 кредити ECTS: всього 120 год., з них: денна форма навчання – 40 год. аудиторних: 20 год. лекційних, 20 год. практичних занять.

Термін вивчення: 8 семестр.

Форма семестрового контролю – залік.

Тип: Навчальна дисципліна належить до циклу професійної підготовки (вибіркова).

Викладацький склад: доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри української мови Попович А.С.

Перелік основної літератури:

- Антисуржик / за ред. О. Сербенської. Львів: Світ, 1994.
- Антоненко-Давидович Б. Як ми говоримо. Київ: Українська книга, 1997.
- Бабич Н.Д. Практична стилістика і культура української мови. Львів: Світ, 2003.
- Довідник з культури мови / за ред. С.Я.Єрмоленко. Київ: Вища школа, 2005.
- Дудик П.С. Стилістика української мови. Київ: Видавничий центр «Академія», 2005.
- Капелюшний А. Практична стилістика української мови. Львів: ПАІС, 2007.
- Капелюшний А.О. Стилістика й редагування: практичний словник-довідник журналіста.

Львів: ПАІС, 2002.

– Караванський С. Пошук українського слова, або боротьба за національне „я”. Київ: Видавничий центр „Академія», 2001.

– Культура мови на щодень / Н.Я.Дзюбишина-Мельник, Н.С.Дужик, С.Я.Єрмоленко та ін. Київ: Довіра, 2000.

– Мацько Л.І., Кравець Л.В. Культура української фахової мови. Київ: Академія, 2007.

– Непийвода Н. Сам собі редактор. Порадник з української мови. Київ, 1996.

– Партико З.В. Загальне редагування: нормативні основи. Львів: Афіша, 2001.

– Пономарів О. Культура слова: мовностилістичні поради. Київ: Либідь, 1999.

– Пономарів О. Українське слово для всіх і для кожного. Київ: Либідь, 2013.

– Пономарів О.Д. Стилїстика сучасної української мови. Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2000.

– Різун В. В. Літературне редагування. Київ: Либідь, 1996.

– Стилїстика української мови / за ред. Л.І.Мацько. Київ: Вища школа, 2003.

– Тимошик М. С. Книга для автора, редактора, видавця: практичний посібник. Київ: Наша культура і наука, 2005.

– Тимошик М.С. Редакторський аналіз: завдання, зміст, логічні засади. Київ: КНУКІМ, 2012.

– Тимошик М.С. Технічне редагування: теоретичні та практичні аспекти. Київ: Наша культура і наука, 2012.

ІНОЗЕМНА МОВА (АНГЛІЙСЬКА)

Мета: формування у студентів навичок усного та писемного мовлення з англійської мови на рівні B2.

Компетентності, якими повинні оволодіти здобувачі вищої освіти:

Загальні компетентності:

- здатність спілкуватися іноземною мовою;
- здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність працювати в міжнародному контексті;
- вміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми;
- навички міжособистісної взаємодії;
- здатність працювати в команді та автономно.

Здобуті компетентності сприяють мобільності студентів та їхній конкурентоздатності на ринку праці.

Зміст навчальної дисципліни:

Заліковий кредит 1.

Змістовий модуль 1.

Практичні

Тема 1. The ESP Curriculum and Guidelines of IELTS.

Тема 2. Personal Profile Writing Strategies. Nouns: Number, Case. Comparative and Superlative Adjectives and Adverbs.

Тема 3. The Ukrainian language. Nouns: Quantifiers.

Тема 4. Mass Media: The Press. Interchange Activities.

Тема 5. Ukrainian Dialects (Part I). Present Tenses Review.

Тема 6. Mass Media: Radio and TV. Comparing and Contrasting.

Тема 7. Ukrainian Dialects (Part II). Past Tenses Review.

Тема 8. Computers. Nonprogressives.

Тема 9. Modern Ukrainian Literature. Future Tenses Review.

Тема 10. Channels of Communication (phone, e-mail, face-to-face, etc). Checking and Clarifying.

Тема 11. From Literature of Kyiv Rus' to the Cossack Period (Part I). Compound Words.

Тема 12. Project Work. Professional Issues.

Тема 13. The Layouts and Parts of Business Letters. Ways of Expressing Futurity.

Тема 14. From Literature of Kyiv Rus' to the Cossack Period (Part II). Promises, Suggestions, Offers, Permission.

- Тема 15. International Grants, Applying for a Course Abroad. Agreeing and disagreeing.
 Тема 16. Irena Karpa (Part I). Ability, Possibility, Certainty.
 Тема 17. Suggestions, Advice, Warning.
 Тема 18. Company Unit Information. For and Against Essays.
 Тема 19. Irena Karpa (Part II). Listening Comprehension Tests.
 Тема 20. Discursive Essays. Reading Comprehension Tests.
 Тема 21. The Short Story. Writing Comprehension Tests.
 Тема 22. CVs, Resumés, Cover Letters, References.
 Тема 23. Opinion Words. Viewpoints and Reasons.
 Тема 24. Professional Issues. Projects.

Заліковий кредит 2.

Змістовий модуль 1.

Практичні

- Тема 1. Report and Abstract Writing. Position and Direction.
 Тема 2. The UK Today (skim reading). Inferring and Speculating.
 Тема 3. Linguistics (Part I). Using the Passive.
 Тема 4. The USA Today (scanning). Narrative Accounts.
 Тема 5. Linguistics (Part II). Sequence of Tenses.
 Тема 6. Natural Wonders of America (reading for detail). Finding Evidence.
 Тема 7. Character. Reported Speech.
 Тема 8. Canada (reading comprehension). Recounting Information.
 Тема 9. Maria Matios. Word-Order.
 Тема 10. Australia (reading comprehension). Expanding and Exemplifying.
 Тема 11. Press Conferences, Presentations.
 Тема 12. Professional and Academic Issues.
 Тема 13. Academic English. Emphatic Devices.
 Тема 14. New Zealand (skim reading). Connectives of Contrast.
 Тема 15. Lina Kostenko. –Ing and to- forms.
 Тема 16. Climate Extremes (reading for gist). Textual References.
 Тема 17. Yuriy Andrukhovych. Participle Clauses.
 Тема 18. English Everywhere: Jamaica. Opinion Essays.
 Тема 19. The Profession of Editor. If-clauses.
 Тема 20. English Everywhere: South Africa. Essays Suggesting Solutions to Problems.
 Тема 21. Stylistics. Joining Clauses.
 Тема 22. Education (comparative studies). Listening Comprehension Tests.
 Тема 23. Travel on Professional Purposes.
 Тема 24. ESP Texts. Project Work.

Обсяг вивчення навчальної дисципліни: 8 кредитів ЄКТС, 240 годин, у тому числі 96 аудиторних годин (96 практичних годин), 144 години самостійної та індивідуальної роботи.

Форма підсумкового контролю: залік, екзамен.

Інформація про науково-педагогічних працівників, які забезпечуватимуть викладання цієї навчальної дисципліни: Уманець А. В. – кандидат філологічних наук, доцент, Попадинець О. О. – кандидат філологічних наук, старший викладач.

Перелік основної літератури:

1. Уманець А. В., Крук А. А., Попадинець О. О. Training Tests for IELTS Exams : навч. посіб. Кам'янець-Подільський, 2016. 110 с.
2. Уманець А. В., Крук А. А., Попадинець О. О. Test Your Grammar. Part II : навч. посіб. Кам'янець - Подільський, 2017. 112 с.
3. English for ESP Students : навч. посіб. для студентів факультетів гуманітарних та соціально-економічних дисциплін / Уманець А. В., Гудзяк А. М., Попадинець О. О., Трофименко А. О. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2012. 264 с.
4. Guidelines and Tasks for Extracurricular and Individual Work of ESP Students : навч. посіб. з англійської мови для студентів неспеціальних факультетів / Укладачі : А. В. Уманець, Н. А. Глушковецька, А. В. Дубінська, А. А. Крук, А. О. Трофименко. Кам'янець-Подільський : ТОВ «Друкарня Рута», 2019. 254 с.

5. Test Your Grammar. Part I : навч. посіб. / Укладачі : А. В. Уманець, А. А. Крук, О. О. Попадинець, А. О. Трофименко. Кам'янець-Подільський : ФОП Гуменюк С. О., 2016. 180 с.

ІНОЗЕМНА МОВА (НІМЕЦЬКА)

Мета: формування у студентів навичок усного та писемного мовлення з німецької мови на рівні B2.

Компетентності, якими повинні оволодіти здобувачі вищої освіти:

Загальні компетентності:

- здатність спілкуватися іноземною мовою;
- здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність працювати в міжнародному контексті;
- вміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми;
- навички міжособистісної взаємодії;
- здатність працювати в команді та автономно.

Здобуті компетентності сприяють мобільності студентів та їхній конкурентоздатності на ринку праці.

Зміст навчальної дисципліни:

Заліковий кредит 1.

Змістовий модуль 1.

Практичні

Тема 1. Rahmencurriculum und internationale Deutschprüfungen.

Тема 2. Identifikation der Persönlichkeit. Personalangaben. Die Wortfolge im Aussage- und Fragesatz.

Тема 3. Die Sprache (der 1. Teil). Tempora: Präsens.

Тема 4. Massenmedien: Die Presse. Trennbare und untrennbare Verben. Reflexive Verben.

Тема 5. Die Sprache (der 2. Teil). Tempora: Perfekt.

Тема 6. Massenmedien: Das Radio und das Fernsehen. Tempora: Präteritum.

Тема 7. Die Nationalsprache. Tempora: Plusquamperfekt.

Тема 8. Computer. Tempora: Futurum.

Тема 9. Stilistik, Stilwissenschaft, Stilkunde (der 1. Teil). Artikelwörter und Substantiv. Verneinung.

Тема 10. Kommunikationsmittel (Telefon, E-Mail usw.). *n*-Deklination.

Тема 11. Stilistik, Stilwissenschaft, Stilkunde (der 2. Teil). Pluralformen der Substantive.

Тема 12. Projektarbeit. Berufsbezogene Themen.

Тема 13. Die Aufbauelemente des Geschäftsbriefes. Personal-, Possessiv-, Demonstrativpronomen.

Тема 14. Aus der Geschichte der ukrainischen Sprache. Präpositionen mit Dativ.

Тема 15. Internationales Stipendienprogramm, Studium im Ausland. Präpositionen mit Akkusativ.

Тема 16. Geschichte, Ziele und Bestandteile der Literaturwissenschaft (der 1. Teil). Wechselpräpositionen.

Тема 17. Präpositionen mit Genitiv. Pronominaladverbien.

Тема 18. Information über die Firma. Essay: Pro und Kontra.

Тема 19. Geschichte, Ziele und Bestandteile der Literaturwissenschaft (der 2. Teil). Hörverstehen. Adjektiv: Deklination.

Тема 20. Schriftlicher Ausdruck: Essay. Leseverstehen. Deklination nach unbestimmtem Artikel.

Тема 21. Literarische Gattungen und ihre Formen. Deklination nach dem Nullartikel.

Тема 22. Personalschriftwechsel (Bewerbung, Lebenslauf, Begleitschreiben). Steigerung und Vergleich.

Тема 23. Mündlicher Ausdruck. Partizipien als Adjektive.

Тема 24. Fachlich-berufliche Situationen. Projektarbeit.

Заліковий кредит 2.

Змістовий модуль 1.

Практичні

Тема 1. Vortrags- und Referatsschreiben. Modalverben in der Grundbedeutung.

Тема 2. Die BRD heute (detailliertes Lesen). Modalverben in subjektiver Bedeutung.

Тема 3. Die Literatursprache (der 1. Teil). Modalverbähnliche Verben.

Тема 4. Österreich heute (globales Lesen). Vorgangspassiv.

Тема 5. Die Literatursprache (der 2. Teil). Vorgangspassiv mit Modalverben.

Тема 6. Sehenswürdigkeiten in Deutschland (kursorisches Hören). Zustandspassiv.

Тема 7. Lessja Ukrajinka. Passiv-Ersatzformen.

Тема 8. Schweiz heute (globales Lesen). Modi: Imperativ.

Тема 9. Der große ukrainische Dichter Taras Schewtschenko. Modi: Konjunktiv II.

Тема 10. Luxemburg heute (detailliertes Lesen). Konjunktiv II.

Тема 11. Press-Konferenzen, Präsentationen.

Тема 12. Alltags- und Berufssituationen.

Тема 13. Wissenschaftliches Schreiben. Das Satzgefüge.

Тема 14. Das Bildungswesen in Deutschland (detailliertes Lesen). Temporalsätze.

Тема 15. Nationales Dasein im Spiegel der ukrainischen Dichtung (der 1. Teil). Annotationsschreiben. Attributsätze.

Тема 16. Klima: Extrembedingungen. Finalsätze.

Тема 17. Nationales Dasein im Spiegel der ukrainischen Dichtung (der 2. Teil). Kausalsätze.

Тема 18. Die Bildung in Österreich (kursorisches Hören). Der Infinitiv mit zu, ohne zu.

Тема 19. Der Beitrag ukrainischer Schriftsteller zur Annäherung der Ukraine an Europa (der 1. Teil).

Infinitivgruppen.

Тема 20. Deutsch überall. Infinitivgruppen.

Тема 21. Der Beitrag ukrainischer Schriftsteller zur Annäherung der Ukraine an Europa (der 2. Teil).

Konstruktion haben/sein + Infinitiv.

Тема 22. Deutsch überall. Hörverstehen.

Тема 23. Dienstreise. Verkehrsmittel.

Тема 24. Fachlesen. Projektarbeit.

Обсяг вивчення навчальної дисципліни: 8 кредити ЄКТС, 240 годин, у тому числі 96 аудиторних годин (96 практичних годин), 144 години самостійної та індивідуальної роботи.

Форма підсумкового контролю: залік, екзамен.

Інформація про науково-педагогічних працівників, які забезпечуватимуть викладання цієї навчальної дисципліни: Городиська О. М. – кандидат педагогічних наук, старший викладач.

Перелік основної літератури:

Основна

1. Добринчук О. О., Калинюк Т. В. Praktisches Deutsch. Ganz viel Kunst : навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський: Рута, 2018. 201 с.

2. Krenn Wilfried, Puchta Herbert. Motive: Kompaktkurs DaF. Kursbuch, Lektion 1-30. Deutsch als Fremdsprache. Hueber Verlag, 2016. 250 S.

3. Perlmann-Balme Michaela, Schwalb Susanne, Matusek Magdalena. Sicher! Deutsch als Fremdsprache. Kursbuch und Arbeitsbuch B 2.1. Hueber Verlag GmbH, München, 2018. 116 S.

4. Perlmann-Balme Michaela, Schwalb Susanne, Matusek Magdalena. Sicher! Deutsch als Fremdsprache. Kursbuch und Arbeitsbuch B 2.2. Hueber Verlag GmbH, München, 2018. 212 S.

ІНОЗЕМНА МОВА (ФРАНЦУЗЬКА)

Мета: формування у студентів навичок усного та писемного мовлення з французької мови на рівні B2.

Компетентності, якими повинні оволодіти здобувачі вищої освіти:

Загальні компетентності:

- здатність спілкуватися іноземною мовою;
- здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність працювати в міжнародному контексті;
- вміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми;
- навички міжособистісної взаємодії;
- здатність працювати в команді та автономно.

Здобуті компетентності сприяють мобільності студентів та їхній конкурентоздатності на ринку праці.

Зміст навчальної дисципліни:

Заліковий кредит 1.

Змістовий модуль 1.

Практичні

Тема 1. Programme de FOS. Les certifications en langue française

Тема 2. Rédiger son profil personnel. Le nom: genre et nombre du nom. L'adjectif: Le comparatif et le superlatif. Adverbe.

Тема 3. La littérature (Partie I). Noms quantificateurs

Тема 4. Masses-médias: La Presse. Activités. Échange.

Тема 5. La littérature (Partie II). Valeurs des temps simples..

Тема 6. Masses- médias: Radio et TV. Rôle des masses-medias dans le monde d'aujourd'hui.

Тема 7. La discipline de linguistique (Partie I). Valeurs des temps composés. Revision.

Тема 8. Ordinateur. Temps progressifs.

Тема 9. La discipline de linguistique (Partie II). Autres moyens grammaticaux pour exprimer le temps.

Тема 10. Moyens de communication (téléphone, e-mail, texto, etc.). Modes impersonnels.

Тема 11. Le folklore. Exprimer la cause et la conséquence

Тема 12. Travail en mode de projet.

Тема 13. Parties essentielles d'une lettre d'affaire. L'expression de but.

Тема 14. L'impressionisme (Partie I). Promises, Propositions, Permission.

Тема 15. Subventions internationales. Démarches pour étudier à l'étranger.

Тема 16. L'impressionisme (Partie II). Capacité, Possibilité, Certitude.

Тема 17. Le romantisme. Suggestion, conseil, avertissement.

Тема 18. L'expression de l'opposition.

Тема 19. Le réalisme (Partie I). Test de compréhension orale.

Тема 20. Essais d'opinion. Test de compréhension écrite

Тема 21. Le réalisme (Partie II). Test de l'expression écrite

Тема 22. CV, lettres de motivation, références.

Тема 23. Vocabulaire de l'opinion.

Тема 24. Travail en mode de projet.

Заліковий кредит 2.

Змістовий модуль 1.

Практичні

Тема 1. Écriture académique. Rédiger le résumé

Тема 2. La France d'aujourd'hui (lecture écrémage)..

Тема 3. Synonymie (Partie I). L'emploi de forme passive.

Тема 4. La France d'aujourd'hui (repérage). Compte rendu narratif.

Тема 5. Synonymie (Partie II). Concordance des temps.

Тема 6. Curiosités de la France (lecture active). Expression de la conséquence.

Тема 7. Le dialogue. Discours Rapporté..

Тема 8. Le Canada (compréhension écrite). Information et commentaire.

Тема 9. Emploi des jeunes. Les procédés de l'argumentation.

Тема 10. La Suisse (compréhension écrite). Type de phrases.

Тема 11. Conférences de presse, présentations..

Тема 12. Sujets professionnels et universitaires

Тема 13. FOU. Proposition subordonnée relative.

Тема 14. Royaume du Maroc (écrémage). Production orale

Тема 15. Le lexicologie (Partie I). La mise en relief

Тема 16. Lina Kostenko (compréhension écrite). Références textuelles..

Тема 17. Le lexicologie (Partie II). L'accord des participe..

Тема 18. Enseignement (études comparatives). Essai déclaratif.

Тема 19. Presentation de la langue ukrainienne. Emploi conditionnel.

Тема 20. Le français dans le monde. Essai discursive.

Тема 21. Un genre littéraire. L'expression des modalités. Subjonctif

Тема 22. Dom - Tom. Test de compréhension orale

Тема 23. Voyage à des fins professionnelles.

Тема 24. Textes de FOS. Travail en mode de projet.

Обсяг вивчення навчальної дисципліни: 8 кредити ЄКТС, 240 годин, у тому числі 96 аудиторних годин (96 практичних годин), 144 години самостійної та індивідуальної роботи.

Форма підсумкового контролю: залік, екзамен.

Інформація про науково-педагогічних працівників, які забезпечуватимуть викладання цієї навчальної дисципліни: Кульбанська Р.В. - старший викладач.

Перелік основної літератури:

1. Гладка В.А., Сопилук Н.М. *Sachez écouter. Livre d'élève* : навч-метод. посіб. Чернівці : Видавничий дім «Родовід», 2015. 52 с.
2. Матвєєва О.О. *Французька мова: навч. посіб.* Чернівці, 2015. 206 с.
3. Тітова Т. *Граматика французької мови: довідник.* Київ : Арій, 2017. 196 с.

БЛОК ДИСЦИПЛІН ДОДАТКОВОЇ СПЕЦІАЛЬНОСТІ "СЕРЕДНЯ ОСВІТА (МОВА І ЛІТЕРАТУРА (АНГЛІЙСЬКА))"

ЛЕКСИКОЛОГІЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Мета вивчення навчальної дисципліни: опанування студентами як традиційних, так і новітніх теоретичних і практичних проблем лексикології з точки зору наукових досягнень сучасного вітчизняного та зарубіжного мовознавства та формування у майбутніх учителів-філологів основ наукового мислення з перспективою використання матеріалів курсу в практиці викладання англійської мови в освітніх закладах різного типу.

Курс тісно пов'язаний з дисциплінами «Теоретична фонетика», «Теоретична граматика», «Лінгвокраїнознавство», «Стилістика англійської мови», «Історія англійської мови», оскільки фахова компетенція майбутнього вчителя іноземної мови потребує високого практичного та теоретичного рівня мовної підготовки.

Перелік компетентностей, здобуття яких гарантуватиме вивчення даної дисципліни:

- знати основні терміни та ключові поняття лексикології; етимологічний склад сучасної англійської мови; принципи англійського словотвору; механізм утворення семантичної структури слова; розшарування лексики за стилістичними ознаками; відмінності між Британським стандартом англійської мови та її діалектами і варіантами; основні етапи історичного розвитку англійської лексикографії, принципи укладання та найбільш поширені типи словників;

- вміти оперувати основними термінами й поняттями лексикології; характеризувати склад словника сучасної англійської мови з погляду його походження; визначати основні типи англійського словотворення та вміти користуватися ними для побудови нових слів; встановлювати денотативний та конотативний компоненти семантичної структури слова; розрізняти стилістично марковану й немарковану лексику; охарактеризувати відмінності між діалектами та варіантами англійської мови та її Британським стандартом; розповідати про основні етапи історичного розвитку англійської лексикографії; описувати основні типи словників та принципи їх укладання.

Зміст навчальної дисципліни за модулями та темами:

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Лексикологія як галузь лінгвістики. Слово як основна одиниця лексикологічного дослідження.

Тема 2. Етимологія сучасного англійського словника.

Тема 3. Морфологія. Словотвір сучасної англійської мови.

Тема 4. Семасіологія. Лексичне значення і семантична структура англійських слів.

Тема 5. Фразеологія. Класифікація фразеологічних одиниць.

Тема 6. Стилістична диференціація англійських слів. Функціональний стиль.

Тема 7. Діалекти і варіанти англійської мови.

Тема 8. Англійська лексикографія.

Обсяг навчальної дисципліни

Кількість кредитів: 4 кредита ECTS, 120 год. (40 год. – аудиторних, 80 год.самостійної роботи)

Форма підсумкового контролю: екзамен (3 семестр)

Інформація про науково-педагогічних працівників, які забезпечуватимуть викладання цієї навчальної дисципліни:

Т.М. Петрова, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри англійської мови.

Перелік основної літератури:

1. Антрушина Г.Б., Афанасьєва О.В., Морозова Н.Н. *Лексикология английского языка: Учеб. пособие для студентов.* – 3-е изд., стереотип. – М.: Дрофа, 2001. – 288 с.

2. Квеселевич Д.І., Сасіна В.П. *Практикум з лексикології сучасної англійської мови: Навч. посібник.* – Вінниця: Нова книга, 2001. – 117с.

3. Марчишина А.А., Петрова Т.М. Лексикологія англійської мови: теорія і практика / навчально-методичний посібник з лексикології англійської мови. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2008. – 63 с.

4. Мостовий М.І. Лексикологія англійської мови: Підруч. для ін-тів і фак. іноз. мов. – Харків: Основа, 1993. – 256 с.

5. Ніколенко А.Г. Лексикологія англійської мови – теорія і практика. – Вінниця: Нова Книга, 2007. – 528 с.

ЛІНГВОКРАЇНОЗНАВСТВО

Програма вивчення навчальної дисципліни ЛІНГВОКРАЇНОЗНАВСТВО укладена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти 014 Середня освіта (Українська мова і література) з додатковою предметною спеціальністю Середня освіта (Мова і література(англійська))

Мета вивчення навчальної дисципліни у контексті підготовки фахівців певної спеціальності. Її взаємозв'язок з іншими навчальними дисциплінами навчального плану підготовки фахівців.

Загальна мета курсу ЛІНГВОКРАЇНОЗНАВСТВО полягає у вдосконаленні загальної філологічної підготовки, формуванні навичок роботи з етноспецифічними, лінгвістичними і екстралінгвістичними об'єктами, формуванні лінгвістичної, комунікативної та лінгвокраїнознавчої компетенції з метою підготовки до подальшої практичної діяльності та подальший розвиток мовної, мовленнєвої та соціокультурної компетенції студентів та формування мовленнєвих умінь і стратегій в різних видах мовленнєвої діяльності.

Практична мета навчання полягає в оволодінні загальними знаннями про країни, що вивчаються, особливості їх населення, найважливіші етапи історичного розвитку та ознаки політичних систем, особливості та рівень економічного розвитку країн, напрями зовнішньої політики країн, їхню участь у міжнародних відносинах та організаціях, культурні та мовні особливості, у вдосконаленні умінь студентів спілкуватися англійською мовою в усній та писемній формах.

ЛІНГВОКРАЇНОЗНАВСТВО вивчається у тісному взаємозв'язку із такими дисциплінами, як Практичний курс усного та писемного мовлення, Історія англійської мови, Теорія і практика перекладу, Основи перекладу безеквівалентної лексики, Лінгвокраїнознавчі аспекти художнього тексту.

Завдання курсу

1. Надати та систематизувати основну інформацію про географічне положення, історію, національні символи, національний характер та національні стереотипи, релігію, політичний та державний устрій, політичні та економічні процеси, освіту, соціальну та етнічну структуру, лінгвокраїнознавчі особливості мови, культуру і мистецтво англійськомовних країн, звичаї та традиції народів цих країн, особливості вербальної поведінки носіїв мови у різноманітних сферах спілкування англійськомовних країн, що вивчаються.

2. Вдосконалити лінгвістичну та комунікативну компетенції англійської мови.

3. Розвивати у студентів пізнавальні інтереси, прагнення до удосконалення своєї мовної та професійної підготовки

Перелік компетентностей, здобуття яких гарантуватиме вивчення даної дисципліни. Сфера реалізації здобутих компетентностей під час працевлаштування.

По завершенню курсу студенти повинні:

- надавати інформацію про географічні, кліматичні та природні особливості, політичний устрій, політичні, культурні, історичні та ін. події,

- розповідати про світогляд та погляди, які панують у данному суспільстві, використовуючи специфічні лексичні одиниці,

- аналізувати, порівнювати та робити власні висновки про політичні та історичні події;

- мати уявлення про особливості менталітету жителів країн досліджуваної мови, про етичні та моральні норми поведінки, прийнятих в англійськомовному суспільстві, про моделі соціальних ситуацій, типових сценаріїв взаємодії.

- долати вплив стереотипів і здійснювати міжкультурний діалог в загальній і професійній сферах спілкування;

Студенти повинні:

знати:

– базові поняття лінгвокраїнознавчої теорії;

– лекційний матеріал за визначеною у програмі тематикою;

– основні дати історичного розвитку країн англомовного світу;

вміти:

– класифікувати англійські мовні реалії за тематичним критерієм;

– адекватно і правильно перекладати англійські та американські мовні реалії у художніх та лінгвокраїнознавчих текстах;

– вживати мовні реалії у діалогічному та монологічному мовленні, що сприяє розвитку лінгвокультурної компетентності студентів;

– оцінювати події та реалії історичного, політичного та культурного життя англомовних країн;

– вести науковий пошук щодо дослідження проблем краєзнавчої тематики.

Зміст навчальної дисципліни.

Змістовий модуль 1. Об'єднане Королівство Великобританії і Північної Ірландії.

Тема 1. ГЕОГРАФІЧНЕ ПОЛОЖЕННЯ ОБ'ЄДНАНОГО КОРОЛІВСТВА:

- Склад території Великобританії;
- Країни, що входять до складу Об'єданого Королівства;
- Особливості рельєфу та клімату;
- Об'єднане Королівство, прапор та емблеми країн.

ОСНОВНІ ІСТОРИЧНІ ЕТАПИ РОЗВИТКУ ВЕЛИКОБРИТАНІЇ.

- Навали;
- Вплив Римської імперії на формування британської нації;
- Англо–саксонське вторгнення;
- Норманська навала 1066 року та її наслідки.

Тема 2. ПОЛІТИЧНА СИСТЕМА ВЕЛИКОБРИТАНІЇ.

- Державний устрій Великобританії та політичні партії ;
- Парламент, Палати Лордів та Громад;
- Королівська влада та її роль в сучасній Англії.

Тема 3. ОСВІТА. СТУПЕНІ ОСВІТИ. ВИЩА ОСВІТА ВЕЛИКОБРИТАНІЇ.

- Початкова та середня освіта Великобританії;
- Реформа освіти 1986-1988 рр.;
- Державні та приватні школи.
- Університети та університетські коледжі; Оксфорд і Кембридж;
- Традиції британських університетів.

Тема 4. БРИТАНСЬКЕ МИСТЕЦТВО ТА АРХІТЕКТУРА, ТРАДИЦІЇ ТА ЗВИЧАЇ БРИТАНЦІВ.

- Найбільш відомі англійські художники та їх роботи; Британські музеї і художні галереї;
- Видатні англійські архітектори;
- Традиції в сфері суспільного життя;
- Національні та релігійні свята;
- Міжнародні фестивалі та ярмарки.

Змістовий модуль 2. Сполучені штати Америки.

Тема 1 ГЕОГРАФІЧНЕ ПОЛОЖЕННЯ США та ОСНОВНІ ЕТАПИ РОЗВИТКУ КРАЇНИ

- Географічне положення
- Клімат та рельєф
- Національна символіка та прапор
- Географічні відкриття
- Колонії

- Американська революція

Тема 2 ПОЛІТИЧНА СИСТЕМА США.

- Конституція
- Президенти США
- Виконавча гілка влади
- Судова гілка влади
- Законодавча гілка влади
- Адміністративний устрій штатів

Тема 3 ОСВІТА США. СТУПЕНІ ОСВІТИ.

- До історії освіти
- Початкова освіта
- Середня освіта

- Вища школа

Тема 4 МИСТЕЦТВО США. ТРАДИЦІЇ ТА ЗВИЧАЇ АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ.

- Відомі митці США

- Традиції суспільного життя Америки

- Національні та релігійні свята

Обсяг навчальної дисципліни – 120 год / 16 год лекцій, 24 год практичних, 80 годин – самостійна робота

Форма підсумкового контролю – залік (3 семестр)

Викладання дисципліни забезпечує доцент кафедри англійської мови **Барбанюк Олеся Олександрівна**

ЛІТЕРАТУРА

1. Федірко С.М. Guideto Languageand Country Studies / С.М. Федірко. – Кам'янець-Подільський: Абетка – Нова, 2009. – 280с.
2. ФедіркоС.М. Country Study. GreatBritain: навчально-методичний електронний посібник / С.М. Федірко. – Кам'янець-Подільський, 2010. – 285с.
3. Веклич Ю.І. Країнознавство (Курс лекцій). – К.: КМПУ імені Б.Д. Грінченка, 2004. – 167 с.
4. Веклич Ю.І. Англійськомовні країни (English-speakingcountries): навчально-методичний посібник з країнознавства для студентів вищих навчальних закладів / Ю.І. Веклич, С.В. Соколовська. – К.: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2011. – 288 с
5. Вигран О. Ф., Гербова С. К. та інші. Знайомтеся: Великобританія. – MeetGreatBritain / О. Ф. Вигран, С. К. Гербова. – К., 2001. – 304с.
6. Вовченко Н. Ф. AcrossGreatBritain = По ВеликійБританії : [навч. посіб.] / Н. Ф. Вовченко. – К. : «Знання», КОО, 2004. – 222с.
7. Гапонів А.Б., Возна М.О. Лінгвокраїнознавство. Англійськомовнікраїни: підручник для студентів та викладачів вищих навчальних закладів / А.Б.Гапонів, М.О. Возна. – Вінниця: НОВА КНИГА, 2005. – 464с.
8. Кузнецова В.С. England. History, Geography, Culture / В.С.Кузнецова. - К.: ВШ, 1999. – 260с.
9. Ощепкова В. В., Шустилова И. И. О Британике кратко. – Книга для чтения на английском языке. / В. В. Ощепкова, И. И. Шустилова. – М. : «Иностранный язык, Оникс», 2003. – 224с.
10. Павлоцкий В. М. Famousfacesinhistory = Портреты знаменитых людей Британии и США. Наука и политика. / В. М. Павлоцкий – С.-Пб : «Базис», «Каро», 2001. – 368с.
11. Усова Г. С. История Англии в 2х частях. / Г. С. Усова. – Ч. 1 – С.-П., 2001. – 256с., Ч. 2 – С.-П., 2001. – 256с.
12. Цегельська М. Great Britain: Geography, History, Language. / М. Цегельська. – Тернопіль :Підручники і посібники, 2007. – 208с.
13. Яковенко Н. Л. Коротка історія Британії. Курс лекцій для студентів факультетів іноземної філології університетів / Н. Л. Яковенко. – К. : «Богдана», 1999.– 192с.
14. British Studies. Знакомимся с Британией : [уч. пос.] по страноведению для учащихся 9-11 классов и студентов I-II курсов Вузов. – С.-Пб : «Базис», 2000. – 415с.
15. Polupan, A. P. Polupan, V.V. Makhova, -English-SpeakingCountries: Workbook. – Х.: Видавничагрупа «Академія», 2000. – 236с.:іл.

ПРАКТИКА УСНОГО ТА ПИСЕМНОГО АНГЛІЙСЬКОГО МОВЛЕННЯ

Мета вивчення навчальної дисципліни:забезпечити практичне володіння англійською мовою як засобом усного і письмового спілкування у професійній діяльності.

Перелік компетентностей,здобуття яких гарантуватиме вивчення даної дисципліни: **мовна компетентність** (формування фонетичних навичок (ритміко-інтонаційні та слухо-вимовні), лексичних навичок (репродуктивні, рецептивні, навички обґрунтованої здогадки, користування різними видами словників), граматичних навичок (репродуктивні – навички говоріння та письма та рецептивні – навички аудіювання та читання); **мовленнєва компетентність** (розвиток мовленнєвих умінь у чотирьох видах мовленнєвої діяльності: аудіюванні, говорінні, читанні, письмі); **соціокультурна компетентність** (знання про культуру, традиції країни, мова якої вивчається);

Зміст навчальної дисципліни за модулями та темами.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

Змістовий модуль 1.EducationinBritain. Grammar: Noun. Pronoun. Active Tenses.

Змістовий модуль 2. HealthService. SportsandGames. Adjective. Passive Tenses.

Змістовий модуль 3. Theatre. Cinema. TV. World. Grammar: Sequences of tenses. Modal verbs.

Змістовий модуль 4. BritainandUkraine. The Subjunctive Mood.

Змістовиймодуль 5. Travelling. The Infinitive.

Змістовиймодуль 6. English-speaking countries. The Gerund.

Змістовиймодуль 7. Character and Personality. The Participle and its Constructions.

Змістовий модуль 8. Political system. Law and crime. Education. The Use of the article and conjunctions.

Змістовий модуль 9 The world around us.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 36 кредитів ECTS.

Загальна кількість годин – 1080, з них на аудиторну роботу – 360 год, на самостійну – 720 год.

Форма підсумкового контролю успішності навчання: 3, 5 семестри – залік; 4, 6, 8 – екзамен.

Інформація про викладачів цієї навчальної дисципліни

Фрасинюк Наталія Іванівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської мови.

Перелік основної літератури

1. Янсон В. В. Практичний курс англійської мови для студентів вищих навчальних закладів. Книга 2: Навч. посібник. – Київ: ТОВ «ВП Логос», 2007. – 368 с.

2. Янсон В. В. Практичний курс англійської мови для студентів вищих навчальних закладів. Книга 3: Навч. посібник. – Київ: ТОВ «ВП Логос», 2007. – 368 с.

3. Янсон В. В. Практичний курс англійської мови для студентів вищих навчальних закладів. Книга 3: Навч. посібник. – Київ: ТОВ «ВП Логос», 2007. – 368 с.

4. Черноватий Л.М. Практична граматики англійської мови з вправами: посібник для студентів вищих навчальних закладів / Л.М. Черноватий, В.І. Карабан. – Том 1. – Вінниця: Нова книга, 2005. – 288 с.

5. Черноватий Л.М. Практична граматики англійської мови з вправами: посібник для студентів вищих навчальних закладів / Л.М. Черноватий, В.І. Карабан. – Том 2. – Вінниця: Нова книга, 2006. – 288 с.

6. Саакян А.С. Упражнения по грамматике современного английского языка / А.С. Саакян – 2-е изд. – М: Айрис-пресс, 2004. – 448 с.

СТИЛІСТИКА АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Мета навчальної дисципліни “Стилістика англійської мови” – вивчення функціональних стилів англійської мови, стилістичного потенціалу мовних засобів різних рівнів та їх ролі у конструюванні змісту тексту.

Взаємозв'язок з іншими дисциплінами: лексикологія англійської мови, практика усного і писемного англійського мовлення, лінгвокраїнознавство.

Дисципліна забезпечує набуття теоретичних та практичних **компетентностей**.

Вивчення дисципліни гарантує **знання**: системи функціональних стилів мови і мовлення, мовних норм використання літературної мови у різноманітних умовах мовного та соціального спілкування; стилістичну класифікацію англійського вокабуляру, стилістичну забарвленість слова, його супутні стилістичні відтінки, що виникають у контексті; фонетичних, лексико-фразеологічних, морфологічних та синтаксичних експресивних засобів та стилістичних прийомів; про композицію художнього тексту, індивідуальний стиль автора;

вміння: визначати і тлумачити стилістичні явища різних рівнів, які сприяють реалізації авторського задуму, здійснювати стилістичний аналіз конкретного мовного матеріалу;

Сфера реалізації здобутих компетентностей: викладацька педагогічна діяльність у загальноосвітніх навчальних закладах та вищих навчальних закладах I-II рівнів акредитації.

Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1 Стилістика у контексті загальної науки про мову

Поняття про стиль та стилістику. Поняття про функціональні стилі, їх особливості. Індивідуальний стиль автора.

Стилістична класифікація англійського вокабуляру.

Стилістичні засоби фонографічного та морфемного рівня.

Транспозиція на морфологічному рівні.

Лексичні експресивні засоби та стилістичні прийоми.

Синтаксичний рівень. Довжина та структура речення. Засоби зв'язку в реченні.

Синтаксичні стилістичні прийоми.

Побудова змісту тексту. Композиційні форми. Образ автора.

Основні вимоги до стилістичного аналізу тексту.

Обсяг вивчення навчальної дисципліни: 4 кредити ЄКТС, 120 год., у тому числі 40 год. аудиторної та 80 год. самостійної роботи

Форма семестрового контролю – залік

Науково-педагогічний працівник, який забезпечує викладання дисципліни: О.В.Галайбіда, кандидат філологічних наук, доцент,

Перелік основної літератури:

1. Арнольд И.В. Стилистика современного английского языка. – Л., Просвещение, 1981.
2. Березіна Р.С., Остапенко В.І. Основні методологічні принципи лінгвостилістичного аналізу художнього тексту. Кам.-Под.: Абетка-НОВА, 2004.
3. Кухаренко В.А. Интерпретация текста. – М., Просвещение, 1988.
4. Кухаренко В.А. Практикум по интерпретации текста. – Л., Просвещение, 1980.
5. Galperin I.R. Stylistics. – М., Higher School Publishing House, 1971.
6. Kukhareno V.A. A Book of Practice in Stylistics. – М., Высшая школа, 1986.
7. Yefimov L.P., Yasinetskaya E.A. Practical Stylistics of English. – Vinnitsa, 2004.

3 курс

Навчальні дисципліни професійної підготовки

ЕТНОЛІНГВІСТИКА

Опис (анотація): Етнолінгвістика є тією галуззю мовознавства, яка предметом своїх досліджень має мову в її зв'язках із культурою, взаємодію мовних, етнокультурних і етнопсихологічних факторів у функціонуванні та еволюції мови. У більш широкому розумінні етнолінгвістика розглядається як комплексна дисципліна, що вивчає за допомогою лінгвістичних методів “план змісту” культури, народної психології та міфології незалежно від способів їх формального вираження (слово, предмет, обряд тощо). У межах цієї дисципліни система мови вивчається як суспільний витвір у зв'язку з культурою нації.

Тип: дисципліна професійної підготовки (вільного вибору студента).

Термін вивчення: 3 курс (5 семестр).

Кількість кредитів: 4 кредити ECTS: всього 120 год., з них: денна форма навчання – 40 год. аудиторних: 20 год. лекційних, 20 год. практичних занять.

Викладацький склад: кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови Коваленко Н.Д.

Мета курсу: визначення кола методологічних засад інтерпретації етномовних явищ в аспекті антропологічної та комунікативної лінгвістики, теорії етносвідомості та формування уявлень про самотність репрезентації етнічної картини світу й механізми, які забезпечують розуміння культурних цінностей та ідеалів етносу; формування етнолінгводидактичної культури майбутніх учителів-словесників.

Основні завдання дисципліни:

поглибити знання студентів про етнолінгвістичні основи; розширити уявлення студентів про національну специфіку мовної картини світу, функції мови, взаємозв'язок мови і культури, народну культуру як об'єкт етнолінгвістики, про розвиток етнолінгвістики в Україні і за кордоном; охарактеризувати етнолінгвістичні аспекти у вивченні елементів лексики, фразеології, словотвору, граматики в обрядових текстах, творах усної народної творчості, художньої літератури.

Результати навчання: студенти мають знати теоретичну базу й методологію етнолінгвістики; становлення етнолінгвістики як науки; розвиток української етнолінгвістики; своєрідність етнолінгвістичної культури, особливості проведення аналізу мовних одиниць з урахуванням національно-культурних цінностей у мові; інформацію про символи як одиниці мови, етнічний (національний) концепт і концептосферу мови; репрезентацію в мовних фактах стереотипів як соціокультурно маркованих одиниць ментально-лінгвального комплексу; поняття про коди культури, їх класифікацію та способи репрезентації в українській мові.

Студенти мають уміти орієнтуватися в колі проблем етнолінгвістики; розкривати базові поняття етнолінгвістики; розуміти сутність відбиття у мові національного характеру та менталітету; інтерпретувати етнічні явища в українській мові; осмислювати лексичний, фразеологічний і паремійний фонди української мови як важливі чинники формування народного світогляду; досліджувати мову в

аспекті культури носіїв національної мови (зв'язок між етнолінгвістикою й фольклористикою, етнографією, етнолінгвістикою й лінгвокультурологією, етнолінгвістикою й етнопсихологією); виконувати етнолінгвістичний аналіз текстів.

Методи викладання дисципліни: усне слово викладача, пояснення, різні види бесіди (репродуктивна, аналітико-синтетична, евристична та інші), створення та розв'язання проблемних ситуацій, виконання вправ, укладання бібліографій наукових праць і журнальних публікацій, конспектування, конференції, дискусії тощо.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, письмове тестування, контрольні роботи та ін.

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Перелік основної літератури:

1. Жайворонок В. В. Українська етнолінгвістика : [нариси]. – К. : Довіра, 2007. – 264 с.
2. Кононенко В. І. Українська лінгвокультурологія : [навч. посіб. для ВНЗ] / В.І. Кононенко. – К. : Вища школа, 2008. – 327 с.
3. Кононенко В.І. Українська етнолінгводидактика. – Івано-Франківськ, 1995. – 57с.
4. Лозко Г. Українське народознавство. – К. : Зодіак, 1995. – 368с.
5. Маслова В. А. Лингвокультурология : [учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений] / Валентина Авраамовна Маслова. – [3-е изд., испр.]. – М. : ИЦ «Академия», 2007. – 208 с.
6. Українська *етнолінгвістика* : навч. посіб. / Г. К. Барилова, К. Д. Глуховцева; МОНМС України, ДЗ "Луган. нац. ун-т ім. Т. Шевченка". - Луганськ, 2011. - 227 с.
7. Шарманова Н. М. Етнолінгвістика : навчальний посібник для студентів факультету української філології / Н. М. Шарманова ; за ред. Ж. В. Колоіз. – Кривий Ріг : НПП АСТЕРІКС, 2015. – 192 с.

МОВА І СВІТОБАЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

Мета: поглиблення знань студентів з актуальних проблем напрямів мовознавства, що вивчають зв'язки між мовою та різними сферами матеріальної і духовної культури, вияви етнічної свідомості, національного характеру. Дисципліна «Мова і світобачення українського народу» тематично пов'язана з такими дисциплінами: «Сучасна українська літературна мова», «Етнопсихологія», «Психологія», «Історія України», «Культурологія», «Історія української літератури».

Компетентності, якими повинні оволодіти здобувачі вищої освіти:

інтегральна компетентність: критичне осмислення проблем у навчанні та/або професійній діяльності на межі предметних галузей; здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері професійної діяльності;

загальні компетентності: здатність до пошуку та аналізу інформації про зв'язок мови і світогляду нації з різних джерел; зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, а також знань та пояснень, що їх обґрунтовують, до фахівців і нефахівців; синтезувати нові складні ідеї у міждисциплінарних сферах розроблення та реалізації комплексних проектів; уміння цінувати національне та поважати мультикультурне;

спеціальні (фахові, предметні) компетентності: здатність використовувати нові концептуальні та методологічні знання про національно-культурний мовний компонент у професійній освітній діяльності (в певній та суміжних галузях науково-дослідної та/або професійної діяльності).

Формування вищезазначених компетентностей сприятиме ефективному функціонуванню майбутніх фахівців у науковому, навчальному та професійному середовищах, мобільності та конкурентоспроможності на ринку праці.

Зміст навчальної дисципліни:

Заліковий кредит 1.

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Предмет і завдання курсу.

Тема 2. Актуальні проблеми досліджень мови і світобачення народу.

Тема 3. Етнолінгвістика: комплексна методологія та проблематика.

Тема 4. Сучасні напрям європейської етнолінгвістики.

Тема 5. Лінгвокультурологія як складова етнолінгвістики.

Тема 6. Етнопсихолінгвістика як напрям етнолінгвістики.

Тема 7. Джерела сучасної етнопсихолінгвістики.

Тема 8. Концепція мовної відносності.

Тема 9. Антропоцентризм у сучасних лінгвістичних дослідженнях.

Тема 10. Текст як джерело вивчення світобачення народу.

Обсяг вивчення навчальної дисципліни: 4 кредити ЄКТС, 120 годин, у тому числі 40 аудиторних годин (20 лекційних, 20 практичних годин), 80 годин самостійної та індивідуальної роботи.

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Інформація про науково-педагогічних працівників, які забезпечуватимуть викладання цієї навчальної дисципліни: Коваленко Н.Д. – кандидат філологічних наук, доцент, професор кафедри української мови.

Перелік основної літератури:

1. Барилова Г.К. Українська етнолінгвістика : навчальний посібник / Г.К. Барилова, К.Д. Глуховцева. – Луганськ : ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2011. – 228 с.
2. Бартминский Е. Языковой образ мира: очерки по этнолингвистике / Е. Бартминский. – М., 2005.
3. Жайворонок В. В. Українська етнолінгвістика: нариси : навчальний посібник / В.В. Жайворонок. – К. : Довіра, 2007.
4. Кононенко В. І. Українська етнолінгвістика / В. І. Кононенко. – Івано-Франківськ, 1995.
5. Кононенко В.І. Мова у контексті культури : монографія / В.І. Кононенко. – К. ; Івано-Франківськ, 2008. – 390 с.
6. Кононенко В.І. Українська лінгвокультурологія : навч. посіб. – К. : Вища шк., 2008. – 327с.
7. Потапенко О.І. Лінгвокультурологія : монографія / О.І. Потапенко, В.В. Куйбіда, Потапенко Я.О. – К. : Міленіум, 2011. – 244 с.
8. Потебня А.А. Мысль и язык / А.А. Потебня. – К., 1993.
9. Українська мова : енциклопедія / [редкол.: Русанівський В. М., Тараненко О. О. та ін.]. – К: Вид-во "Укр. Енцикл." ім. М. П. Бажана, 2004. – 824 с.

ОГІЄНКОЗНАВЧІ СТУДІЇ

Мета курсу: поліаспектне дослідження постаті Івана Огієнка, його наукової, педагогічної, культуротворчої, письменницької та літературознавчої діяльності.

Курс пов'язаний з такими дисциплінами, як: фольклор, історія української літератури, історія зарубіжної літератури, теорія літератури, компаративістика, методика вивчення літератури.

На основі вивчення дисципліни студент має набути таких компетентностей:

а) інтегральних: здатність реалізовувати набутий досвід як педагога-словесника у майбутній професійній діяльності;

б) загальних: дослідження та вивчення наукових концепцій Івана Огієнка та їх проєкція на сучасний освітній простір;

в) спеціальних (фахових і предметних): спроможність творчо реалізовувати власну професійну діяльність з використанням набутих знань; застосовувати набуті знання у педагогічній діяльності.

Зміст навчальної дисципліни за модулями і темами

Змістовий модуль 1. Іван Огієнко і українська література

Тема 1. Іван Огієнко. Основні періоди життя і творчості.

Тема 2. Громадсько-політична діяльність Івана Огієнка

Тема 3. Видавнича та публіцистична діяльність Івана Огієнка.

Тема 4. Мовознавчі студії Івана Огієнка.

Тема 5. Філософські та релігійні концепції митрополита Іларіона.

Тема 6. Педагогічні ідеали Івана Огієнка.

Тема 7. Літературно-критична діяльність Івана Огієнка.

Тема 8. Перекладацька діяльність Івана Огієнка.

Тема 9. Художня творчість Івана Огієнка.

Обсяг вивчення навчальної дисципліни Кількість кредитів: ECTS – 4. Загальний обсяг годин – 120 (аудиторних – 40, з них: лекційних – 20, практичних – 20, самостійна робота – 80).

Форма підсумкового контролю: залік

Викладацький склад: кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри історії української літератури та компаративістики Джурбій Т.О.

Перелік основної літератури:

1. Дічек Н.П. Іван Іванович Огієнко. Українська педагогіка в персоналіях : в 2 кн. : навч. посібник / Н.П. Дічек ; за ред. О.В. Сухомлинської. - К. : Либідь, 2005. - 552 с.

2. Іван Огієнко і сучасна наука та освіта: науковий збірник. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка. – Вип. 1-14, 2003-2017
3. Марушкевич А.А. Невтомний працівник українського Ренесансу. Іван Огієнко. Педагогічний аспект. – К., 1996. – 128с.
4. Сохацька Є. «Молюся за весь Рідний Край...» (Штрихи до життєпису Івана Огієнка та його культурологічної діяльності). — Кам'янець-Подільський: ПП Мошак М.І., 2007. — 276 с.
5. Тіменик З.І. Іван Огієнко. Життєписно-бібліографічний нарис / відп. ред. О. Купчинський. – Львів, 1996. – 227с.
6. Тимошик М. Голгофа Івана Огієнка: Українознавчі проблеми в державотворчій, науковій, редакторській та видавничій діяльності. – К.: Заповіт, 1997. – 231с.

ШЕВЧЕНКОЗНАВЧІ СТУДІЇ

Мета курсу: дослідження актуальних проблем шевченкознавства, зокрема жанру і стилю творів автора, їх поетики, рецепції творчості, мови і перекладу; вивчення особливостей творчої праці письменника, головних принципів ідейно-художнього аналізу його творів, місця поета у світовому письменстві.

Курс пов'язаний з такими дисциплінами, як: історія української літератури, історія зарубіжної літератури, теорія літератури, компаративістика, методика вивчення літератури.

На основі вивчення дисципліни студент має набути таких компетентностей:

а) інтегральних: здатність реалізовувати набутий досвід як педагога-словесника у майбутній професійній діяльності;

б) загальних: дослідження та вивчення наукових шевченкознавства та їх проекція на сучасний освітній простір;

в) спеціальних (фахових і предметних): спроможність творчо реалізовувати власну професійну діяльність з використанням набутих знань; застосовувати набуті знання у педагогічній діяльності.

Зміст навчальної дисципліни за модулями і темами

Змістовий модуль 1. Основні концепції шевченкознавства

Тема 1. Шевченкознавство в контексті сучасних літературознавчих вчень.

Тема 2. Еволюція шевченкознавства.

Тема 3. Проблема тлумачення біографії Т. Шевченка.

Тема 4. Т. Шевченко у критиці сучасників.

Тема 5. Етапи розвитку шевченкознавчих студій у ХХ ст..

Тема 6. Новітні шевченкознавчі дослідження.

Тема 7. Художня шевченкіана.

Тема 8. Т. Шевченко як художник.

Тема 9. Переклади творів Т. Шевченка.

Тема 10. Образ Т. Шевченка у кінематографі.

Обсяг вивчення навчальної дисципліни Кількість кредитів: ECTS – 4. Загальний обсяг годин – 120 (аудиторних – 40, з них: лекційних – 20, практичних – 20, самостійна робота – 80).

Форма підсумкового контролю: залік

Викладацький склад: кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри історії української літератури та компаративістики Джурбій Т.О.

Перелік основної літератури:

1. Відоменко О.А. Збагнімо віщий “Заповіт” : док. повість / О. А. Відоменко. – Хмельницький : Поділля, 2004. – 40 с.

2. Дзюба І.М. Тарас Шевченко: життя і творчість. – К.: Видавничий дім "Києво-Могилянська академія", 2008. – 718с.

3. Забужко О. Шевченків міф України : спроба філософського аналізу / О. Забужко. – К. : Факт, 2007. – 148 с. – (Висока полиця).

4. Клочек Г.Д. Поезія Тараса Шевченка : сучасна інтерпретація : навчально-методичний посібник / Г.Д. Клочек. – К. : Освіта, 1998. – 237 с.

5. Пахаренко В.І. Шкільне шевченкознавство : навчальний посібник / В.І.Пахаренко. – Черкаси : Брама-Україна, 2007. – 256 с.

6. Смілянська В.Л. “Святим огненним словом” : Тарас Шевченко : поетика / В. Л. Смілянська. – К. : Дніпро, 1990. – 288 с.

7. Тарас Шевченко і українська культура ХХІ століття : збірник наукових праць за матеріалами Всеукраїнського наукового симпозиуму. – Кам'янець-Подільський, 2000 . – 280 с.

8. Цвілюк С.А. Історична мудрість Великого Кобзаря : історизм і соціально-політичний вимір епічних творів Тараса Шевченка / С. А. Цвілюк ; худож. І.А.Божко. – Одеса : Маяк, 2008. – 311 с.

9. Франко І. Я. Шевченкознавчі студії / І. Я.Франко ; упоряд. М.Гнатюк. – Львів : Світ, 2005. – 472 с.

4 КУРС КОДИФІКАЦІЯ МОВНОЇ НОРМИ В ІСТОРИЧНОМУ КУЛЬТУРОМОВНОМУ ДИСКУРСІ

Мета вивчення навчальної дисципліни: розкрити еволюцію основних мовних норм; з'ясувати позамовні причини спотворення української мовної норми впродовж ХХ ст.; згармонізувати дотримання мовних норм у повсякденній мовній практиці; удосконалити й систематизувати мовну освіту майбутніх фахівців, виробивши у них стійку мовнокомунікативну компетенцію; сформувати усвідомлену висококультурну національно-мовну особистість.

Курс пов'язаний з такими дисциплінами, як: історія української літературної мови, культура української мови, стилістика.

Перелік компетентностей:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теорій та методів освітніх наук і характеризується комплексністю й невизначеністю педагогічних умов організації навчально-виховного процесу в основній (базовій) середній школі.

Загальні компетентності:

Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Здатність працювати в команді.

Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях.

Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

Здатність усвідомлювати особливості становлення граматичної норми, кодифікованої у граматиках ХХ ст. й проєктованої на різноаспектні явища сучасного мовного узусу.

Здатність робити висновки й узагальнення про закономірності розвитку та функціонування української літературної мови на сучасному етапі – особливості лексичного складу, ступінь розвитку з погляду унормованості, стильових і жанрових можливостей, а також про функціонування в різних сферах суспільного життя та перспективи подальшого розвитку.

Здатність дотримуватися українського мовного стандарту.

Здатність застосовувати комунікативні властивості літературної мови у процесі формулювання одиниць комунікації відповідно до національного мовного етикету

Володіння методикою пропагування українського мовного стандарту.

Зміст навчальної дисципліни за модулями і темами

Змістовий модуль 1. Прескриптивні і дескриптивні норми сучасного мовного узусу

1. Мовний стандарт у контексті сучасного мовного узусу.
2. Просторова і часова динаміка лексичної норми.
3. Потенціал адаптації слів іншомовного походження в українській мові.
4. Національна фонетико-акцентуаційна генеза української мови.
5. Динаміка словотвірної інтерференції у контексті радянської асиміляції в 30-80-і рр. ХХ ст.
6. Динамічна стабільність морфологічної норми.
7. Мовно-виразові можливості граматичної варіантності.
8. Національні принципи творення синтаксичних нормативних словосполук, зворотів, речень.
9. Правописний плюралізм незалежної України: переваги і загрози.
10. Інтернет як інструмент кодифікації літературної норми.

Обсяг вивчення навчальної дисципліни

Кількість кредитів: ECTS – 4. Загальний обсяг годин – 120 (аудиторних – 40, з них: лекційних – 20, практичних – 20, самостійна робота – 80).

Форма підсумкового контролю: залік.

Інформація про науково-педагогічних працівників, які забезпечуватимуть викладання дисципліни: Шеремета Наталія Петрівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови.

Перелік основної літератури:

1. Бабич Н. Д. Практична стилістика і культура української мови : Навчальний посібник. Львів : Світ, 2003. 430 с.
2. Коць Т.А. Літературна норма у функціонально-стильовій і структурній парадигмі : монографія. Київ : Логос, 2010. 304 с.
3. Єрмоленко С.Я., Бирик С.П., Коць Т.А. та ін. Літературна норма і мовна практика : монографія; / за ред. С.Я.Єрмоленко. Ніжин : ТОВ «Видавництво «Аспект-Поліграф», 2013. 320 с.
4. Мацько Л. І. Культура української фахової мови: Навчальний посібник / Л.І.Мацько, Л.В.Кравець. – К.: ВЦ «Академія», 2007. – 360 с.
5. Пилинський М.М. Мовна норма і стиль. – Київ : Наукова думка, 1976. 276 с.
6. Русанівський В.М. Історія української літературної мови : Підручник. – Київ : АртЕк, 2001. 392 с.
7. Фаріон І.Д. Мовна норма: пошук істини (навчальне видання) : [посібник]. Івано-Франківськ : Місто НВ, 2017. 256 с.
8. Шеремета Н.П. Культура української мови : Навчальний посібник . – Кам'янець-Подільський, 2012. 256 с.

МОВНА НОРМА : ІСТОРИЧНИЙ ТА ПРИКЛАДНИЙ АСПЕКТИ

Мета вивчення навчальної дисципліни: поглиблено дослідити мову як виразника ментальності етносу, засіб творчого освоєння світу і знаряддя якнайповнішого самовираження особистості; розкрити норми літературної мови в їх конкретно-історичному вияві; сформувати вмотивовану національно-мовну особистість.

Курс пов'язаний з такими дисциплінами, як: культура української мови, риторика. стилістика.

Перелік компетентностей:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теорій та методів освітніх наук і характеризується комплексністю й невизначеністю педагогічних умов організації навчально-виховного процесу в основній (базовій) середній школі.

Загальні компетентності:

Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Здатність працювати в команді.

Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях.

Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

Здатність усвідомлювати особливості граматичної норми, кодифікованої у граматиках і словниках і проєктованої на різноаспектні явища сучасного мовного узусу.

Здатність застосовувати різноаспектні мовні засоби в усній і писемній мові з урахуванням умов і завдань комунікації;

Здатність продукувати різноманітні мовні факти відповідно до вимог жанрово-ситуаційних різновидів певного стилю;

Здатність дотримуватися українського мовного стандарту, національного мовного етикету і культури мовної поведінки особистості.

Здатність вільно володіти українською мовою, адекватно використовувати мовні ресурси, демонструвати сформовану мовну й мовленнєву компетенції в процесі фахової і міжособистісної комунікації, володіти різними засобами мовної поведінки в різних комунікативних контекстах.

Володіння методикою здійснювати комунікацію, віддзеркалюючи з мовою відповідний психокультурний контекст.

Володіння методикою пропагування українського мовного стандарту.

Зміст навчальної дисципліни за модулями і темами

Змістовий модуль 1. Змістово-мовленнєві норми мовної культури

1. Мова як найважливіший чинник самоідентифікації. Культура мови: напрями й аспекти дослідження.
2. Динаміка лексичної норми у контексті радянської асиміляції в 30-80-і рр. ХХ ст.
3. Лексико-семантичні багатинки сучасного мовленнєвого узусу.
4. Український антропонімікон як національний ідентифікатор.
5. Фонетико-акцентуаційна синергетика української мови.
6. Просторова й часова глибина словотвірної інтерференції. Джерела сучасного словотворення.
7. Мовно-виразові можливості морфологічної норми.
8. Віднова варіантності граматичної форми.
9. Національні принципи творення синтаксичних нормативних словосполук, зворотів, речень.
10. Правописний плюралізм незалежної України: переваги і загрози.

Обсяг вивчення навчальної дисципліни

Кількість кредитів: ECTS – 4. Загальний обсяг годин – 120 (аудиторних – 40, з них: лекційних – 20, практичних – 20, самостійна робота – 80).

Форма підсумкового контролю: залік.

Інформація про науково-педагогічних працівників, які забезпечуватимуть викладання дисципліни: Шеремета Наталія Петрівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови.

Перелік основної літератури:

1. Бабич Н. Д. Практична стилістика і культура української мови : Навчальний посібник / Н.Д. Бабич. – Львів : Світ, 2003. – 430 с.
2. Історія українського правопису (XVI – ХХ ст.): Хрестоматія / Упор. В.В. Німчук, Н.В. Пуряєва. – К. : Наукова думка, 2004. – 583 с.
3. Коць Т.А. Літературна норма у функціонально-стильовій і структурній парадигмі : монографія / Т.А. Коць. — К. : Логос, 2010. – 304 с.
4. Літературна норма і мовна практика : [монографія] / [Єрмоленко С.Я., Бирик С.П., Коць Т.А. та ін.]; за ред. С.Я.Єрмоленко. – Ніжин : ТОВ «Видавництво «Аспект-Поліграф», 2013. – 320 с.
5. Мацько Л. І. Культура української фахової мови: Навчальний посібник / Л.І.Мацько, Л.В.Кравець. – К.: ВЦ «Академія», 2007. – 360 с.
6. Пилинський М.М. Мовна норма і стиль / М. М. Пилинський. – К. : Наукова думка, 1976. – 276 с.
7. Русанівський В.М. Історія української літературної мови : Підручник / В.М.Русанівський. – К. : АртЕк, 2001. – 392 с.
8. Фаріон І.Д. Мовна норма: пошук істини (навчальне видання) : [посібник] / Ірина Фаріон. – Івано-Франківськ: Місто НВ, 2017. – 256 с.
9. Фаріон І. Правопис – корсет мови? (Український правопис як культурно-історичний вибір) / І.Д.Фаріон. – 2. вид., випр. і доп. – Л. : Свічадо, 2005. – 120 с.
10. Шеремета Н.П. Культура української мови : Навчальний посібник / Н.П.Шеремета. – Кам'янець-Подільський, 2012. – 256 с.
11. Шеремета Н. П. Українська мова в засобах масової комунікації : навчально-методичний посібник / Наталія Шеремета ; Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. Івана Огієнка. – Кам'янець-Подільський : Зволейко Д. Г. [вид.], 2015. – 187 с.

ЕТИКА ТА ЕСТЕТИКА

Мета курсу: формування цілісного уявлення про етичну й естетичну культуру суспільства та особи, ознайомлення з основними концептуальними моделями розвитку особистості й теоріями естетичного виховання, розвиток уміння орієнтуватися у світі людських відносин з позицій гуманізму,

культивування естетичних цінностей як засадничих у розкритті сутнісних потенцій людського у людини.

На основі вивчення дисципліни студент має набути таких компетентностей:

а) інтегральних: розуміння різноманітних підходів до осмислення специфіки знань про класичні та сучасні концепції розвитку філософії освітнього дискурсу; аналіз найбільш розвинутих освітніх систем в історії людства; визначення на основі аналізу фактичного матеріалу тенденцій, закономірностей, особливостей освітніх процесів у сучасному світі;

б) загальних: продукування змістовних думок й зрілих обґрунтувань та наукової реконструкції освітнього минулого; аналіз освітніх явищ у широкому соціальному та історичному контексті; розуміння можливостей сучасних теорій й методологічних підходів у поясненні проблем культурологічної й освітньої тематики;

в) спеціальних (фахових і наукових): володіння сучасним категоріальним і понятійним апаратом навчальної дисципліни, базовими знаннями структури та елементів теорії й методології філософії дидактики; набуття навичок та вмінь застосувати знання з філософії дидактики для визначення лінії поведінки в умовах розмаїття культур; оволодіння основними поняттями філософії дидактики на рівні відтворення, тлумачення та використання.

За підсумками вивчення дисципліни студент повинен **знати:**

сучасний наратив (фактологічну модель) дослідження проблем естетики й етики; вчення видатних представників етичної думки, теорії виникнення та розвитку моральної культури, специфіку розвитку етичної думки в Україні, систему основних моральних цінностей сучасної культури й особливостей професійної етики; спеціальну професійну термінологію й понятійний апарат спеціальності; основні етапи історичного розвитку естетики й етики, типологію головних естетичних та морально-етичних вчень; художні епохи та стиль у мистецтві, художній образ, форму та зміст; історичні закономірності розвитку мистецтва; структуру естетичної свідомості та змістовне наповнення її основних елементів; основні сучасні теорії і наукові концепції, які пояснюють природу та сутність фундаментальних цінностей людства; специфіку філософсько-культурологічного осягнення дійсності, розуміння етичних проблем людини у сучасному світі, цінностей світової й української культури, розвиток навиків міжкультурного діалогу.

Студенти мають **уміти:** використовувати навички роботи з теоретичною й емпіричною науковою інформацією, знати способи її отримання й застосування для вирішення науково-дослідницьких, професійних і соціокультурних завдань;

застосовувати теоретичні знання для вирішення проблемних ситуацій естетичної практики; розрізняти значимі та псевдокультурні цінності сучасної художньої практики; висловлювати й обґрунтовувати оціночні судження щодо явищ естетичної культури; співвідносити загальні положення класичної теорії естетичного виховання з сучасними проблемами формування естетичної культури; виявляти філософське підґрунтя запропонованої концепції естетичного розвитку людини; аналізувати першоджерела з теорії естетичного виховання, формування творчих здібностей і проблем гармонійного розвитку особистості; розробляти й застосовувати професійну аргументацію при аналізі та оцінці найважливіших подій й феноменів естетичних практик; аналізувати моральний зміст феноменів моральної культури людства; застосовувати категорії моралі у практиках соціокультурного життя; працювати над удосконаленням професійної етики, використовувати набуті знання у моральному вихованні молоді та у повсякденній та комунікативній практиках;

використовувати навички роботи з теоретичною й емпіричною науковою інформацією, знання способів її отримання й застосування для вирішення науково-дослідницьких, професійних і соціокультурних завдань.

Кількість кредитів: 4 кредити ECTS: всього 120 год., з них: денна форма навчання – 40 год. аудиторних: 20 год. лекційних, 20 год. практичних занять.

Викладацький склад: кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри філософських дисциплін Сулятицька Т.В.

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

- Авраменко В. Н. Техника и мораль: грани взаимодействия. / В. Н. Авраменко. – М.: Весь мир, 1987. – 120с.
- Бекешкіна І. Е. Формування моральних переконань і почуттів молоді. / І. Е. Бекешкіна. – К.: Основа, 1988. – 230с.

- Бех І. Д. Виховання особистості : у 2 кн. / І. Д. Бех. – Київ : Либідь, 2003. – Кн. 2 : Особистісно-орієнтований підхід : когнітивно-практичні засади. – 2003. – 344 с.
- Біотика в Україні: стан і перспективи розвитку (круглий стіл) // Філософська думка. – 1999. – №3. – С. 117–155.
- Ващенко Г. Виховний ідеал : Підручник для педагогів, виховників, молоді і батьків / Г. Ващенко. – Полтава, 1994. – 190 с.
- Воропай О. Звичаї нашого народу: Етнографічний нарис. / О. Воропай. – К.: Либідь, 1993. – 188с.
- Деловой этикет. / под ред. К. Афанасьева. – К.: Основа, – 233с.
- Історія української культури / за ред. Крип'якевича. – К., 1994. – 442с.
- Карасев Л.В. Парадокс о смехе. / Л. В. Карасев. // Квинтэссенция. – М., 1990. – С.341-370.

МЕТАТЕКСТ І КОНТЕКСТ ХУДОЖНЬОГО ТВОРУ

Мета навчальної дисципліни: залучити студентів до засвоєння глибоких семантичних пластів і смислових кодів літературного твору, розуміння природи і генези літературної творчості, усвідомлення специфіки й універсальності розвитку письменства різних культурних епох, осмислення генетичних зв'язків світових сюжетів, «вічних» образів і мотивів у світовому й українському письменстві, суті мистецьких (зокрема й літературних) інтерпретацій, алюзій та ремінісценцій, а через це – до розуміння фундаментальних цінностей світової культури у взаємодії їх конкретно-історичних та загальнолюдських значень.

Дисципліна «Метатекст і контекст літературного твору» тематично пов'язана з такими дисциплінами: «Історія української літератури», «Історія світової літератури», «Компаративістика», «Стилістика», «Культурологія», «Мистецтвознавство», «Релігієзнавство», «Етика», «Естетика», «Історія», «Соціологія», «Політологія», «Філософія», «Етнографія», «Педагогіка», «Психологія».

Компетентності, якими повинні оволодіти здобувачі вищої освіти:

– *інтегральні компетентності:* критичне осмислення проблем у навчанні та/або професійній діяльності на межі предметних галузей; здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері професійної діяльності;

– *загальні компетентності:* здатність до пошуку та аналізу інформації про зв'язок світогляду і культурних цінностей окремої нації із світовими культурними надбаннями і традиціями; зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, а також знань та пояснень, що їх обґрунтовують, до фахівців і нефаківців; вправність у синтезуванні нових ідей у міждисциплінарних сферах розроблення та реалізації комплексних проєктів; уміння сприймати і поцінувати національне та поважати загальнолюдське;

– *спеціальні (фахові, предметні) компетентності:* здатність використовувати нові концептуальні та методологічні знання про мегатекст, текст, інтертекст, контекст, літературний код у професійній освітній діяльності (в певній та суміжних галузях науково-дослідної та/або професійної діяльності).

Формування вищезазначених компетентностей сприятиме ефективному функціонуванню майбутніх фахівців у науковому, навчальному та професійному середовищах, а також – зростанню їх інтелектуального рівня, ерудиції, глибини і масштабності мислення, піднесенню духовності та культурного розвитку.

Зміст навчальної дисципліни:

Заліковий кредит 1.

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Генеза і філософія літературної творчості.

Тема 2. Специфіка літературного твору як семантико-знакової системи.

Тема 3. Розвиток світового письменства різних культурно-історичних епох.

Тема 4. Формация основних семантичних кодів світового та українського письменства.

Тема 5. Зародження і розвиток традиції літературних інтерпретацій.

Тема 6. Сакральність і кодовість духовного простору світового й українського письменства.

Тема 7. Система «вічних» образів і «мандрівних» сюжетів у світовому письменстві.

Тема 8. Алюзія та ремінісценція в літературній традиції.

Тема 9. Складні інтертекстуальні та мегатекстові літературні конструкції.

Тема 10. Інтровертність та екстравертність літературної творчості.

Обсяг вивчення навчальної дисципліни: 4 кредити ЄКТС, 120 годин, у тому числі 40 аудиторних годин (20 лекційних, 20 практичних годин), 80 годин самостійної та індивідуальної роботи.

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Інформація про науково-педагогічних працівників, які забезпечуватимуть викладання цієї навчальної дисципліни: Починок Л.І. – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри історії української літератури і компаративістики.

Перелік основної літератури:

1. Ушкалов Л. Що таке українська література: есеї. Львів: Вид-во Старого Лева, 2015. 352 с.
2. Просалова В., Бердник О. Інтертекстуальність художнього тексту: текстотвірний і рецептивний аспекти: монографія. Донецьк: Норд-Прес, 2010. 354 с.
3. Зборовська Н. Код української літератури: Проект психоісторії новітньої української літератури: монографія. Київ : Академвидав, 2006. 504 с.
4. Мельник Я. Апокрифічний код українського письменства. Львів : Видавництво Укр. катол. ун-ту, 2017. 371 с.
5. Sacrum і Біблія в українській літературі /за ред. І.Й.Набитовича. Lublin : Ingvarr, 2008. 811 с.

ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ

Мета навчальної дисципліни: формування у студентів фундаментальних уявлень про інтерпретацію художнього твору з позицій різних методологій; комплексний літературознавчий аналіз художніх творів; засоби реалізації поетикальних властивостей художніх текстів українських та зарубіжних авторів XIX – поч. XXI ст.

Дисципліна «Інтерпретація художнього тексту» тематично пов'язана з такими дисциплінами: «Історія української літератури», «Історія світової літератури», «Компаративістика», «Стилістика», «Культурологія», «Мистецтвознавство», «Релігієзнавство», «Етика», «Естетика», «Історія», «Соціологія», «Політологія», «Філософія», «Етнографія», «Педагогіка», «Психологія».

Компетентності, якими повинні оволодіти здобувачі вищої освіти:

інтегральні компетентності: критичне осмислення проблем у навчанні та/або професійній діяльності на межі предметних галузей; здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері професійної діяльності;

– *загальні компетентності:* здатність до пошуку та аналізу інформації про зв'язок світогляду і культурних цінностей окремої нації із світовими культурними надбаннями і традиціями; зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, а також знань та пояснень, що їх обґрунтовують, до фахівців і нефахівців; вправність у синтезуванні нових ідей у міждисциплінарних сферах розроблення та реалізації комплексних проектів; уміння сприймати і поцінювати національне та поважати загальнолюдське;

– *спеціальні (фахові, предметні) компетентності:* здатність використовувати нові концептуальні та методологічні знання про інтерпретацію художнього тексту в професійній освітній діяльності (в певній та суміжних галузях науково-дослідної та/або професійної діяльності).

Формування вищезазначених компетентностей сприятиме ефективному функціонуванню майбутніх фахівців у науковому, навчальному та професійному середовищах, а також – зростанню їх інтелектуального рівня, ерудиції, глибини і масштабності мислення, піднесенню духовності та культурного розвитку.

Зміст навчальної дисципліни:

Заліковий кредит 1.

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Поняття про літературно-художній твір, його структуру, зміст і форму.

Тема 2. Зміст художнього твору: тема, фабула, характер, пафос, ідея.

Тема 3. Сюжет і композиція художнього твору.

Тема 4. Поняття літературно-художнього образу, його структура та види.

Тема 5. Внутрішня форма художнього твору: система персонажів, ліричний герой, автор і читач, фокалізація, наратор і наратор, час і простір.

Тема 6. Зображальне начало в літературі: Тропи. Портрет. Пейзаж. Інтер'єр.

Тема 7. Літературна система. Літературна комунікація.

Тема 8. Текст. Паратекст. Метатекст. Гіпертекст. Інтертекст.

Тема 9. Основні історико-літературні та теоретичні вектори дослідження літератури.

Тема 10. Характеристика ключових методів дослідження літературного твору.

Обсяг вивчення навчальної дисципліни: 4 кредити ЄКТС, 120 годин, у тому числі 40 аудиторних годин (20 лекційних, 20 практичних годин), 80 годин самостійної та індивідуальної роботи.

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Інформація про науково-педагогічних працівників, які забезпечуватимуть викладання цієї навчальної дисципліни: Починок Л.І. – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри історії української літератури і компаративістики.

Перелік основної літератури:

1. Зборовська Н. Код української літератури: Проект психоісторії новітньої української літератури: монографія. Київ : Академвидав, 2006. 504 с.
2. Ільчук Л.П. Психоаналітична модель художньої творчості: досвід теоретичних модифікацій: монографія. Київ: НАКККіМ, 2013. 240 с.
3. Квіт С. М. Основи герменевтики: навч. посіб. Київ: «КМ Академія», 2003. 192 с.
4. Мельник Я. Апокрифічний код українського письменства. Львів : Видавництво Укр. катол. ун-ту, 2017. 371 с.
5. Просалова В., Бердник О. Інтертекстуальність художнього тексту: текстотвірний і рецептивний аспекти: монографія. Донецьк: Норд-Прес, 2010. 354 с.

СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ «МАГІСТР»

ГЕНДЕРНА ЛІНГВІСТИКА

Мета вивчення навчальної дисципліни узагальнення інформації з гендерної проблематики; опрацювання загальнонаукових питань онтологічного статусу гендеру, його соціокультурної природи; розгляд дискусійних моментів у визначенні та вживанні поняття «гендер», «фемінізм», «гендергента», узагальнення основних відомостей про концепт «гендер» у межах міжкультурної комунікації, лінгвокультурології та лінгводидактики, лінгвопрагматики, мовної комунікації.

Курс пов'язаний з такими дисциплінами, як: лінгвокультурологія, когнітивна лінгвістика..

Перелік компетентностей:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики) в процесі професійної діяльності або навчання, вміння впроваджувати знання в викладанні в закладі середньої освіти, аналізувати підручники.

Загальні компетентності:

Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

Здатність працювати в команді та автономно.

Здатність учитися і оволодівати сучасними знаннями.

Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

Здатність застосовувати набуті знання в закладі середньої освіти при викладанні української мови.

Здатність вживати нормовану українську мову та надавати консультації з мовних норм.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

Здатність аналізувати соціальні різновиди мови, що вивчається, описувати соціолінгвальну ситуацію.

Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати українську мову в усній та писемній формі у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування для розв'язання комунікативних завдань.

Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних фактів.

Здатність орієнтуватися у основних напрямках гендерних досліджень.

Здатність обирати оптимальні методи та самостійно здійснювати дослідження гендерних стереотипів у ході соціолінгвістичного експерименту

Зміст навчальної дисципліни за модулями і темами

Змістовий модуль 1. Становлення гендерних студій в Україні

1. Гендер як соціокультурна категорія.
2. Гендер та гендерологія .
3. Проблеми гендерного підходу до вивчення гендерних асиметрій у мовному відображенні.

4. Гендерні характеристики комунікативної поведінки.
5. Гендерний аспект масової комунікації.
6. Маскуліноцентричність у системі координат постпатріархального суспільного мислення та мови.
7. Поняття гендерного стереотипу. Лінгвогендерологічні дослідження маскулінного і маскулінності.
8. Засоби та способи мовної ідентифікації жінки.
9. Гендер і мова.
10. Гендерна термінологія.

Обсяг вивчення навчальної дисципліни

Кількість кредитів: ECTS – 4. Загальний обсяг годин – 120 (аудиторних – 40, з них: лекційних – 20, практичних – 20, самостійна робота – 80).

Форма підсумкового контролю: залік.

Інформація про науково-педагогічних працівників, які забезпечуватимуть викладання дисципліни: Марчук Людмила Миколаївна, доктор філологічних наук, професор кафедри української мови; Сірант Алла Миколаївна, кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри української мови.

Перелік основної літератури:

1. Архангельська А. 'Чоловік' у слов'янських мовах. Рівне, 2007. 448 с.
2. Космеда Т.А. та ін. Гендерна лінгвістика в Україні: історія, теоретичні засади, дискурсивна практика. Харків.: ХНПУ ім. Г.С. Сковороди; Дрогобич : Коло, 2014. 472 с.
3. Маерчик М, Плахотнік О., Ярманова Г. Гендер для медій. Підручник із гендерної теорії для журналістики та інших соціогуманітарних спеціальностей. Київ: Критика, 2017.
4. Основи теорії гендеру: Навчальний посібник. – К.: "К.І.С.", 2004. – 536 с.

ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧА ІМАГОЛОГІЯ

Мета курсу: вивчення проблеми художнього образу національних літератур («свій» і «чужий») в етнокультурній, соціальній, духовно-етичній сферах, пізнання образу в його автентичності, ідентичності, у психоетнічній самотності, у типологічних аспектах, у своєрідності архетипів, національних міфів; дослідження проблем культурної ідентичності, міжнаціонального сприймання та національних образів у літературному дискурсі; вивчення літературного зображення інших народів і країн.

Курс пов'язаний з такими дисциплінами, як: фольклор, історія української літератури, історія зарубіжної літератури, теорія літератури, компаративістика, історія, методика навчання літератури, літературне краєзнавство.

На основі вивчення дисципліни студент має набути таких компетентностей:

- а) інтегральних:** здатність реалізовувати набутий досвід як педагога-словесника у майбутній професійній діяльності;
- б) загальних:** володіння основами літературознавчого, компаративістичного характеру, спрямованими на реалізацію професійної діяльності педагога;
- в) спеціальних (фахових і предметних):** спроможність творчо реалізовувати власну професійну діяльність з використанням набутих знань; застосовувати набуті знання у педагогічній діяльності.

Зміст навчальної дисципліни за модулями і темами

Змістовий модуль 1. Імагологія: зміст і стратегії

- Тема 1. Вступ. Етноімагологія як галузь гуманітарного знання.
- Тема 2. Поняття «літературний етнообраз», «архетип», «автообраз», «гетерообраз»
- Тема 3. Національний характер та національна картина світу в літературі.
- Тема 4. Ментальні феномени у світовій літературі.
- Тема 5. Образ України в зарубіжній літературі.
- Тема 6. Образ України у вітчизняній літературі.
- Тема 7. Образ Поділля у світовій класиці.
- Тема 8. Образ Поділля в українській літературі.

Обсяг вивчення навчальної дисципліни Кількість кредитів: ECTS – 4. Загальний обсяг годин – 120 (аудиторних – 40, з них: лекційних – 20, практичних – 20, самостійна робота – 80).

Форма підсумкового контролю: залік

Викладацький склад: кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри історії української літератури та компаративістики Джурбій Т.О.

Перелік основної літератури:

1. Будний В. В. Порівняльне літературознавство: підручник для студ. вищих навч. закл. / Будний В. В., Ільницький М. М. – К. : Києво-Могилянська академія, 2008. – 430 с.
2. Літературна компаративістика. – Вип. IV.: Імагологічний аспект сучасної компаративістики: стратегії та парадигми. – Ч. I–II. – К.: ВД „Стилос”, 2011.
3. Наливайко Д.С. Літературна імагологія: предмет і стратегії / Д.С. Наливайко // Теорія літератури й компаративістика : статті-розвідки. – К. : Видавничий дім „Києво-Могилянська академія”, 2006. – С. 91-103.
4. Літературна Хмельниччина ХХ століття: хрестоматія / упорядник М. Федунець. – Хмельницький, 2005. – 608 с.
6. Мацько В. Літературне Поділля: Довідник і переклади. – Хмельницький редакційно-видавничий відділ, 1991. – 106 с.

УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ КОНТЕКСТІ

Мета курсу: дослідження місця і ролі української літератури в європейському літературному процесі, зіставлення еволюційних тенденцій національної літератури, вивчення безпосередніх та опосередкованих взаємин між вітчизняною та європейськими літературами, їхніх подібностей та відмінностей.

Курс пов'язаний з такими дисциплінами, як: історія української літератури, історія зарубіжної літератури, теорія літератури, компаративістика, методика вивчення літератури, фольклор.

На основі вивчення дисципліни студент має набути таких компетентностей:

- а) інтегральних:** здатність реалізовувати набутий досвід як педагога-словесника у майбутній професійній діяльності;
- б) загальних:** дослідження та вивчення зв'язків української та європейської літератур та їх проєкція на сучасний освітній простір;
- в) спеціальних (фахових і предметних):** спроможність творчо реалізовувати власну професійну діяльність з використанням набутих знань; застосовувати набуті знання у педагогічній діяльності.

Зміст навчальної дисципліни за модулями і темами

Змістовий модуль 1. Українська література в європейському контексті: компаративістичні студії.

- Тема 1. Українська література у системі міжнаціональних взаємин і контекстів.
- Тема 2. Методи порівняльного вивчення національної та інонаціональної літератур.
- Тема 3. Проблеми традиційних сюжетів та образів у європейській та українській літературах.
- Тема 4. Проблеми художнього перекладу та переспіву у літературах.
- Тема 5. Національну самобутність української літератури у контексті європейської.
- Тема 6. Концепція інтертекстуальності.
- Тема 7. Міждисциплінарні підходи до вивчення літератури та її контекстів.
- Тема 8. Постколоніальні студії.
- Тема 9. Літературна етноімагологія.

Обсяг вивчення навчальної дисципліни Кількість кредитів: ECTS – 4. Загальний обсяг годин – 120 (аудиторних – 40, з них: лекційних – 20, практичних – 20, самостійна робота – 80).

Форма підсумкового контролю: екзамен

Викладацький склад: кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри історії української літератури та компаративістики Джурбій Т.О.

Перелік основної літератури:

1. Будний В. Порівняльне літературознавство: Підручник / В. Будний, М. Ільницький. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. – 430 с.
2. Дюришин Д. Теория сравнительного изучения литературы. – М.: Прогресс, 1979. – 318 с.
3. Гром'як Р.Т. Боднар В.Т. Літературознавча рецепція і компаративістичний дискурс. – Т: Підручники і посібники, 2004. – 389 с.
4. Кудрявцев М. Г. Нариси з історії української літератури і компаративістики. – Кам'янець-Подільський : Абетка-НОВА, 2007. – Вип. 1. – 368 с.
5. Літературознавча компаративістика: Навч. посібник / Тернопіл. держ. пед. ун-т ім. В.Гнатюка; Ред. Р.Т.Гром'як; Упоряд.: Р.Т.Гром'як, І.В.Папуша. – Тернопіль, 2002. – 334 с.
6. Літературознавча компаративістика: стан, проблеми: (Чи потребує оновлення порівняльне літературознавство в Україні?) // Слово і Час. – 2002. – № 2. – С.24-26.

7. Наливайко Д. Спільність і своєрідність: українська література в контексті світового літературного процесу – К: Дніпро, 1988 – 395 с.

8. Наливайко Д. Сучасна літературна компаративістика: аспекти і тенденції // Слово і Час. – 2007. – № 5. – С.28-30.

9. Наливайко Д. Теорія літератури й компаративістика

КОНСТРАСТИВНА ГРАМАТИКА УКРАЇНСЬКОЇ ТА СЛОВ'ЯНСЬКОЇ (БІЛОРУСЬКОЇ ТА ПОЛЬСЬКОЇ) МОВ

Мета навчальної дисципліни: вивчення основних досягнень лінгвістичної науки у контрастивному дослідженні основних типів слов'янських мов; навчання студентів виявляти та характеризувати універсальні, типологічні та індивідуальні конститутивні властивості будь-якої людської мови; довести значущість контрастивного мовознавства для загальнотеоретичної підготовки студентів через усвідомлення теоретичних концепцій і прикладних аспектів контрастивної граматики слов'янських.

Основні завдання дисципліни:

- ✓ ознайомлення студентів із контрастивною граматикую як науковою дисципліною в аспекті її структури, історії, теорії, основних методів і моделей опису об'єкта;
- ✓ формування знань про контрастивну граматику, її напрямки й відмінності від порівняльної граматики, порівняльно-історичного і типологічного мовознавства;
- ✓ демонстрування можливостей контрастивного методу дослідження мов як особливо важливого для самостійної наукової роботи студентів;
- ✓ вироблення у студентів навиків роботи із методами контрастивної лінгвістики;
- ✓ формування умінь у царині контрастивного аналізу.

Заплановані результати навчання:

знати:

- ✓ основні ідеї контрастивної лінгвістики кінця 20 – початку 21 ст.;
- ✓ термінологічний апарат дисципліни “Контрастивна граматики української та слов'янських (білоруської, польської) мов”;
- ✓ загальні принципи порівняння мов на різних мовних рівнях;
- ✓ основні універсалії усіх мовних рівнів;
- ✓ основні розбіжності та спільне між мовами, які вивчаються;
- ✓ критерії виявлення спільного і відмінного між мовами, збігу і розбіжностей у використанні мовних засобів;
- ✓ засоби встановлення особливостей кожної із зіставляваних мов, що залишились поза увагою при внутрішньому їх вивченні;
- ✓ визначення міжмовних відповідників і лакун;
- ✓ причини подібного й відмінного;
- ✓ верифікацію дедуктивних універсалій на матеріалі зіставляваних мов;
- ✓ розбіжності у вербальному й невербальному оформленні однакового змісту в однотипних комунікативно-прагматичних ситуаціях в українській, білоруській, польській лінгвокультурах;

уміти:

- ✓ структурувати й інтегрувати знання з різних галузей професійної діяльності і творчо використовувати та розвивати їх у процесі розв'язання професійних завдань;
- ✓ бачити міжпредметні зв'язки між дисциплінами, які вивчаються, й розуміти їх значення для своєї майбутньої професії;
- ✓ використовувати методи і прийоми контрастивного порівняння української й білоруської, польської мов;
- ✓ аналізувати мовні явища з погляду контрастивного методу;
- ✓ визначати теоретичне спрямування контрастивного дослідження;
- ✓ використовувати адекватну термінологію і концептуальний апарат в особистих дослідженнях й наукових текстах;
- ✓ вести пошук у мережі Інтернет для роботи з електронними джерелами з дисципліни;

володіти:

- ✓ системою лінгвістичних знань, у тім числі знаннями основних явищ на усіх рівнях мови і закономірностями функціонування тих мов, які піддаються контрастивному аналізу, їх функційних різновидів;

✓ системою знань про цінності й уявлення, притаманні для культур тих країн, мови яких вивчаються, теоретичними й емпіричними знаннями в галузі міжкультурної комунікації, знаннями основних розбіжностей у концептуальній і мовній картинах світу української і білоруської, польської мов;

✓ методами і прийомами контрастивного аналізу мов на усіх мовних рівнях.

компетенції, уміння, навички: здобуті знання та сформовані вміння дозволять студентів вільно орієнтуватися в сучасних мовних проблемах, виробити власний погляд на мовну політику, реалізувати їх у своїй інформаційній та комунікативній діяльності; *набуття навичок* проведення контрастивних досліджень.

ЗК 05 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 07 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 08 Здатність використовувати знання іноземної мови в освітній діяльності.

ЗК 09 Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 06 Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях.

ФК 15. Здатність взаємодіяти зі спільнотами (на місцевому, регіональному, національному, європейському й глобальному рівнях) для розвитку професійних знань і фахових компетентностей, використання перспективного практичного досвіду й мовно-літературного контексту для реалізації навчально-виховних цілей.

Сфера реалізації здобутих компетентностей під час працевлаштування: загальноосвітні навчальні заклади, навчальні заклади I-II та III- IV рівнів акредитації; адміністративні установи.

Зміст навчальної дисципліни:

Змістовий модуль 1. Контрастивна лінгвістика як новий напрямок зіставлення граматичних особливостей мов.

1. Контрастивна лінгвістика як особливий напрямок порівняльного мовознавства.
2. Методи лінгвістичної контрастивістики слов'янських мов (української, білоруської, польської).
3. Контрастивна фонетика і фонологія української і слов'янських мов (білоруської, польської).
4. Контрастивна лексикологія української і слов'янських мов (білоруської, польської).
5. Контрастивна фразеологія української і слов'янських (білоруської, польської) мов.
6. Контрастивний словотвір української і слов'янських мов (білоруської, польської).
7. Контрастивна морфологія української і слов'янських мов (білоруської, польської): іменні частини мови.
8. Контрастивна морфологія української і слов'янських мов (білоруської, польської): дієслово. дієприкметник. дієприслівник.
9. Контрастивна морфологія української і слов'янських мов (білоруської, польської): модальні слова в українській і слов'янських мовах (білоруській). Обсяг модальних слів як морфологічної категорії.
10. Контрастивна морфологія української і слов'янських мов (білоруської, польської): службові частини мови і їхня відмінність від самостійних в українській і слов'янських мовах (білоруській, польській).
11. Контрастивний синтаксис української і слов'янських мов (білоруської, польської). Словосполучення в українській і слов'янських мовах (білоруській).
12. Контрастивний синтаксис української і слов'янських мов (білоруської, польської). Речення в українській і слов'янських мовах (білоруській, польській).

Тип: дисципліна циклу загальної підготовки (вибіркова).

Термін вивчення: 2 курс, 3 семестр.

Обсяг навчальної дисципліни: 4 кредити ECTS, 120 год., з них денна форма навчання – 40 год. аудиторних: 20 год. лекційних, 20 год. практичних; 80 год. самостійна робота.

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Викладацький склад: кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови Козак Р.В.

Рекомендована література

Базова:

1. Андрейчук Н.І. Контрастивна лінгвістика. Навч. посібник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка. 2015. 343 с.

2. Білорусько-український словник. За ред. Г. П. Півторака. Київ: Довіра, 2006. 723 с.
3. Білоусенко П.І. Порівняльна грамати́ка східнослов'янських мов (лексика, фразеологія, морфеміка, словотвір, фонетика). Запоріжжя: ЗНУ, 2014. 103 с.
4. Возний Т.М. Словотвір дієслів в українській мові у порівнянні з російською та білоруською. Львів: вид-во при Львівському держ. ун-ті «Вища школа», 1981. 432 с.
5. Жлуктенко Ю. О. Нариси з контрастивної лінгвістики. Київ: Наукова думка, 1979.
6. Кононенко В.І., Кононенко І.В. Контрастивна грамати́ка української та польської мов. Навч. посібник. Київ: Вища шк., 2006. 391с.
7. Кононенко І. Українська та польська мови: контрастивне дослідження. Варшава: Варшавський ун-т, 2012. 181 с.
8. Кочерган М.П. Основи зіставного мовознавства. Підручник. Київ: Академія, 2006. 424 с.
9. Манакин В. Н. Сопоставительная лексикология. Київ : Либідь, 2004. 284 с.
10. Півторак Г. П. Білоруська мова. Київ: Либідь, 1997. 240 с.
11. Півторак Г. П. Походження українців, росіян, білорусів та їхніх мов: Міфи і правда про трьох братів слов'янських зі «спільної колиски». Київ: Арістей, 2004. 180 с.
12. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава: Видавництво „Довкілля – К”, 2006. 716 с.
13. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика напрями та проблеми. Полтава: Видавництво „Довкілля – К”, 2008. 712 с.
14. Царук О.Українська мова серед інших слов'янських: етнологічні та граматичні параметри. Монографія. Дніпропетровськ: Наука і освіта, 1998. 324 с.

ЗАОЧНА ФОРМА НАВЧАННЯ
СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ «БАКАЛАВР»
(НА ОСНОВІ ОСВІТНЬО-КВАЛІФІКАЦІЙНОГО РІВНЯ «МОЛОДШИЙ СПЕЦІАЛІСТ»)
2 курс
ДІЛОВА УКРАЇНСЬКА МОВА

Мета вивчення навчальної дисципліни: формувати у майбутніх фахівців уміння досконалого володіння українською літературною мовою у професійній сфері, навички студіювання особливостей фахової мови, розвивати культуру мовлення.

Курс пов'язаний з такими дисциплінами, як: сучасна українська мова. термінологія, риторика.

Перелік компетентностей:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, володіти її нормами, а також навичками комунікативно виправданого використання засобів мови в різних життєвих ситуаціях.

Здатність працювати в команді та автономно.

Здатність учитися і оволодівати сучасними знаннями.

Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях при створенні документів різного спрямування.

Здатність до вирішування проблем.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

Здатність дотримуватися вимог культури усного й писемного мовлення.

Здатність набуття навичок оперування термінологією майбутнього фаху;

Здатність роботи з посібниками, словниками, які сприятимуть удосконаленню мовної культури майбутнього фахівця;

Здатність до складання найбільш уживаних документів.

Здатність розвинути комунікативні компетенції, потрібні у професійному спілкуванні.

Зміст навчальної дисципліни за модулями і темами

Змістовий модуль 1. Теоретичні та практичні засади курсу “Ділова українська мова”

1. Українська літературна мова – державна мова України. Поняття про мовну норму. Рівні мовної норми.

2. Основні функційні стилі української літературної мови. Специфічні особливості офіційно-ділового та наукового стилів як визначальних у діловій мові .

3. Поняття про документ. Функції документа. Класифікація документів. Вимоги до мови ділових паперів.

4. Особливості функціонування термінів і професіоналізмів у діловій українській мові.

5. Мовне втілення інформації: текст, особливості будови, ознаки.

6. Особливості усного ділового мовлення. Ділова розмова по телефону.

Обсяг вивчення навчальної дисципліни

Кількість кредитів: ECTS – 4. Загальний обсяг годин – 120 (аудиторних – 16, з них: лекційних – 4, практичних – 12, самостійна робота – 104).

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Інформація про науково-педагогічних працівників, які забезпечуватимуть викладання дисципліни: Марчук Людмила Миколаївна, доктор філологічних наук, професор кафедри української мови; Дзюбак Наталія Миколаївна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови.

Перелік основної літератури:

1. Антисуржик. Вчимося ввічливо поводитись і правильно говорити: Посібник / За заг. ред. О.Сербенської. Львів: Світ, 1994.

1. Бабич Н.Д. Практична стилістика і культура української мови. Київ: Світ, 2003.

2. Глущик С.В., Дияк О.В., Шевчук С.В. Сучасні ділові папери: Навч. посібн. для вищ. та серед. спец. навч. закл. 4-те вид., переробл. і допов. Київ: А.С.К., 2002.

3. Зубков М.Г. Сучасна українська ділова мова. 4-те вид., допов. Харків: Торсінг, 2003.

4. Коваль А.П. Науковий стиль сучасної української літературної мови. Структура наукового тексту. Київ: Вид-во Київ.ун-ту, 1970.

5. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. Київ, 1996.

6. Марчук Л.М., Сукаленко Т.М., Бойчук В.О. Українська мова за професійним спрямуванням. Київ, 2016.

7. Паламар Л.М., Кацавець Г.М. Мова ділових паперів. Київ: Либідь, 1997.

8. Сучасна українська літературна мова: Підручник / М.Я.Плющ, С.П.Бевзенко, Н.Я.Грипас та ін.; За ред. М.Я.Плющ. 4-те вид., стер. Київ: Вища шк., 2003.

9. Українська мова: Енциклопедія / Редкол.: В.М.Русанівський, О.О.Тараненко, М.П.Зяблюк та ін. Київ: Українська енциклопедія, 2000.

10. Український правопис / АН України, Ін-т мовознавства ім.О.О.Потебні, Ін-т української мови. Київ, 2019.

11. Шевчук С.В. Українське ділове мовлення. Київ: Вища шк., 2000.

УКРАЇНСЬКА КОГНІТИВНА ЛІНГВІСТИКА

Мета вивчення навчальної дисципліни: познайомити майбутніх філологів з основними теоретичними та методологічними аспектами сучасної лінгвістики; систематизувати основні поняття когнітивної лінгвістики.

Курс пов'язаний з такими дисциплінами, як: лінгвокультурологія. психолінгвістика, соціолінгвістика, етнолінгвістика.

Перелік компетентностей:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

Здатність працювати в команді та автономно.

Здатність учитися і оволодівати сучасними знаннями.

Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях.

Здатність до вирішування проблем.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

Здатність аналізувати соціальні різновиди мови, що вивчається, описувати соціолінгвальну ситуацію.

Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати українську мову в усній та писемній формі у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування для розв'язання комунікативних завдань.

Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних фактів.

Зміст навчальної дисципліни за модулями і темами

Змістовий модуль 1. Об'єкт, предмет і завдання когнітивної лінгвістики

1. Історія розвитку когнітивної лінгвістики.
2. Поняття лінгвістики тексту. Основні текстові категорії.
3. Поняття дискурсу. Категорії дискурсу.
4. Прагмалінгвістичні типи дискурсу.

Обсяг вивчення навчальної дисципліни

Кількість кредитів: ECTS – 4. Загальний обсяг годин – 120 (аудиторних – 16, з них: лекційних – 4, практичних – 12, самостійна робота – 104).

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Інформація про науково-педагогічних працівників, які забезпечуватимуть викладання дисципліни: Марчук Людмила Миколаївна, доктор філологічних наук, професор кафедри української мови; Сірант Алла Миколаївна, кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри української мови.

Перелік основної літератури:

1. Бацевич Ф.С. Філософія мови: Історія лінгвофілософських учень: Підручник. Київ: ВЦ «Академія», 2008. 240 с.
2. Бацевич Ф.С. Духовна синергетика рідної мови: Лінгвофілософські нариси. Київ, 2009. 192 с.
3. Вежбицкая А. Язык. Культура. Познание. Москва, 1996. 416 с.
4. Вежбицкая А. Семантические универсалии и описание языков. Москва, 1999. 780 с.
5. Гайдеггер М. Дорогою до мови / Пер. знім. Львів: Літопис, 2007. 232 с.
6. Ковбасюк Л. А., романова Н.В. Сучасні лінгвістичні теорії: лекційні, практичні, самостійні модулі та тести: навч.-метод. посіб. Херсон: Вид-во ХДУ, 2008. 96 с.
7. Когнітологія та концептологія в лінгвістичному висвітленні : навчальний посібник: Н. В. Слухай, О. С. Снитко, Т. П. Вільчинська. Київ : Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2011. 367 с.
8. Селіванова, Олена Олександрівна. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми : підручник. Полтава: Довкілля-К, 2008. 711 с.
9. Сукаленко Т.М. Лінгвокультурні коди в українській художній літературі XIX ст. Київ, 2018. 675 с.
10. Штерн І. Б. Вибрані топіки та лексикон сучасної лінгвістики: Енцикл. словник для фахівців. Київ: Артєк, 1998. 336 с.

ОГІЄНКОЗНАВЧІ СТУДІЇ

Мета курсу: поліаспектне дослідження постаті Івана Огієнка, його наукової, педагогічної, культуротворчої, письменницької та літературознавчої діяльності.

Курс пов'язаний з такими дисциплінами, як: фольклор, історія української літератури, історія зарубіжної літератури, теорія літератури, компаративістика, методика вивчення літератури.

На основі вивчення дисципліни студент має набути таких компетентностей:

а) інтегральних: здатність реалізувати набутий досвід як педагога-словесника у майбутній професійній діяльності;

б) загальних: дослідження та вивчення наукових концепцій Івана Огієнка та їх проєкція на сучасний освітній простір;

в) спеціальних (фахових і предметних): спроможність творчо реалізувати власну професійну діяльність з використанням набутих знань; застосовувати набуті знання у педагогічній діяльності.

Зміст навчальної дисципліни за модулями і темами

Змістовий модуль 1. Іван Огієнко і українська література

Тема 1. Іван Огієнко. Основні періоди життя і творчості.

- Тема 2. Громадсько-політична діяльність Івана Огієнка
- Тема 3. Видавнича та публіцистична діяльність Івана Огієнка.
- Тема 4. Мовознавчі студії Івана Огієнка.
- Тема 5. Філософські та релігійні концепції митрополита Іларіона.
- Тема 6. Педагогічні ідеали Івана Огієнка.
- Тема 7. Літературно-критична діяльність Івана Огієнка.
- Тема 8. Перекладацька діяльність Івана Огієнка.
- Тема 9. Художня творчість Івана Огієнка.

Обсяг вивчення навчальної дисципліни Кількість кредитів: ECTS – 4. Загальний обсяг годин – 120 (аудиторних – 16, з них: лекційних – 8, практичних – 8, самостійна робота – 104).

Форма підсумкового контролю: залік

Викладацький склад: кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри історії української літератури та компаративістики Джурбій Т.О.

Перелік основної літератури:

1. Дічек Н.П. Іван Іванович Огієнко. Українська педагогіка в персоналіях : в 2 кн. : навч. посібник / Н.П. Дічек ; за ред. О.В. Сухомлинської. - К. : Либідь, 2005. - 552 с.
2. Іван Огієнко і сучасна наука та освіта: науковий збірник. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка. – Вип. 1-14, 2003-2017
3. Марушкевич А.А. Невтомний працівник українського Ренесансу. Іван Огієнко. Педагогічний аспект. – К., 1996. – 128с.
4. Сохацька Є. «Молюся за весь Рідний Край...» (Штрихи до життєпису Івана Огієнка та його культурологічної діяльності). — Кам'янець-Подільський: ПП Мошак М.І., 2007. — 276 с.
5. Тіменик З.І. Іван Огієнко. Життєписно-бібліографічний нарис / відп. ред. О. Купчинський. – Львів, 1996. – 227с.
6. Тимошик М. Голгофа Івана Огієнка: Українознавчі проблеми в державотворчій, науковій, редакторській та видавничій діяльності. – К.: Заповіт, 1997. – 231с.

ШЕВЧЕНКОЗНАВЧІ СТУДІЇ

Мета курсу: дослідження актуальних проблем шевченкознавства, зокрема жанру і стилю творів автора, їх поетики, рецепції творчості, мови і перекладу; вивчення особливостей творчої праці письменника, головних принципів ідейно-художнього аналізу його творів, місця поета у світовому письменстві.

Курс пов'язаний з такими дисциплінами, як: історія української літератури, історія зарубіжної літератури, теорія літератури, компаративістика, методика вивчення літератури.

На основі вивчення дисципліни студент має набути таких компетентностей:

а) інтегральних: здатність реалізовувати набутий досвід як педагога-словесника у майбутній професійній діяльності;

б) загальних: дослідження та вивчення наукових шевченкознавства та їх проекція на сучасний освітній простір;

в) спеціальних (фахових і предметних): спроможність творчо реалізовувати власну професійну діяльність з використанням набутих знань; застосовувати набуті знання у педагогічній діяльності.

Зміст навчальної дисципліни за модулями і темами

Змістовий модуль 1. Основні концепції шевченкознавства

Тема 1. Шевченкознавство в контексті сучасних літературознавчих вчень.

Тема 2. Еволюція шевченкознавства.

Тема 3. Проблема тлумачення біографії Т. Шевченка.

Тема 4. Т. Шевченко у критиці сучасників.

Тема 5. Етапи розвитку шевченкознавчих студій у ХХ ст..

Тема 6. Новітні шевченкознавчі дослідження.

Тема 7. Художня шевченкіана.

Тема 8. Т. Шевченко як художник.

Тема 9. Переклади творів Т. Шевченка.

Тема 10. Образ Т. Шевченка у кінематографі.

Обсяг вивчення навчальної дисципліни Кількість кредитів: ECTS – 4. Загальний обсяг годин – 120 (аудиторних – 16, з них: лекційних – 8, практичних – 8, самостійна робота – 104).

Форма підсумкового контролю: залік

Викладацький склад: кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри історії української літератури та компаративістики Джурбій Т.О.

Перелік основної літератури:

1. Відоменко О.А. Збагнімо віщий “Заповіт” : док. повість / О. А. Відоменко. – Хмельницький : Поділля, 2004. – 40 с.
2. Дзюба І.М. Тарас Шевченко: життя і творчість. – К.: Видавничий дім "Києво-Могилянська академія", 2008. – 718с.
3. Забужко О. Шевченків міф України : спроба філософського аналізу / О. Забужко. – К. : Факт, 2007. – 148 с. – (Висока полиця).
4. Клочек Г.Д. Поезія Тараса Шевченка : сучасна інтерпретація : навчально-методичний посібник / Г.Д. Клочек. – К. : Освіта, 1998. – 237 с.
5. Пахаренко В.І. Шкільне шевченкознавство : навчальний посібник / В.І.Пахаренко. – Черкаси : Брама-Україна, 2007. – 256 с.
6. Смілянська В.Л. “Святим огненным словом” : Тарас Шевченко : поетика / В. Л. Смілянська. – К. : Дніпро, 1990. – 288 с.
7. Тарас Шевченко і українська культура ХХІ століття : збірник наукових праць за матеріалами Всеукраїнського наукового симпозиуму. – Кам'янець-Подільський, 2000 . – 280 с.
8. Цвілюк С.А. Історична мудрість Великого Кобзаря : історизм і соціально-політичний вимір епічних творів Тараса Шевченка / С. А. Цвілюк ; худож. І.А.Божко. – Одеса : Маяк, 2008. – 311 с.
9. Франко І. Я. Шевченкознавчі студії / І. Я.Франко ; упоряд. М.Гнатюк. – Львів : Світ, 2005. – 472 с.

ВИБІР ЗА БЛОКАМИ (СТУДЕНТ ВИБИРАЄ ОДИН З БЛОКІВ)

БЛОК 1

ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ

Мета курсу: розкрити історичні процеси формування й розвитку української літературної мови; проаналізувати різноманітні погляди й матеріали з давніших і нових наукових та навчально-методичних праць з історії української літературної мови.

Курс пов'язаний з такими дисциплінами, як: історична граматики, старослов'янська мова, історія української літератури, історія та культура України.

Перелік компетентностей:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теорій та методів освітніх наук і характеризується комплексністю й невизначеністю педагогічних умов організації навчально-виховного процесу в основній (базовій) середній школі.

Загальні компетентності:

Здатність працювати в команді.

Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях.

Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

Здатність аналізувати вплив суспільно-політичних обставин на основні закономірності культурно-мовного розвитку суспільства з сучасних теоретико-методологічних позицій для формування громадянської позиції, уміння їх використовувати в професійній діяльності.

Здатність до проведення наукових досліджень у галузі української історичної лінгвістики із застосуванням відповідних методології, методики й інструментарію.

Здатність працювати з джерельною базою: первинними джерелами (власне джерелами: різностильовими та різножанровими писемними пам'ятками) і вторинними джерелами (дослідницькими роботами зазначеної проблематики).

Здатність усвідомлювати особливості зародження, становлення і розвитку, вдосконалення й збагачення української літературної мови та вироблення її стилів, фонетичних, граматичних, лексичних і правописних норм протягом усього її історичного існування у взаємозв'язках з живою українською народною мовою.

Здатність аналізувати кожен із типів літературно-писемної мови, представленого в конкретних джерелах.

Здатність визначати роль визначних культурних діячів, письменників, публіцистів, учених у процесі формування, збагачення й утвердження української літературної мови на різних історичних етапах.

Здатність робити висновки й узагальнення про закономірності розвитку та функціонування української літературної мови на сучасному етапі, а також про функціонування в різних сферах суспільного життя та визначати перспективи подальшого розвитку.

Володіння методикою пропагування української мови як державної.

Зміст навчальної дисципліни за модулями і темами

Змістовий модуль 1.

1. Давньокіївська літературна мова (XI–XIII ст.)
2. Староукраїнська літературна мова (XIV–XVIII ст.)
3. Нова українська літературна мова

Обсяг вивчення навчальної дисципліни: 4 кредити ECTS: всього 120 год., з них: 12 год. аудиторних: 6 год. лекційних, 6 год. практичних занять, самостійна робота - 108 год.

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Інформація про науково-педагогічних працівників, які забезпечуватимуть викладання дисципліни: Шеремета Наталія Петрівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови.

Перелік основної літератури:

1. Курс історії української літературної мови /За ред. І.К.Білодіда. Т.1. К., 1958; Т.2. К., 1961.
2. Огієнко І. Історія української літературної мови. Київ : Либідь, 1995. 283с.
3. Плющ П.П. Історія української літературної мови. – Київ : Вища школа, 1971 . 423 с.
4. Русанівський В.М. Історія української літературної мови. Підручник. – Київ : АртЕк, 2001. 392 с.
5. Фаріон І. Суспільний статус староукраїнської (руської) мови у XIV–XVII століттях: мовна свідомість, мовна дійсність, мовна перспектива : монографія. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2015. 656 с.
6. Шеремета Н.П. Історія української літературної мови : Навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2011. 124с.

ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ КРИТИКИ

Мета курсу: формувати знання основ літературної критики та виробити навички літературно-критичної діяльності.

Курс пов'язаний з такими навчальними дисциплінами навчального плану підготовки фахівців, як: вступ до літературознавства історія української літератури, історія зарубіжної літератури, літературна критика, теорія літератури.

Перелік компетентностей, здобуття яких гарантуватиме вивчення даної навчальної дисципліни: знання і вміння реалізовувати набутий досвід як педагога-словесника у майбутній професійній діяльності; дослідження та вивчення історії розвитку української літературної критики, напрямків та шкіл, методично-дослідницького інструментарію та термінології, праць відомих українських критиків; спроможність творчо реалізовувати власну професійну діяльність із використанням набутих знань, застосовувати набутий досвід у педагогічній діяльності. **Сфера реалізації здобутих компетентностей під час працевлаштування:** робота в освітніх і наукових установах, організаціях гуманітарного спрямування, мистецьких і культурних центрах.

Зміст навчальної дисципліни за модулями та темами.

Змістовий модуль 1. Літературна критика

Тема 1. Вступ. Літературна критика як відносно самостійний вид творчої діяльності.

Тема 2. Передумови й особливості формування української літературної критики. Літературно-критичні виступи в 20–40-х рр. XIX ст.

Тема 3. Літературно-естетична думка в Західній Україні (20–60-ті рр. XIX ст).

Тема 4. Стан і функціонування української літературної критики 50–60-х рр. XIX ст.

Тема 5. Літературна критика 70–90-х рр. XIX ст.

Тема 6. Літературна критика кінця XIX–поч. XX ст.

Тема 7. Літературно-критична думка в Україні у міжвоєнний період (1917–1940 рр.) Здобутки української критики в Західній Україні.

Тема 8. Літературознавство і критика української діаспори.

Тема 9. Літературна критика другої половини ХХ ст.

Тема 10. Основні тенденції розвитку сучасної української літературно-наукової критики (XXI століття).

Обсяг вивчення навчальної дисципліни: Кількість кредитів ECTS – 5. Загальний обсяг годин – 150 (аудиторних – 14, з них: лекційних – 8, практичних – 6, самостійна робота – 136).

Форма семестрового контролю: екзамен.

Інформація про науково-педагогічних працівників, які забезпечуватимуть викладання цієї навчальної дисципліни: доктор філологічних наук, професор кафедри історії української літератури та компаративістики Рарицький О.А.

Перелік основної літератури:

1. Гром'як Р. Історія української літературної критики (від початків до кінця ХІХ ст.) – Тернопіль, 1999. – 223 с.
2. Федченко П.М. Михайло Драгоманов. Життя і творчість. – К.: Дніпро, 1991. – 362 с.
3. Іванишин П. Критика і метакритика як осмислення літературності: монографія. – К.: ВЦ «Академія», 2012. – 288 с.
4. Історія української літературної критики. Дожовтневий період. – К.: Наукова думка, 1988. – 456 с.
5. Михайлин І.Л. Історія української журналістики ХІХ ст. Підручник. – К.: ЦНЛ, 2003. – 720 с.
6. Поліщук Я. Ревізії пам'яті: літературна критика. – Луцьк: Твердиня, 2011. – 216 с.
7. Наєнко М.К. Історія українського літературознавства. Підручник. Вид. 2-ге, доповн. – К.: Видавничий центр «Академія», 2001. – 360 с.
8. Федченко П.М. Літературна критика на Україні першої половини ХІХ ст. – К.: Наукова думка, 1982. – 381 с.

СТИЛІСТИКА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Мета курсу: демонстрування стилістичної системи української мови в її довершеній, поліфункційній формі; засвоєння основних понять теоретичної й практичної стилістики; оволодіння стилістичними нормами українського літературного мовлення; розвиток лінгвістичної креативності студентів (конструювання й реконструювання текстів різних стилів, типів і жанрів, мовотворчість та ін.); формування інформаційно-комунікаційної та естетичної культури, стилістичного чуття й гнучкості; вироблення вмінь працювати зі словом і стежити за мовленням школярів; набуття вмінь застосовувати знання зі стилістики в процесі викладання української мови в закладах загальної середньої освіти.

Перелік компетентностей:

здатність до навчання, креативність, володіння технологіями пошуку інформації, гнучкість мислення; здатність до аналізу й синтезу, організації та планування, засвоєння основних базових знань зі стилістики, навички управління інформацією (уміння знаходити та аналізувати інформацію з різних джерел), розв'язання проблем, планування та управління часом; здатність застосовувати знання на практиці, дослідницькі навички та вміння, здатність до навчання, здатність працювати самостійно, турбота про якість, бажання досягти успіху; володіння культурою мислення, здатність демонструвати й застосовувати знання; усвідомлення соціальної значущості професії, висока мотивація професійної діяльності;

володіння нормами української літературної мови, вільне володіння українською мовою в її літературній формі, володіння основними методами й прийомами різних типів усної та письмової комунікації українською мовою; володіння навичками підготовки наукових оглядів, різних видів проєктів; володіння навичками участі в дискусії, виступах із повідомленнями, доповідями усного, письмового й віртуального (розміщення в інформаційних мережах) представлення матеріалів власних досліджень; володіння базовими навичками доопрацювання й обробки (коректування, коментування, реферування тощо) різних типів текстів;

Після вивчення дисципліни студенти повинні:

визначати стилістичні ознаки мовних одиниць у текстах усіх стилів, оцінювати стилістичні можливості мовних засобів, конструювати стилістично довершені тексти, редагувати тексти, здійснювати стилістичний аналіз тексту різних функційних стилів, кваліфіковано інтерпретувати різні

типи текстів, необхідних для проведення уроків української мови в закладах загальної середньої освіти, розповсюджувати й популяризувати стилістичні знання й здійснювати виховну роботу зі школярами.

Зміст навчальної дисципліни:

Стилістика української мови як лінгвістична наука і навчальна дисципліна. Предмет стилістики. Стилістична система української мови як предмет української стилістики. Філософське вчення про онтологічну єдність думки, волі й емоцій, про співвідношення об'єктивного і суб'єктивного в процесі пізнання, про зв'язок та залежність форми і змісту. Лінгвоукраїнознавство як методологічна основа курсу стилістики української мови. Методи стилістичних досліджень: семантико-стилістичний аналіз; зіставлення; стилістичний експеримент; статистичні методи. Структура стилістики. Зв'язок стилістики з іншими лінгвістичними і нелінгвістичними дисциплінами. Значення навчального курсу стилістики української мови для підготовки вчителя-словесника і викладання української мови та літератури в усіх типах середніх і вищих навчальних закладів України. Вивчення стилістики української мови в школі в умовах діалектного середовища, українсько-російського білінгвізму. Історія і джерела стилістики.

Основні поняття стилістики. Стиль. Мовленнєва системність стилю як основна його стилетворча ознака. Норма. Стилістичне значення (конотація). Експресія як інтенсифікація виразності мовлення, позаконтекстна експресія мовних одиниць і експресія мовленнєвих одиниць. Стилістема як мовна одиниця з реальними можливостями стилістичного значення і як мовленнєва одиниця з певним стилістичним значенням. Стилістичні засоби як елемент мови (мовлення) здатні виражати стилістичну інформацію (експресивно-оцінну, експресивно-емоційну, функціонально-стильову). Стилістичний прийом як спосіб творення за допомогою стилістичних засобів стилістичного значення або його відтінку. Види прийомів.

Характеристика функційних стилів української літературної мови. Історичний розвиток стилів української літературної мови. Давня українська літературна мова з кількома жанровими різновидами (конфесійним, полемічним, літописним, фольклорним та ін.) і перевагою офіційної актової мови. Стилістична розбудова нової української літературної мови з перевагою стилю художньої літератури. Багатство стилів сучасної української літературної мови в усній і писемній її формах. Стилі експресивні (високий, низький, середній), функційні, індивідуальні. Характеристика функційних стилів.

Фоностилістика

Експресивні можливості звуків української мови. Евфонія. Евфонічне чергування голосних. Звукосимволізм. Оноματοпи. Звукові повтори (анафора, епіфора, алітерація, асонанс, дисонанс) і їх стилістичне використання. Приклади з української художньої літератури, які ілюструють алітерацію, оноματοпею. Графостилістичні засоби стилістики (графічна організація тексту, сегментація; виділення речення, частини речення, словосполучення, слова).

Лексична стилістика

Стилістичне навантаження слова і стилістично-функціональна диференціація лексичного складу української мови. Стилістично нейтральна і стилістично забарвлена лексика. Емоційно забарвлена лексика і функціонально забарвлена лексика. Слова книжної конотації і слова розмовної конотації.

Архаїзми. Історизми. Старослов'янізми. Неологізми. Терміни. Професіоналізми. Запозичення. Діалектизми. Арготизми і жаргонізми. Просторіччя. Місце і стилістична роль названих одиниць у мовних стилях.

Лексична синонімія - основне джерело засобів словесної образності, стилістичної виразності. Мовні й контекстуальні стилістичні синоніми. Внутрішньо-стильові й міжстильові синоніми. Полісемія як основа для формування стилістичних засобів української мови. Лексична антонімія - основа для творення стилістичних фігур контрастів, антитез, оксюморонів. Омоніми як матеріал для версифікацій і каламбурів. Стилістичні функції паронімів.

Тропи. Вчення про тропи і фігури. Системний характер тропіки. Класифікація тропів. Метафора. Механізм метафоризації. Види метафор. Метонімія. Синекдоха. Парономазія. Епітет, види епітетів. Порівняння, способи граматичного вияву. Персоніфікація. Алгоритія. Іронія. Пародія.

Фразеологічні засоби стилістики

Стилістика фразеологічних одиниць. Стилістична класифікація фразеологізмів: книжні, фольклорні, розмовно-побутові. Синонімічні фразеологізми.

Стилістичні засоби словотвору

Стилістичне використання іменників, прикметників, дієслів, яким суфікси, префікси надають емоційно-експресивного забарвлення. Стилістичні можливості інших видів словотвору

(основоскладання, абревіація, переосмислення тощо).

Граматична стилістика

Граматична стилістика як учення про стилістичний аспект граматичної будови мови, стилістичні можливості граматичних одиниць. Місце і значення граматичної стилістики у шкільному курсі української мови.

Стилістична морфологія

Стилістичні можливості граматичних форм часу, способу, особи, виду, стану дієслів. Стилістичне використання якісних, відносних, присвійних прикметників, повних і коротких форм. Прикметник - епітет. Стилістичні можливості категорій роду, числа і відмінка іменників. Стилістичні опозиції варіантних форм відмінків. Стилістичні функції займенників. Участь прийменників, сполучників, часток у творенні стилістичних фігур. Інтер'єктиви як стилістична категорія.

Стилістичні особливості речень

Стилістичні можливості двоскладного речення (головних, другорядних членів речення і засобів зв'язку між ними). Стилістичні функції модальних різновидів речень (питальних, розповідних, спонукальних, стверджувальних, заперечних, окличних).

Стилістичні функції односкладних та неповних речень: означено-особових і неозначено-особових, узагальнено-особових, безособових, інфінітивних, номінативних, еліптичних. Стилістичні можливості сполучникових (простих, ускладнених, складних - складносурядних і складнопідрядних) та безсполучникових (простих і складних) речень.

Стилістична основа ускладнених речень (однорідні члени речення, відокремлені, другорядні члени, вставні і вставлені слова, словосполучення, речення, непоширені і поширені звертання). Стилістичні функції прямої, невластивої прямої мови, авторського введення. Стилістичні риси багатокomпонентних ускладнених синтаксичних сполучень (складних речень комбінованого типу, періодів). Порядок слів як стильова ознака мовлення.

Фігури. Класифікація фігур. Повтор, анафора, епіфора ампліфікація, асиндетон, полісиндетон, еліпс, період, паралелізм, парафраза, плеоназм, тавтологія, градація, умовчання та ін.

Стилістичні прийоми

Приєм стилістичної детермінації. Інтердепенденція, констеляція, комутація. Стилістичний прийом створення звукового фону. Актуалізація (нетрадиційна сполучуваність, деавтоматизація тощо). Стилізація та її види.

Обсяг навчальної дисципліни: 5 кредитів ECTS: всього 150 год., з них: заочна форма навчання – 14 год. аудиторних: 6 год. лекційних, 8 год. практичних занять.

Термін вивчення: 3 семестр (заочна форма навчання).

Форма семестрового контролю – екзамен.

Тип дисципліни: Навчальна дисципліна належить до циклу професійної та практичної підготовки (нормативна). Форма підсумкового контролю – екзамен.

Викладацький склад: доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри української мови Попович А.С., кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри української мови Монастирська Р.І.

Перелік основної літератури

- Бабич Н.Д. Практична стилістика і культура української мови. Львів: Світ, 2003.
- Волкотруб Г. Практична стилістика української мови. Тернопіль: Підручники і посібники, 2004.
- Пономарів О.Д. Стилістика сучасної української мови. Тернопіль: Навчальна книга- Богдан, 2000.
- Стилістика української мови / за ред. Л.І.Мацько. Київ: Вища школа, 2003.
- Дудик П.С. Стилістика української мови. Київ: Видавничий центр «Академія», 2005.
- Попович А.С., Марчук Л.М. Стилістика української мови. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2017.

ДИТЯЧА ЛІТЕРАТУРА

Опис (анотація): Дитяча література – це структурна ланка літературознавчої науки, спрямована на вивчення найвидатніших зразків української та світової літератури від давніх часів до початку ХХІ ст., що входять до кола дитячого читання і розглядаються у хронологічній послідовності та жанрово-стильовому контексті.

Тип: дисципліни професійної підготовки (вибіркова).

Термін вивчення: 2 курс (4 семестр).

Кількість кредитів: 4 кредити ECTS: всього 120 год., з них: 12 год. аудиторних: 6 год.

лекційних, 6 год. практичних занять, самостійна робота - 108 год.

Викладацький склад: кандидат філологічних наук, доцент кафедри історії української літератури та компаративістики Починок Л.І.

Мета курсу - ознайомлення студентів з історією розвитку дитячої літератури від усних народних дитячих жанрів до сучасного літературного стану як невід'ємної частини загальноукраїнського та світового літературного процесу.

Основні завдання дисципліни:

- засвоїти відомості про дитячу літературу як художню систему, її особливості, ключову проблематику, жанри;
- осмислити основні періоди розвитку дитячої української літератури та ідейно-художню своєрідність творчості найвизначніших представників української та зарубіжної дитячої літератури.

Результати навчання:

За підсумками вивчення дисципліни студент повинен **знати:**

- особливості історико-культурного розвитку дитячої літератури;
- особливості дитячої літератури як виду мистецтва;
- про дискусійність питання щодо суті дитячої літератури;
- основні функції дитячої літератури (естетична, пізнавальна, виховна тощо);
- основні тенденції розвитку дитячої літератури;
- роль і місце дитячої літератури у загальному літературному процесі;
- основні літературознавчі праці з питань дитячої літератури;
- естетичне, загальнолюдське і конкретно-історичне значення творів дитячої літератури;
- гуманістичну спрямованість художніх творів дитячої літератури (проблеми духовності, національної культури тощо);
- взаємозв'язок дитячої літератури із народнопоетичною традицією;
- головні художні здобутки письменників дитячої літератури;
- тексти, рекомендовані програмою для вивчення;
- жанрові особливості творів, сюжет, особливості композиції, систему образів;
- своєрідність художнього стилю творів дитячої літератури.

За підсумками вивчення дисципліни студент повинен **вміти:**

- здійснювати ідейно-художній аналіз творів (на рівні сюжету, композиції, образів, проблематики, стилістичних особливостей);
- осмислювати головні проблеми твору у контексті естетичних і філософських поглядів письменника та світоглядних систем епохи;
- розгорнуто пояснювати й обговорювати внутрішній світ героя у єдності його світоглядних та ціннісних чинників; порівнювати героїв твору (або різних творів);
- з'ясувати взаємозв'язок між подіями певної епохи, світоглядом і творчістю письменника;
- зіставляти літературні факти, проводити аналогії, робити узагальнення;
- порівнювати твори, що належать до різних національно-культурних традицій (на рівнях окремих образів, сюжетів, тем, проблематики, поезики, літературно-естетичних систем);
- ефективно застосовувати теоретичні професійні знання у практичній діяльності.
- висловлювати власні обґрунтовані літературознавчі спостереження;

Форма підсумкового контролю: залік.

Перелік основної літератури:

6. Кизилова В.В., Пушко В.Ф. Дитяча українська література : підручник / В.В.Кизилова. – Луганськ : Знання, 2006. – 296 с.
7. Качак Т.Б., Круль Л.М. Зарубіжна література для дітей : підручник / Т.Б.Качак. – К. : Академвидав, 2014. – 416 с.
8. Кіліченко Л. Українська дитяча література: Навчальний посібник. – К.: Вища школа, 1988. – 264 с.
9. Українська література для дітей : хрестоматія / [упоряд. О.О.Гарачковської]. – К. : ВЦ «Академія», 2011. – 800 с.
10. Рідне слово. Українська дитяча література: Хрестоматія: У 2 кн. / [упоряд. З.Д.Варавкіної]. – К.: Либідь, 1999. – Кн. 1. – 400 с.; Кн. 2. – 552 с.

КУЛЬТУРА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Мета вивчення навчальної дисципліни: удосконалити й систематизувати мовну освіту майбутніх учителів і виробити у них стійку мовнокомунікативну компетенцію; поглиблено пізнати мову як виразника ментальності етносу, засіб творчого освоєння світу і знаряддя якнайповнішого самовираження особистості; сформувати усвідомлену висококультурну національно-мовну особистість педагога.

Курс пов'язаний з такими дисциплінами: дисципліна вивчається після *практикуму української мови*, паралельно з *сучасною українською літературною мовою*, перед стилістикою української мови.

Перелік компетентностей:

Програмні компетентності навчання

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі лінгвістики в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

- Здатність аналізувати закономірності культурно-історичного розвитку суспільства з сучасних теоретико-методологічних позицій для формування громадянської позиції, уміння їх використовувати в професійній діяльності
- Здатність до проведення наукових досліджень у галузі української лінгвістики із застосуванням відповідних методології, методики й інструментарію.
- Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різної джерельної бази: первинних джерел (власне джерел - різностильових та різножанрових текстів) і вторинних джерел (дослідницьких робіт зазначеної проблематики).
- Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

- *Здатність осмислювати* закономірностей розвитку та функціонування української літературної мови;
- *Здатність усвідомлювати* особливості мовної ситуації в літературно-писемній сфері сучасної України, її зумовленість політичними чинниками;
- *Здатність дотримуватися* норм літературної мови, володіти професійною мовою, висловлюватися правильно й виразно, використовуючи вміло і за призначенням різні стилістичні засоби української мови.
- *Розуміння* культурного простору крізь призму мови і дискурсу, культурного фону комунікативного простору.
- *Здатність робити висновки й узагальнення* про закономірності розвитку та функціонування української літературної мови на сучасному етапі – особливості лексичного складу, ступінь розвитку з погляду унормованості, достатність наявних у ній виразних засобів, стильових і жанрових можливостей, а також про функціонування в різних сферах суспільного життя та перспективи подальшого розвитку.

Очікувані результати навчання з дисципліни

Знання

- норм української літературної мови;
- комунікативних особливостей літературної мови відповідно до умов і завдань комунікації;
- техніки усного та писемного мовлення;
- особливостей національного мовного етикету і культури мовної поведінки особистості;
- шляхів формування усвідомленої висококультурної національно-мовної особистості;
- методики пропагування норм української літературної мови.

Уміння

- комплексно послуговуватися нормами української літературної мови;
- ефективно застосовувати комунікативні властивості літературної мови у процесі формування одиниць комунікації;
- володіти технікою усного мовлення, майстерністю публічного виступу;
- усвідомлювати особливості національного мовного етикету і культури мовної поведінки особистості.

навички

- застосовувати різноаспектні мовні засоби в усній і писемній мові з урахуванням умов і завдань комунікації;
- продукувати різноманітні мовні факти відповідно до вимог жанрово-ситуаційних різновидів певного стилю;
- виявляти неприйняття спотвореної мови або суржику;
- пропагувати засвоєння норм української літературної мови.

Зміст навчальної дисципліни за модулями і темами

1. Комунікативні ознаки культури мови.
2. Особистісний та соціальний аспект культуромовної діяльності.

Обсяг вивчення навчальної дисципліни

Кількість кредитів: ECTS – 4. Загальний обсяг годин – 120 (аудиторних – 12, з них: лекційних – 4, практичних – 8, самостійна робота – 108).

Форма підсумкового контролю: залік.

Інформація про науково-педагогічних працівників, які забезпечуватимуть викладання дисципліни: Шеремета Наталія Петрівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови.

Перелік основної літератури:

1. Бабич Н.Д. Основи культури мовлення. Львів: Світ, 1990. 232 с.
2. Єрмоленко С.Я., Бибик С.П., Коць Т.А. та ін. Літературна норма і мовна практика : монографія / за ред. С.Я.Єрмоленко. Ніжин : ТОВ «Видавництво «Аспект-Поліграф», 2013. 320 с.
3. Мацько Л. І., Кравець Л.В. Культура української фахової мови: Навчальний посібник. Київ: ВЦ «Академія», 2007. 360 с.
4. Фаріон І.Д. Мовна норма: пошук істини (навчальне видання) : [посібник]. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2017. 256 с.
5. Шеремета Н.П. Культура української мови : Навчальний посібник. Кам'янець-Подільський, 2012. 256с.

Блок 2

ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЯ

Мета вивчення навчальної дисципліни: познайомити з основними теоретичними та методологічними аспектами сучасної лінгвокультурології; визначити дефініцію поняття «ментальність мови»; навчитися здійснювати концептуальний аналіз.

Курс пов'язаний з такими дисциплінами, як: етнолінгвістика, етнопсихолінгвістика, українознавство, когнітивна лінгвістика, культура.

Перелік компетентностей:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

Здатність працювати в команді та автономно.

Здатність учитися і оволодівати сучасними знаннями.

Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях.

Здатність до вирішування проблем.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як ментальну систему.

Уміти розрізняти поняття «ментальність» і «менталітет».

Здатність аналізувати лінгвокультурні концепти.

Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати українську мову в усній та писемній формі у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування для розв'язання комунікативних завдань.

Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних фактів.

Здатність підготувати висококультурну особистість в закладах вищої освіти.

Зміст навчальної дисципліни за модулями і темами

Змістовий модуль 1. Предмет, завдання, об'єктлінгвокультурології

1. Загальні питання лінгвокультурології.
2. Акумуляція словом фонових знань в аспекті лінгвокультурології.
3. Фразеологія та етикетні форми в лінгвокультурному просторі.

Обсяг вивчення навчальної дисципліни

Кількість кредитів: ECTS – 4. Загальний обсяг годин – 120 (аудиторних – 12, з них: лекційних – 6, практичних – 6, самостійна робота – 108).

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Інформація про науково-педагогічних працівників, які забезпечуватимуть викладання дисципліни: Марчук Людмила Миколаївна, доктор філологічних наук, професор кафедри української мови; Сірант Алла Миколаївна, кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри української мови.

Перелік основної літератури:

1. Кононенко В.І. Мова у контексті культури : монографія. Київ ; Івано-Франківськ, 2008. 390с.
2. Кононенко В.І. Українська лінгвокультурологія : навч. посіб. Київ : Вищашк., 2008. 327с.
3. Левченко О. Лінгвокультурологія. Культурно значимі концепти та їх символи в сучасній публіцистиці [Електронний ресурс] / Олена Левченко. – Режим доступу: <http://levchenko.eu/index.php/uk/2012-05-30-16-47-18/2016-05-03-08-52-44/2016-05-03-10-04-21/119-kulturno-znachymi-kontsepty-ta-ikh-symvoli-v-suchasni-publitsystysi>.
4. Нідзельська Ю. М. Актуальні проблеми лінгвокультурології [Електронний ресурс] : навчально-методичний посібник / Ю. М. Нідзельська. Житомир, 2014. – 84 с. – Режим доступу: <http://eprints.zu.edu.ua/13636/1/АКТУАЛЬНІ%20ПРОБЛЕМИ%20ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЇ.pdf>.
5. Потапенко О.І., Куйбіда В.В., Потапенко Я.О. Лінгвокультурологія : монографія. Київ : Міленіум, 2011. 244 с.
6. Українська мова : енциклопедія / [редкол.: Русанівський В. М., Тараненко О. О. та ін.]. – Київ: Вид-во «Укр. Енцикл.» ім. М. П. Бажана, 2004. 824 с

ЛІТЕРАТУРА СХОДУ

Мета курсу: залучити студентів до осмислення кращих зразків літератури різних країн і народів Сходу, розширити і поглибити їхнє уявлення про світовий літературний процес, історію його розвитку, про національну своєрідність та загальнолюдську цінність уведених до курсу літературних творів.

Курс пов'язаний з такими дисциплінами, як: історія та культура України, історія української літератури, вступ до літературознавства, компаративістика.

Заплановані результати навчання:

студенти **мають знати** найважливіші відомості про тенденції літературного процесу у країнах східного ареалу, зокрема це стосується літератури Персії, Грузії, Японії, Індії, Китаю, Візантії;

студенти **мають уміти** аналізувати конкретне явище в контексті доби, простежувати компаративні зв'язки між прочитаними творами в діапазоні відомих порівняльно-історичних паралелей.

навички

– розгорнуто пояснювати й обговорювати внутрішній світ героя у єдності його світоглядних та ціннісних чинників; порівнювати героїв твору (або різних творів);

– працювати з літературно-критичними статтями, монографічними дослідженнями (складати тези, конспекти);

– готувати усні й письмові роботи, різні за обсягом, характером і жанром; користуватись довідниковою, словниковою та енциклопедичною літературою.

інші компетентності

– орієнтуватися у багатоманітні літературного процесу на Сході;

– використовувати знання курсу під час проходження педагогічної практики.

Зміст навчальної дисципліни за модулями і темами

Змістовий модуль 1. Література Близького,

Середнього і Далекого Сходу

Тема 1. Вступ. Література народів Сходу як історико-літературна дисципліна

Тема 2. Перська література від найдавніших часів до епохи Середньовіччя

Тема 3. Давньоазербайджанська література

Тема 4. Давньогрузинська література

Тема 5. Давньоузбецька література

Тема 6. Огляд японської літератури

Тема 7. Індійська література. Літературний процес в давній Індії (до V-VI ст. н.е.)

Тема 8. Китайська література

Обсяг вивчення навчальної дисципліни

Кількість кредитів: ECTS – 5. Загальний обсяг годин – 150 (аудиторних – 14, з них: лекційних – 8, практичних – 6, самостійна робота – 136).

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Викладацький склад: кандидат філологічних наук, професор, професор кафедри історії української літератури і компаративістики Насмінчук Г.Й.

Перелік основної літератури:

1. Градовський А. Галушко М. Історія літератури Сходу : Навчальний посібник / А.В.Градовський, М.В. Галушко. – Черкаси, 2014. – 232 с.

2. Джерело перлин: Хрестоматія східних літератур / Авт.-упоряд. С.М. Руссова. – К. : Ред.-вид. центр «Горудень», 1998. – 260 с.

3. Зарубіжна література: Матеріали до вивчення літератур Сходу (тексти, літературно-наукові статті): Хрестоматія / Упорядник Л.В.Грицик. – К. : ВПЦ «Київський університет», 2006. – 668 с.

4. Кирилюк З.В. Література середньовіччя. Посібник для вчителя / З.В. Кирилюк. – Харків : Веста: Видавництво «Ранок», 2003. – С. 103 – 171.

5. Кочубей Ю.М. Україна і Схід: Культурні взаємозв'язки України з народами Близького і Середнього Сходу. 1917 – 1992 (Бібліографічний показник) / Ю. Кочубей. – К., 1998. – 228 с.

6. Кримський А. Поети монгольського лихоліття (XIII в.): Сааді Шіразький та Джалаледдін Румійський / А. Кримський // Кримський А. Твори: У 5 т. – К., 1972. – Т. 1. – С.254 – 256.

7. Кримський А. Хафіз та його пісні // Кримський А. Твори: У 5 т. – К., 1974. / А. Кримський. – Т. 4. – С. 163 – 228.

8. Насмінчук Г. Література народів Сходу : Навчальний посібник / Г. Насмінчук. – Кам'янець-Подільський : ПП Буйницький, 1012. – 220 с.

9. Пилип'юк О.М. Зародження літературознавства. Схід-Захід. Ч. 1. Схід. О.М. Пилип'юк. – Івано-Франківськ : Гостинець, 2002. – 145 с.

10. Поэтика средневековых литератур Востока: Традиция и творческая индивидуальность / Отв. ред.: П.А. Гринцер, А.Б. Куделин. – М. : Наследие, 1993. – 301 с.

11. Руссова С. Джерело перлин. Поетика східних літератур / С. Руссова. – К. : УАННП «Фенікс», 1999. – 346 с.

12. Халимоненко Г. І. Історія турецької літератури (XIV-XVI століття) [Текст] : підручник / Г. І. Халимоненко ; Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. – К. : ВПЦ "Київський ун-т", 2001. – 208 с.

ЕТНОЛІНГВІСТИКА

Опис (анотація): Етнолінгвістика є тією галуззю мовознавства, яка предметом своїх досліджень має мову в її зв'язках із культурою, взаємодію мовних, етнокультурних і етнопсихологічних факторів у функціонуванні та еволюції мови. У більш широкому розумінні етнолінгвістика розглядається як комплексна дисципліна, що вивчає за допомогою лінгвістичних методів “план змісту” культури, народної психології та міфології незалежно від способів їх формального вираження (слово, предмет, обряд тощо). У межах цієї дисципліни система мови вивчається як суспільний витвір у зв'язку з культурою нації.

Тип: дисципліна професійної підготовки (вільного вибору студента).

Термін вивчення: 2 курс (3 семестр).

Кількість кредитів: ECTS – 5. Загальний обсяг годин – 150 (аудиторних – 14, з них: лекційних – 8, практичних – 8, самостійна робота – 136).

Викладацький склад: кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови Коваленко Н.Д.

Мета курсу: визначення кола методологічних засад інтерпретації етномовних явищ в аспекті антропологічної та комунікативної лінгвістики, теорії етносвідомості та формування уявлень про самотність репрезентації етнічної картини світу й механізми, які забезпечують розуміння культурних цінностей та ідеалів етносу; формування етнолінгводидактичної культури майбутніх учителів-словесників.

Основні завдання дисципліни:

поглибити знання студентів про етнолінгвістичні основи; розширити уявлення студентів про національну специфіку мовної картини світу, функції мови, взаємозв'язок мови і культури, народну культуру як об'єкт етнолінгвістики, про розвиток етнолінгвістики в Україні і за кордоном; охарактеризувати етнолінгвістичні аспекти у вивченні елементів лексики, фразеології, словотвору, граматики в обрядових текстах, творах усної народної творчості, художньої літератури.

Результати навчання: студенти **мають знати** теоретичну базу й методологію етнолінгвістики; становлення етнолінгвістики як науки; розвиток української етнолінгвістики; своєрідність етнолінгвістичної культури, особливості проведення аналізу мовних одиниць з урахуванням національно-культурних цінностей у мові; інформацію про символи як одиниці мови, етнічний (національний) концепт і концептосферу мови; репрезентацію в мовних фактах стереотипів як соціокультурно маркованих одиниць ментально-лінгвального комплексу; поняття про коди культури, їх класифікацію та способи репрезентації в українській мові.

Студенти **мають уміти** орієнтуватися в колі проблем етнолінгвістики; розкривати базові поняття етнолінгвістики; розуміти сутність відбиття у мові національного характеру та менталітету; інтерпретувати етнічні явища в українській мові; осмислювати лексичний, фразеологічний і паремійний фонди української мови як важливі чинники формування народного світогляду; досліджувати мову в аспекті культури носіїв національної мови (зв'язок між етнолінгвістикою й фольклористикою, етнографією, етнолінгвістикою й лінгвокультурологією, етнолінгвістикою й етнопсихологією); виконувати етнолінгвістичний аналіз текстів.

Методи викладання дисципліни: усне слово викладача, пояснення, різні види бесіди (репродуктивна, аналітико-синтетична, евристична та інші), створення та розв'язання проблемних ситуацій, виконання вправ, укладання бібліографій наукових праць і журнальних публікацій, конспектування, конференції, дискусії тощо.

Методи оцінювання: поточне усне опитування, написання самостійних робіт, письмове тестування, контрольні роботи та ін.

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Перелік основної літератури:

1. Жайворонок В. В. Українська етнолінгвістика : [нариси]. – К. : Довіра, 2007. – 264 с.
2. Кононенко В. І. Українська лінгвокультурологія : [навч. посіб. для ВНЗ] / В.І. Кононенко. – К. : Вища школа, 2008. – 327 с.
3. Кононенко В.І. Українська етнолінгводидактика. – Івано-Франківськ, 1995. – 57с.
4. Лозко Г. Українське народознавство. – К. : Зодіак, 1995. – 368с.
5. Маслова В. А. Лингвокультурология : [учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений] / Валентина Авраамовна Маслова. – [3-е изд., испр.]. – М. : ИЦ «Академия», 2007. – 208 с.
6. Українська *етнолінгвістика* : навч. посіб. / Г. К. Барилова, К. Д. Глуховцева; МОНМС України, ДЗ "Луган. нац. ун-т ім. Т. Шевченка". - Луганськ, 2011. - 227 с.
7. Шарманова Н. М. Етнолінгвістика : навчальний посібник для студентів факультету української філології / Н. М. Шарманова ; за ред. Ж. В. Колоїз. – Кривий Ріг : НПП АСТЕРІКС, 2015. – 192 с.

ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧА ІМАГОЛОГІЯ

Мета курсу: вивчення проблеми художнього образу національних літератур («свій» і «чужий») в етнокультурній, соціальній, духовно-етичній сферах, пізнання образу в його автентичності, ідентичності, у психоетнічній самобутності, у типологічних аспектах, у своєрідності архетипів, національних міфів; дослідження проблем культурної ідентичності, міжнаціонального сприймання та національних образів у літературному дискурсі; вивчення літературного зображення інших народів і країн.

Курс пов'язаний з такими дисциплінами, як: фольклор, історія української літератури, історія зарубіжної літератури, теорія літератури, компаративістика, історія, методика навчання літератури, літературне краєзнавство.

На основі вивчення дисципліни студент має набутися таких компетентностей:

а) інтегральних: здатність реалізувати набутий досвід як педагога-словесника у майбутній професійній діяльності;

б) загальних: володіння основами літературознавчого, компаративістичного характеру, спрямованими на реалізацію професійної діяльності педагога;

в) спеціальних (фахових і предметних): спроможність творчо реалізувати власну професійну діяльність з використанням набутих знань; застосовувати набуті знання у педагогічній діяльності.

Зміст навчальної дисципліни за модулями і темами

Змістовий модуль 1. Імагологія: зміст і стратегії

Тема 1. Вступ. Етноімагологія як галузь гуманітарного знання.

Тема 2. Поняття «літературний етнообраз», «архетип», «автообраз», «гетерообраз»

Тема 3. Національний характер та національна картина світу в літературі.

Тема 4. Ментальні феномени у світовій літературі.

Тема 5. Образ України в зарубіжній літературі.

Тема 6. Образ України у вітчизняній літературі.

Тема 7. Образ Поділля у світовій класиці.

Тема 8. Образ Поділля в українській літературі.

Обсяг вивчення навчальної дисципліни Кількість кредитів: ECTS – 4. Загальний обсяг годин – 120 (аудиторних – 12, з них: лекційних – 6, практичних – 6, самостійна робота – 108).

Форма підсумкового контролю: залік

Викладацький склад: кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри історії української літератури та компаративістики Джурбій Т.О.

Перелік основної літератури:

1. Будний В. В. Порівняльне літературознавство: підручник для студ. вищих навч. закл. / Будний В. В., Ільницький М. М. – К. : Києво-Могилянська академія, 2008. – 430 с.

2. Літературна компаративістика. – Вип. IV.: Імагологічний аспект сучасної компаративістики: стратегії та парадигми. – Ч. I–II. – К.: ВД „Стилос”, 2011.

3. Наливайко Д.С. Літературна імагологія: предмет і стратегії / Д.С. Наливайко // Теорія літератури й компаративістика : статті-розвідки. – К. : Видавничий дім „Києво-Могилянська академія”, 2006. – С. 91-103.

4. Літературна Хмельниччина ХХ століття: хрестоматія / упорядник М. Федунець. – Хмельницький, 2005. – 608 с.

6. Мацько В. Літературне Поділля: Довідник і переклади. – Хмельницький редакційно-видавничий відділ, 1991. – 106 с.

ЛІНГВІСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ

Мета курсу: вироблення умінь здійснювати лінгвістичний аналіз текстів, що сприятиме глибшому розумінню твору, задуму автора, дасть змогу виявити особливості мовленнєвої практики письменника. Курс допоможе узагальнити та поглибити теоретичні знання й закріпити практичні навички з лінгвістичних дисциплін та підготуватися до проведення уроків української мови з лінгвістики тексту в закладах загальної середньої освіти.

Перелік компетентностей:

здатність до навчання, креативність, володіння технологіями пошуку інформації, гнучкість мислення; здатність до аналізу й синтезу, організації та планування, засвоєння основних базових знань із ЛАХТу, навички управління інформацією (уміння знаходити та аналізувати інформацію з різних джерел), розв'язання проблем, планування та управління часом; здатність застосовувати знання на практиці, дослідницькі навички та вміння, здатність до навчання, здатність працювати самостійно, турбота про якість, бажання досягти успіху; володіння культурою мислення, здатність демонструвати й застосовувати знання; усвідомлення соціальної значущості професії, висока мотивація професійної діяльності;

володіння нормами української літературної мови, вільне володіння українською мовою в її літературній формі, володіння основними методами й прийомами різних типів усної та письмової комунікації українською мовою; володіння навичками підготовки наукових оглядів, різних видів проектів; володіння навичками участі в дискусії, виступах із повідомленнями, доповідями усного, письмового й віртуального (розміщення в інформаційних мережах) представлення матеріалів власних досліджень; володіння базовими навичками доопрацювання й обробки (коректування, коментування, реферування тощо) різних типів текстів; вміння укладати плани-конспекти уроків з лінгвістики текстів та проводити їх у закладах загальної середньої освіти;

володіти культурою мислення, демонструвати знання основних положень у царині філологічного аналізу й інтерпретації тексту, уявлення про історію, сучасний стан і перспективи

розвитку філології, володіти базовими навичками збору й аналізу мовних фактів із використанням традиційних методів і сучасних інформаційних технологій, застосовувати отримані знання у власній науково-дослідній діяльності, бути готовим розповсюджувати й популяризувати філологічні знання та проводити уроки української мови в закладах загальної середньої освіти.

Після вивчення дисципліни студенти повинні:

знати мовні особливості текстів усіх стилів сучасної української літературної мови; специфіку лінгвістичного аналізу на відміну від літературного; принципи та прийоми лінгвістичного аналізу художнього твору;

володіти вміннями й навичками проникати в суть твору; виявляти словесні засоби вираження ідейно-естетичного змісту, емоційного впливу на читача; аналізу мовних елементів усіх рівнів; виконувати системний, комплексний лінгвістичний аналіз мовностилістичної структури текстів, зокрема текстів творів, що вивчаються в закладах загальної середньої освіти.

Зміст навчальної дисципліни:

Вступ. Загальні питання лінгвістичного аналізу тексту. Лінгвістичний аналіз художнього тексту як навчальна дисципліна. Принципи і методи лінгвістичного аналізу художнього тексту. Текст як об'єкт лінгвістичного дослідження.

Лінгвістичний (комплексний) аналіз текстів української літературної мови на різних мовних рівнях. Лінгвістичний аналіз поетичного тексту. Комплексний лінгвістичний аналіз поетичного тексту. Лінгвістичний аналіз текстів прози. Лінгвістичний аналіз драматичних творів. Лінгвістичний аналіз сатирично-гумористичних творів. Лінгвістичний аналіз публіцистичних текстів. Зіставний лінгвістичний аналіз.

Обсяг навчальної дисципліни: 4 кредити ECTS: всього 120 год., з них: денна форма навчання – 12 год. аудиторних: 4 год. лекційних, 8 год. практичних занять.

Термін вивчення: 3 семестр (заочна форма навчання).

Форма семестрового контролю – залік.

Тип дисципліни: Навчальна дисципліна належить до циклу професійної та практичної підготовки (вибіркова).

Викладацький склад: доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри української мови Попович А.С.

Перелік основної літератури:

- Кочан І.М. Лінгвістичний аналіз тексту: навчальний посібник. Київ: Знання, 2008. 423 с. URL: [http://chtyvo.org.ua/authors/ Kochan_Iryna/Linhvistychnyi_analiz_tekstu/](http://chtyvo.org.ua/authors/Kochan_Iryna/Linhvistychnyi_analiz_tekstu/)
- Крупа М. Лінгвістичний аналіз художнього тексту. Тернопіль: Підручники і посібники, 2005. 416 с.
- Єщенко Т.А. Лінгвістичний аналіз тексту : навчальний посібник. Київ: ВЦ "Академія", 2009. 264 с. URL <http://www.twirpx.com/file/1114996/>
- Должикова Т.І., Мілева І.В., Нікітіна А.В. Практикум з лінгвістики тексту: навчально-методичний посібник. Київ, 2011. 142 с. URL: <http://dspace.luguniv.edu.ua/jspui/bitstream>.
- Загнітко А., Монастирецька Г. Лінгвістика тексту: хрестоматія. Донецьк: ДонНУ, 2009. 164 с. URL: http://grinch-home.at.ua/load/pidruchniki_z_ukrajinskoji_movi/lingvistichni_j_analiz_tekstu/lingvistika_tekstu_khrestomatija/59-1-0-149.
- Коваленко Н. Д., Попович А. С. Лінгвістичний аналіз художнього тексту: навч. посіб. Кам'янець-Подільський: Буйницький О.А., 2007. 164 с.

СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ «МАГІСТР»

КОНСТРАСТИВНА ГРАМАТИКА УКРАЇНСЬКОЇ ТА СЛОВ'ЯНСЬКОЇ (БІЛОРУСЬКОЇ ТА ПОЛЬСЬКОЇ) МОВ

Мета навчальної дисципліни: вивчення основних досягнень лінгвістичної науки у контрастивному дослідженні основних типів слов'янських мов; навчання студентів виявляти та характеризувати універсальні, типологічні та індивідуальні конститутивні властивості будь-якої людської мови; довести значущість контрастивного мовознавства для загальнотеоретичної підготовки студентів через усвідомлення теоретичних концепцій і прикладних аспектів контрастивної граматики слов'янських.

Основні завдання дисципліни:

- ✓ ознайомлення студентів із контрастивною граматикую як науковою дисципліною в аспекті її структури, історії, теорії, основних методів і моделей опису об'єкта;
- ✓ формування знань про контрастивну граматику, її напрямки й відмінності від порівняльної граматики, порівняльно-історичного і типологічного мовознавства;
- ✓ демонстрування можливостей контрастивного методу дослідження мов як особливо важливого для самостійної наукової роботи студентів;
- ✓ вироблення у студентів навиків роботи із методами контрастивної лінгвістики;
- ✓ формування умінь у царині контрастивного аналізу.

Заплановані результати навчання:

знати:

- ✓ основні ідеї контрастивної лінгвістики кінця 20 – початку 21 ст.;
- ✓ термінологічний апарат дисципліни “Контрастивна граматику української та слов'янських (білоруської, польської) мов”;
- ✓ загальні принципи порівняння мов на різних мовних рівнях;
- ✓ основні універсалиї усіх мовних рівнів;
- ✓ основні розбіжності та спільне між мовами, які вивчаються;
- ✓ критерії виявлення спільного і відмінного між мовами, збігу і розбіжностей у використанні мовних засобів;
- ✓ засоби встановлення особливостей кожної із зіставляваних мов, що залишились поза увагою при внутрішньому їх вивченні;
- ✓ визначення міжмовних відповідників і лакун;
- ✓ причини подібного й відмінного;
- ✓ верифікацію дедуктивних універсалій на матеріалі зіставляваних мов;
- ✓ розбіжності у вербальному й невербальному оформленні однакового змісту в однотипних комунікативно-прагматичних ситуаціях в українській, білоруській, польській лінгвокультурах;

уміти:

- ✓ структурувати й інтегрувати знання з різних галузей професійної діяльності і творчо використовувати та розвивати їх у процесі розв'язання професійних завдань;
- ✓ бачити міжпредметні зв'язки між дисциплінами, які вивчаються, й розуміти їх значення для своєї майбутньої професії;
- ✓ використовувати методи і прийоми контрастивного порівняння української й білоруської, польської мов;
- ✓ аналізувати мовні явища з погляду контрастивного методу;
- ✓ визначати теоретичне спрямування контрастивного дослідження;
- ✓ використовувати адекватну термінологію і концептуальний апарат в особистих дослідженнях й наукових текстах;
- ✓ вести пошук у мережі Інтернет для роботи з електронними джерелами з дисципліни;

володіти:

- ✓ системою лінгвістичних знань, у тім числі знаннями основних явищ на усіх рівнях мови і закономірностями функціонування тих мов, які піддаються контрастивному аналізу, їх функційних різновидів;
- ✓ системою знань про цінності й уявлення, притаманні для культур тих країн, мови яких вивчаються, теоретичними й емпіричними знаннями в галузі міжкультурної комунікації, знаннями основних розбіжностей у концептуальній і мовній картинах світу української і білоруської, польської мов;
- ✓ методами і прийомами контрастивного аналізу мов на усіх мовних рівнях.

компетенції, уміння, навички: здобуті знання та сформовані вміння дозволять студентові вільно орієнтуватися в сучасних мовних проблемах, виробити власний погляд на мовну політику, реалізувати їх у своїй інформаційній та комунікативній діяльності; *набуття навичок* проведення контрастивних досліджень.

ЗК 05 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 07 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 08 Здатність використовувати знання іноземної мови в освітній діяльності.

ЗК 09 Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 06 Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях.

ФК 15. Здатність взаємодіяти зі спільнотами (на місцевому, регіональному, національному, європейському й глобальному рівнях) для розвитку професійних знань і фахових компетентностей, використання перспективного практичного досвіду й мовно-літературного контексту для реалізації навчально-виховних цілей.

Сфера реалізації здобутих компетентностей під час працевлаштування: загальноосвітні навчальні заклади, навчальні заклади I-II та III- IV рівнів акредитації; адміністративні установи.

Зміст навчальної дисципліни:

Змістовий модуль 1. Контрастивна лінгвістика як новий напрямок зіставлення граматичних особливостей мов.

1. Контрастивна лінгвістика як особливий напрямок порівняльного мовознавства.
2. Методи лінгвістичної контрастивістики слов'янських мов (української, білоруської, польської).
3. Контрастивна фонетика і фонологія української і слов'янських мов (білоруської, польської).
4. Контрастивна лексикологія української і слов'янських мов (білоруської, польської).
5. Контрастивна фразеологія української і слов'янських (білоруської, польської) мов.
6. Контрастивний словотвір української і слов'янських мов (білоруської, польської).
7. Контрастивна морфологія української і слов'янських мов (білоруської, польської): іменні частини мови.
8. Контрастивна морфологія української і слов'янських мов (білоруської, польської): дієслово. дієприкметник. дієприслівник.
9. Контрастивна морфологія української і слов'янських мов (білоруської, польської): модальні слова в українській і слов'янських мовах (білоруській). Обсяг модальних слів як морфологічної категорії.
10. Контрастивна морфологія української і слов'янських мов (білоруської, польської): службові частини мови і їхня відмінність від самостійних в українській і слов'янських мовах (білоруській, польській).
11. Контрастивний синтаксис української і слов'янських мов (білоруської, польської). Словосполучення в українській і слов'янських мовах (білоруській).
12. Контрастивний синтаксис української і слов'янських мов (білоруської, польської). Речення в українській і слов'янських мовах (білоруській, польській).

Тип: дисципліна циклу загальної підготовки (вибіркова).

Термін вивчення: 2 курс, 3 семестр.

Обсяг навчальної дисципліни: 4 кредити ECTS, 120 год., з них заочна форма навчання – 16 год. аудиторних: 8 год. лекційних, 8 год. практичних; 108 год. самостійна робота.

Форма підсумкового контролю: залік.

Викладацький склад: кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови Козак Р.В.

Рекомендована література

Базова:

1. Андрейчук Н.І. Контрастивна лінгвістика. Навч. посібник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка. 2015. 343 с.
2. Білорусько-український словник. За ред. Г. П. Півторака. Київ: Довіра, 2006. 723 с.
3. Білоусенко П.І. Порівняльна граматики східнослов'янських мов (лексика, фразеологія, морфеміка, словотвір, фонетика). Запоріжжя: ЗНУ, 2014. 103 с.
4. Возний Т.М. Словотвір дієслів в українській мові у порівнянні з російською та білоруською. Львів: вид-во при Львівському держ. ун-ті «Вища школа», 1981. 432 с.
5. Жлуктенко Ю. О. Нариси з контрастивної лінгвістики. Київ: Наукова думка, 1979.
6. Кононенко В.І., Кононенко І.В. Контрастивна граматики української та польської мов. Навч. посібник. Київ: Вища шк., 2006. 391с.
7. Кононенко І. Українська та польська мови: контрастивне дослідження. Варшава: Варшавський ун-т, 2012. 181 с.
8. Кочерган М.П. Основи зіставного мовознавства. Підручник. Київ: Академія, 2006. 424 с.
9. Манакин В. Н. Сопоставительная лексикология. Київ : Либідь, 2004. 284 с.
10. Півторак Г. П. Білоруська мова. Київ: Либідь, 1997. 240 с.
11. Півторак Г. П. Походження українців, росіян, білорусів та їхніх мов: Міфи і правда про трьох братів слов'янських зі «спільної колиски». Київ: Арістей, 2004. 180 с.

12. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава: Видавництво „Довкілля – К”, 2006. 716 с.

13. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика напрями та проблеми. Полтава: Видавництво „Довкілля – К”, 2008. 712 с.

14. Царук О. Українська мова серед інших слов'янських: етнологічні та граматичні параметри. Монографія. Дніпропетровськ: Наука і освіта, 1998. 324 с.

УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ КОНТЕКСТІ

Мета курсу: дослідження місця і ролі української літератури в європейському літературному процесі, зіставлення еволюційних тенденцій національної літератури, вивчення безпосередніх та опосередкованих взаємин між вітчизняною та європейськими літературами, їхніх подібностей та відмінностей.

Курс пов'язаний з такими дисциплінами, як: історія української літератури, історія зарубіжної літератури, теорія літератури, компаративістика, методика вивчення літератури, фольклор.

На основі вивчення дисципліни студент має набути таких компетентностей:

а) інтегральних: здатність реалізовувати набутий досвід як педагога-словесника у майбутній професійній діяльності;

б) загальних: дослідження та вивчення зв'язків української та європейської літератур та їх проєкція на сучасний освітній простір;

в) спеціальних (фахових і предметних): спроможність творчо реалізовувати власну професійну діяльність з використанням набутих знань; застосовувати набуті знання у педагогічній діяльності.

Зміст навчальної дисципліни за модулями і темами

Змістовий модуль 1. Українська література в європейському контексті: компаративістичні студії.

Тема 1. Українська література у системі міжнаціональних взаємин і контекстів.

Тема 2. Методи порівняльного вивчення національної та інонаціональної літератур.

Тема 3. Проблеми традиційних сюжетів та образів у європейській та українській літературах.

Тема 4. Проблеми художнього перекладу та переспіву у літературах.

Тема 5. Національну самобутність української літератури у контексті європейської.

Тема 6. Концепція інтертекстуальності.

Тема 7. Міждисциплінарні підходи до вивчення літератури та її контекстів.

Тема 8. Постколоніальні студії.

Тема 9. Літературна етноімагологія.

Обсяг вивчення навчальної дисципліни Кількість кредитів: 4 кредити ECTS, 120 год., з них заочна форма навчання – 16 год. аудиторних: 8 год. лекційних, 8 год. практичних; 108 год. самостійна робота.

Форма підсумкового контролю: залік.

Викладацький склад: кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри історії української літератури та компаративістики Джурбій Т.О.

Перелік основної літератури:

1. Будний В. Порівняльне літературознавство: Підручник / В. Будний, М. Ільницький. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. – 430 с.

2. Дюришин Д. Теория сравнительного изучения литературы. – М.: Прогресс, 1979. – 318 с.

3. Гром'як Р.Т. Боднар В.Т. Літературознавча рецепція і компаративістичний дискурс. – Т.: Підручники і посібники, 2004. – 389 с.

4. Кудрявцев М. Г. Нариси з історії української літератури і компаративістики. – Кам'янець-Подільський : Абетка-НОВА, 2007. – Вип. 1. – 368 с.

5. Літературознавча компаративістика: Навч. посібник / Тернопіл. держ. пед. ун-т ім. В.Гнатюка; Ред. Р.Т.Гром'як; Упоряд.: Р.Т.Гром'як, І.В.Папуша. – Тернопіль, 2002. – 334 с.

6. Літературознавча компаративістика: стан, проблеми: (Чи потребує оновлення порівняльне літературознавство в Україні?) // Слово і Час. – 2002. – № 2. – С.24-26.

7. Наливайко Д. Спільність і своєрідність: українська література в контексті світового літературного процесу – К: Дніпро, 1988 – 395 с.

8. Наливайко Д. Сучасна літературна компаративістика: аспекти і тенденції // Слово і Час. – 2007. – № 5. – С.28-30.

9. Наливайко Д. Теорія літератури й компаративістика

ГЕНДЕРНА ЛІНГВІСТИКА

Мета вивчення навчальної дисципліни узагальнення інформації з гендерної проблематики; опрацювання загальнонаукових питань онтологічного статусу гендеру, його соціокультурної природи; розгляд дискусійних моментів у визначенні та вживанні поняття «гендер», «фемінізм», «гендергента», узагальнення основних відомостей про концепт «гендер» у межах міжкультурної комунікації, лінгвокультурології та лінгводидактики, лінгвопрагматики, мовної комунікації.

Курс пов'язаний з такими дисциплінами, як: лінгвокультурологія, когнітивна лінгвістика..

Перелік компетентностей:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики) в процесі професійної діяльності або навчання, вміння впроваджувати знання в викладанні в закладі середньої освіти, аналізувати підручники.

Загальні компетентності:

Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

Здатність працювати в команді та автономно.

Здатність учитися і оволодівати сучасними знаннями.

Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

Здатність застосовувати набуті знання в закладі середньої освіти при викладанні української мови.

Здатність вживати нормовану українську мову та надавати консультації з мовних норм.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

Здатність аналізувати соціальні різновиди мови, що вивчається, описувати соціолінгвальну ситуацію.

Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати українську мову в усній та писемній формі у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування для розв'язання комунікативних завдань.

Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних фактів.

Здатність орієнтуватися у основних напрямках гендерних досліджень.

Здатність обирати оптимальні методи та самостійно здійснювати дослідження гендерних стереотипів у ході соціолінгвістичного експерименту

Зміст навчальної дисципліни за модулями і темами

Змістовий модуль 1. Становлення гендерних студій в Україні

1. Гендер як соціокультурна категорія.
2. Проблеми гендерного підходу до вивчення гендерних асиметрій у мовному відображенні.
3. Гендер і мова.
4. Гендерна термінологія.

Обсяг вивчення навчальної дисципліни

Кількість кредитів: ECTS – 4. Загальний обсяг годин – 120 (аудиторних – 16, з них: лекційних – 8, практичних – 8, самостійна робота – 104).

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Інформація про науково-педагогічних працівників, які забезпечуватимуть викладання дисципліни: Марчук Людмила Миколаївна, доктор філологічних наук, професор кафедри української мови; Сірант Алла Миколаївна, кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри української мови.

Перелік основної літератури:

1. Архангельська А. 'Чоловік' у слов'янських мовах. Рівне, 2007. 448 с.
2. Космеда Т.А. та ін. Гендерна лінгвістика в Україні: історія, теоретичні засади, дискурсивна практика. Харків.: ХНПУ ім. Г.С. Сковороди; Дрогобич : Коло, 2014. 472 с.
3. Маерчик М, Плахотнік О., Ярманова Г. Гендер для медій. Підручник із гендерної теорії для журналістики та інших соціогуманітарних спеціальностей. Київ: Критика, 2017.
4. Основи теорії гендеру: Навчальний посібник. – К.: "К.І.С.", 2004. – 536 с.

СУЧАСНІ ІНТЕРПРЕТАЦІЙНІ МЕТОДОЛОГІЇ

Мета курсу "Сучасні інтерпретаційні методології" – ознайомити студентів із сучасними методологічними підходами до інтерпретації художнього твору; сформувати комплекс вмінь і навичок інтерпретації художнього твору в аспекті сучасних інтерпретаційних методологій.

Курс пов'язаний із такими дисциплінами як: вступ до літературознавства, теорія літератури, літературознавчий аналіз художнього твору, історія української літератури, історія зарубіжної літератури, філософія, культурологія.

Вивчення дисципліни забезпечить здобуття фахових **компетентностей**, що включають такі складові:

- **знання** основних етапів розвитку методологічних учень ХХ століття; основних термінів, понять та принципів найпоширеніших літературознавчих методологій ХХ століття; основних методів і прийомів літературознавчої інтерпретації художнього твору;

- **уміння** застосовувати літературознавчий термінологічний апарат для аналізу та інтерпретації художнього тексту; застосовувати основні принципи сучасних методів дослідження при аналізі художніх текстів; оцінювати естетичну вартість художнього тексту; самостійно, творчо та критично мислити при читанні художніх текстів; брати участь у дискусії, коректно відстоювати власну думку;

- **навички** здійснювати фахову інтерпретацію художніх творів; володіти мистецтвом ведення дискусій навколо прочитаних текстів і літературних явищ.

Здобуті **компетентності** можуть бути реалізовані у професійній діяльності, під час виконання кваліфікаційних і наукових робіт.

Зміст навчальної дисципліни за модулями і темами

Змістовий модуль 1. Теоретичні засади інтерпретації художнього твору.

Тема 1. Поняття про інтерпретацію. Інтерпретаційні теорії.

Тема 2. Аналіз як складова інтерпретації художнього твору. Принципи та завдання аналізу.

Тема 3. Напрями дослідження твору. Поняття методу.

Змістовий модуль 2. Сучасні методологічні підходи до інтерпретації художнього твору.

Тема 5. Постструктуралістський метод інтерпретації художнього твору.

Тема 6. Теорії читацького відгуку та проблема рецепції літературного твору.

Тема 7. Інтертекстуальний аналіз твору.

Тема 8. Гендерний підхід до тлумачення художнього твору.

Тема 9. Тлумачення художнього твору в аспекті наратологічної методології.

Тема 10. Новий історизм та культурний матеріалізм як літературознавчі методології.

Тема 11. Постколоніальна критика. Екокритика.

Кількість кредитів: ECTS – 4. Загальний обсяг годин – 120 (аудиторних – 16, з них: лекційних – 8, практичних – 8, самостійна робота – 104).

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Викладацький склад: канд.дат філологічних наук, старший викладач кафедри історії української літератури та компаративістики Волковинська І. В.

Перелік основної літератури:

1. Вишницька Ю. В. Аналіз та інтерпретація художнього тексту: навчально-методичний посібник зі спецкурсу з історії зарубіжної літератури / Вишницька Юлія Василівна. – К.: Київ. університет ім. Б. Грінченка, 2012. – 204 с.

2. Волковинська І. В. Від аналізу до інтерпретації: проблеми тлумачення художнього твору : навчально-методичний посібник / Інна Волковинська. – Кам'янець-Подільський : ТОВ "Друкарня "Рута", 2018. — 87 с.

3. Гірц К. Інтерпретація культур: вибрані есе. Київ, 2001. 542 с.

4. Еко У. Інтерпретація та надінтерпретація. *Умберто Еко. Маятник Фуко.* Львів, 1998. 751 с.

5. Іванишин П. В. Теорія будови та інтерпретації літературного твору : навчальний посібник / П. В. Іванишин. – Дрогобич : РВВ ДДПУ, 2009. — 78 с.

6. Крістева Ю. Полілог / Ю. Крістева, пер. з фр. П.Таращука. – К.: Юніверс, 2004. – 480 с.

7. Мітосек З. Теорії літературних досліджень / Пер. з польської В.Гуменюка / Зофія Мітосек. – Сімферополь : Таврія, 2005. – 408 с.

8. Слово. Знак. Дискурс. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. 2-е вид., доп. Львів, 2002. 633 с.

9. Ткачук М. Наративні моделі українського письменства. Тернопіль: ТНПУ, Медобори, 2007. – 464 с.
10. Червінська О.В., Зварич І.М., Сажина А.В. Психологічні аспекти актуальної рецепції тексту: теоретико-методологічний погляд на сучасну практику словесної культури : наук. посібник. Чернівці, 2009. 284 с.
11. Яусс Г.- Р. Історія літератури як провокація літературознавства. – Київ, Основи. 2009. 368 с.